

Digital annonce
Aabenraa Kommunes hjemmeside

Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 73767676

Dato: 28-01-2014
Sagsnr.: 12/54450
Dok.løbenr.: 14758/14

Kontakt: Susanne Niman Jensen
Direkte tlf.: 73767480
E-mail: snj@aabenraa.dk

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup - Bov

Aabenraa Kommunes Team Miljø og Team Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 11, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Hyndingvej 13, 6372 Bylderup - Bov.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 22.135 økologiske årshøner og 23.998 hønepladser
- 3.998 konventionelle slagtesvin (32-107 kg) og 1200 stipladser

svarende til 244,4 DE.

Miljøgodkendelsen omfatter endvidere de nuværende stalde og gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner med flg. ændringer:

- Etablering af hønsestald til økologisk hønsehold med 23.998 hønepladser inklusiv foderrum på i alt 4.220 m², ST-113320
- 2 fodersiloer og en kornsilo opført til tilknytning til ny hønsestald
- En beholder på 45 m³ til opsamling af rengøringsvand (restvand) fra hønsestalden

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov.

Den nye stald planlægges opført i det åbne land ca. 600 m sydvest fra eksisterende bygninger, for at sikre plads til hønsegårde hele vejen rundt om den nye stald.

Afgørelsen kan ses i sin helhed nedenstående.

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Team Miljø, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune skal, hvis Kommunen vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur - og Miljøklagenævnet.

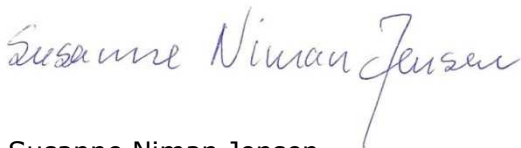
Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt tirsdag den 28. januar 2014 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest tirsdag den 25. februar 2014 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit 13 "Klagevejledning".

Oversigtskort, der viser husdyrbrugets lokalisering samt situationsplan er vedlagt.

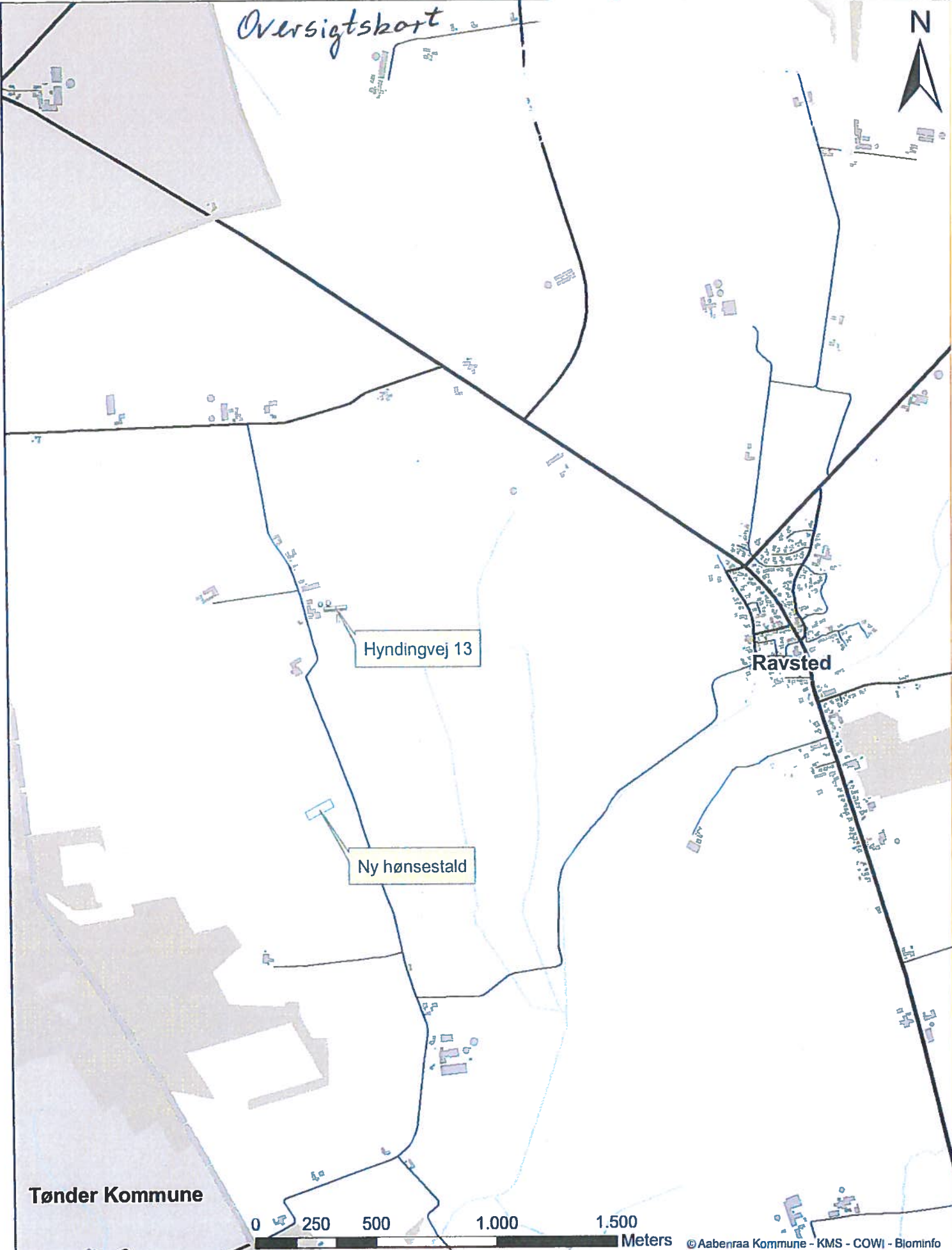
Venlig hilsen

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Team Miljø
Kultur, Miljø & Erhverv
Dir.tlf.. 73 76 74 80

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk

Øversigtst Kort

Hyndingvej 13

Ny hønsestald

Ravsted

Tønder Kommune

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov
Øversigtst Kort

Dato: 17-05-2013

Mål: 1:20.000

Initialet: tket

Kultur, Miljø & Erhverv
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

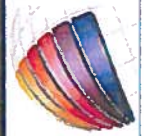

Situationsplan eksisterende anlæg

- A. Fortank, 10 m³
- C. Septiktank o. l.
- F. Kemikalieopbevaring
- H. Vaskeplads
- I. Dræn/afløb (markerer hvor løber det hen)
- J. Vandboring
- K. Opbevaring og afhentning af døde dyr
- L. Afløbscontainer
- N. Oliefyrr
- O. Oiletank
- P. Dieseltank
- T. Opbevaring af halms/sirøelsesmateriale
- U. Udendørs belysning

- 1. Stuehus
- 2. Synestald
- 3. Maskinhus
- 4. Lade
- 5. Gl. kostald
- 6. Garage
- 7. Halmlade
- 8. Gylletank, 720 m³
- 9. Gylletank, 1530 m³

Videncentret for Landbrug
Fjerkræ

Tlf. Fax

Hyndingvej 13

Situationsplan

Dato: 12.11.2012 / 13:43:08

J.Nr.

Målforhold: 1:800

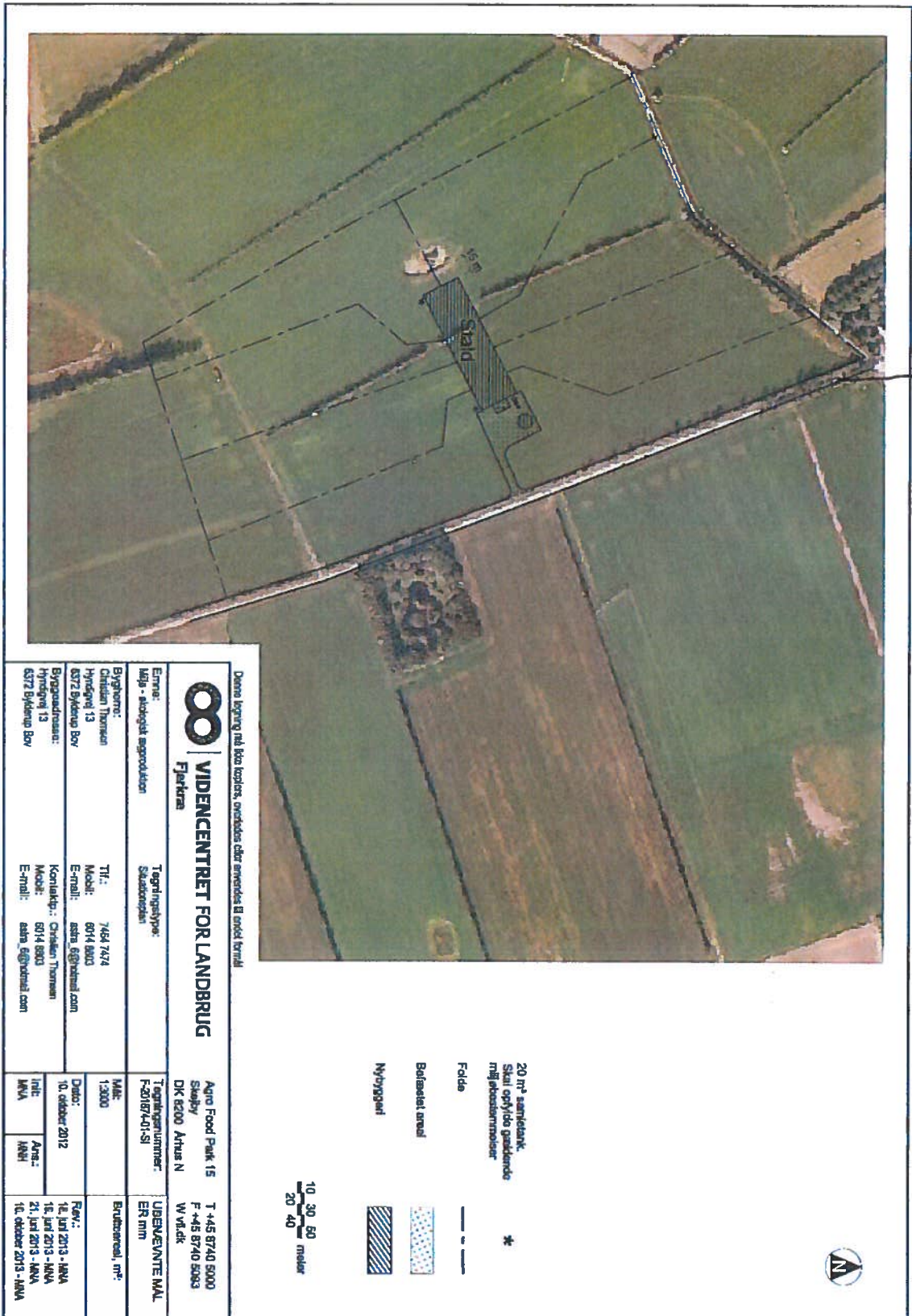
Init.: mnh

40 meter

Situationsplan, nyt anlæg

Hynding Vej

Dette byggeri skal føre tilsynet, overvåges eller anmeldes til omgående forvaltning

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Fjertaa

Erhvervs- og teknisk udvikling	Tegningstype: Situationsplan	Agro Food Park 15 Skærbjerg DK 6200 Århus N	T 445 8740 5000 F 445 8740 5003 W vfd.dk
Bygherre: Christian Thomsen Hynding 13 6372 Blykøbe Bøv	Titel: 7464 7474 Mobil: 6914 8903 E-mail: asha.6@videns.com	Tegningsnummer: F-20187401-SI	UBENVENTE MÅL ER mm
Byggeadresse: Hynding 13 6372 Blykøbe Bøv	Kontakt: Christian Thomsen Mobil: 6914 8903 E-mail: asha.6@videns.com	Mål: 1:3000	Bruttoareal, m²:
		Dato: 10. oktober 2012	Rev.: 18. Juni 2013 - NNA 18. Juni 2013 - NNA 21. Juni 2013 - NNA 10. oktober 2013 - NNA
		Indt: NNA	Ans: NNA

Miljøgodkendelse af Husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov

§ 11 stk. 2

Lovbekendtgørelse nr. 1486
af 4. december 2009 af lov
om miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere æn-
dringer

Godkendelsesdato:
Den 22. januar 2014

Aabenraa Kommune
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Miljø og Team Natur
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
1.3 Offentlighed	9
1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse	10
2 Vilkår	12
2.1 Generelle forhold	12
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	12
2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift	12
2.4 Gødningsproduktion og – håndtering	16
2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget	16
2.6 Påvirkninger fra arealerne	17
2.7 Bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi	19
2.8 Husdyrbrugets ophør	19
2.9 Egenkontrol og dokumentation	19
3 Generelle forhold	21
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget	21
3.2 Meddelelsespligt	21
3.3 Gyldighed	22
3.4 Retsbeskyttelse	22
3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	22
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	23
4.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	23
4.2 Placering i landskabet	25
5 Husdyrhold, staldanlæg og drift	29
5.1 Husdyrhold og staldindretning	29
5.1.1 Generelt	29
5.1.2 BAT staldteknologi	30
5.1.3 BAT-emissionsgrænseværdi	33
5.2 Ventilation	35
5.3 Fodring	35
5.3.1 BAT foder	36
5.4 Opbevaring og håndtering af foder	37
5.5 Rengøring af stalde	37
5.6 Energi- og vandforbrug	38
5.6.1 Generelt	38
5.6.2 BAT energi- og vandforbrug	39
5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand	41
5.8 Kemikalier og medicin	41
5.9 Affald	42
5.9.1 Generelt	42
5.9.2 BAT affald	43
5.10 Olie	44
5.11 Driftsforstyrrelser og uheld	44
5.11.1 Generelt	44
5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld	45
6 Gødningsproduktion og –håndtering	45
6.1 Gødningstyper og -mængder	45
6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning	46
6.2.1 Generelt	46
6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost	47

6.3.1	BAT opbevaring af husdyrgødning	47
6.4	Anden organisk gødning	47
6.5	Håndtering og udbringning af husdyrgødning	47
6.5.1	Generelt	47
6.5.2	BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning	47
7	Forurening og gener fra husdyrbruget	49
7.1	Lugt.....	49
7.2	Fluer og skadedyr.....	51
7.3	Transport	51
7.4	Støj	52
7.5	Støv.....	53
7.6	Lys	54
7.7	Ammoniak – generel reduktion.....	54
7.8	Ammoniak – individuel reduktion.....	55
8	Påvirkninger fra arealerne	61
8.1	Udbringningsarealerne	61
8.1.1	Arealanvendelse	63
8.1.2	Aftalearealer.....	64
8.2	Beskyttet natur	64
8.3	Nitrat til grundvand	74
8.4	Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	75
8.5	Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	78
8.6	Natura 2000	80
8.7	Terrestriske Natura 2000 områder	85
8.8	Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	86
9	Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi.....	89
10	Egenkontrol og dokumentation.....	94
11	Alternativer og 0-alternativ	95
12	Husdyrbrugets ophør.....	98
13	Klagevejledning	99
14	Bilag	101

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af økologisk høsehold og konventionel slagtesvineproduktion på Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 11, stk. 2 i lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	Den 22. januar 2014
Ansøger:	Hans Christian Thomsen, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov
Telefonnr.:	74647474
Mobilnummer:	40358635
E-mail:	hct@ofir.dk
Ejer af ejendommen:	Hans Christian Thomsen, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov
Kontaktperson:	Hans Christian Thomsen, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov
Ejendomsnr.:	5800013238
Matr.nr. og ejerlav:	1, 45, 60, 62, 97, 98, 99 og 100 Hynding, Ravsted
CVR nr.:	61729011
CVR/p nr.:	1002140270
CHR nr.:	50586
Biaktiviteter:	Ingen
Andre ejendomme:	Ingen
Miljørådgiver:	Jens Elvstrøm, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, Tlf. 87405376/40285535 jne@vfl.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Ekstern konsulent Susanne Soelberg Carlsen, Grontmij
Kvalitetssikring, miljø:	Susanne Niman Jensen, Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, natur:	Marie-Luise Meyhoff, Aabenraa Kommune
Kvalitetssikring, natur:	Morten Hansen, Aabenraa Kommune
Sagsnr:	12/54450 dok. 115

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Hans Christian Thomsen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrproduktion på ejendommen beliggende Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er indsendt den 12. november 2012, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 34538, version 5 indsendt til Aabenraa Kommune den 10. december 2013 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk samme dag. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører en eksisterende produktion af slagtesvin og en udvidelse med produktion af æglæggende økologiske høns på friland. I den forbindelse opføres en hønsestald til det økologiske hønsehold i fritliggende stald syd for Hynding. Staldanlægget inkluderer foderfaciliteter. Stalden udgør 4.220 m² (120 m x 35 m) foruden to fodersiloer og en kornsilo. Desuden udgøres det nye anlæg af 14,6 ha hønsegård arronderet omkring den nye stald.

Dyreholdets størrelse i nudrift er 111,06 dyreenheder fordelt på 3.998 slagtesvin (32-107 kg) og ansøgt drift 244,4 dyreenheder fordelt på 3.998 slagtesvin (32-107 kg) og 22.135 årshøner til konsumæg. Da stipladserne til slagtesvin og høns ikke overstiger hhv. 2.000 og 40.000, og da dyreholdet for slagtesvin og høns ikke overstiger hhv. 210 DE og 230 DE, er der således ansøgt om en miljøgodkendelse efter § 11 stk. 2.

Slagtesvineproduktionen er VVM-screenet af Sønderjyllands Amt i 2003. Husdyrbruget har ikke tidligere været miljøgodkendt, fordi det har ligget under størrelseskriteriet for godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

På ejendommen Hyndingvej 13 er der i dag et godkendt husdyrhold på 3.998 slagtesvin (32-107 kg) svarende til 111,06 dyreenheder. Til gården hører 110 ha, hvoraf ca. 90 ha er udspretningsarealer.

I ansøgt drift ønskes husdyrholdet udvidet med 22.135 økologiske årshøner (23.998 hønsepladser), svarende til en produktion på 133,34 dyreenheder. Samlet set udvides produktionen fra 111,06 DE i slagtesvin til 244,4 DE i slagtesvin og økologiske høner.

I forbindelse med udvidelse af produktionen ønskes opført en ny hønsestald på 4.220 m² (med etageanlæg). Til hønsestalden bygges verandaer på begge sider og udgang til hønsegårde på i alt 14,6 hektar (krav er 6 m² pr. høne). Der opføres også to fodersiloer og en kornsilo i tilknytning til den nye stald.

Den nye stald ønskes opført i det åbne land, cirka 600 meter fra eksisterende bygninger, for at sikre plads til hønsegårde hele vejen rundt om den nye stald.

Etageanlægget, som indsættes i den nye æglæggestald, vil ved hyppig udmugning (3 gange pr. uge) reducere ammoniakfordampningen med 36 procent i forhold til det indstede gulvsystem "Voliere med gødningsbånd". Da det elektroniske ansøgningssystem ikke kan håndtere ammoniakberegningen ved hyppig udmugning, er effekten derfor sat ind som kemisk luftvasker. Det understreges, at der ikke er tale om kemisk luftvaskning, men effekten af hyppig udmugning.

Desuden bygges stalden efter at kunne opfylde kravene til den tyske KAT-certificering.

Staldanlægget består af 8 adskilte rum med 3.000 høner i hver. Der er et ønske om at bygge en veranda på hver side af stalden, det bevirker at det bliver en sluse mellem inder stald og hønsegård. Dette areal bruges til skrabeareal og tildeling af grovfoder. Der er krav om daglig tildeling af grovfoder til økologiske høner. Der skal der også være 8 adskilte hønsegårde, hver på 1,8 ha til rådighed. Det giver i alt et areal på 14,4 ha. Der er et ønske om at begrænse afstanden fra stald til yderste ende af hønsegården, ideelt vil stalden kunne placeres med hønsegård til 3 sider, med 200 m fri mark.

Arealet med hønsegård skal udformes så det er tilgængeligt for dyrene. Hvis der er mange forhindringer vil hønerne ikke bruge arealet fuldt ud. Fagligt og dyrevelfærdsmæssig er det derfor vigtigt at hønsegården er frit tilgængelig og placeret så tæt på stalden som muligt.

Normtal (2012) for foderforbrug, protein- og fosforprocenter i foder samt ægproduktion og tilvækst pr. årshøne er indtastet i det elektroniske ansøgningssystem. Indtastningen er foretaget for at sikre korrekte beregninger i ansøgningssystemet, hvormed der ikke er foretaget projektilpasninger på hverken foder eller produktion.

Slagtesvineproduktionen foregår i eksisterende anlæg bestående af stald og 2 gyllebeholdere. Stalden er indrettet med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, og med naturlig ventilation i siderne.

Gødning fra svineproduktion udbringes i nuværende og ansøgt drift på ejede arealer hørende til ejendommen. Al gødning fra de æglæggende høner afsættes i ansøgt drift i hønsegården og til godkendt aftager (tysk biogasanlæg).

Beliggenhed og planmæssige forhold

Ejendommen er placeret i landzone. Den nærmeste naboejendom uden landbrugspligt er Hyndingvej 12, beliggende ca. 100 meter vest for den eksisterende stald. Nærmeste samlede bebyggelse er Ravsted by, beliggende cirka 1.500 meter øst for ejendommen, der ved udarbejdelse af fremtidige lokalplaner overføres til byzone. Nærmeste byzone er Bylderup Bov, som ligger cirka 5.800 meter syd for ejendommen. Den nye æglæggestald overholder de generelle afstandskrav nævnt i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 8.

Landskabelige værdier

Husdyrbrugets nye anlæg til økologisk hønseproduktion ligger uden for fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og uden for skov-, vej- og kirkebyggelinjer. Ejendommen er ikke beliggende i værdifuldt kulturmiljø, særligt bevaringsværdigt landskab mm., men ligger i område udpeget som uforstyrret landskab.

Lugt, støv og støj

Nærmeste nabo, Hyndingvej 14, ligger ca. 355 meter fra centrum af den nye hønsestald. Denne nabo udgør ikke nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt, idet jordtilliggenheden er større end 2 ha, og der derfor er tale om en landbrugsejendom. Nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt som ikke er ejet af ansøger er Hyndingvej 12. Afstand fra Hyndingvej 12 til centrum af den nye stald er 575 m og i forhold til centrum af den eksisterende stald er afstanden ca. 147 m. Der ligger ingen byzone eller sommerhusområde inden for 1.000 m fra produktionen. Der er samlet bebyggelse ved Ravsted. Afstanden hertil er ca. 1.500 m fra nærmeste stald (eksisterende svinestald) og 1.750 m til den nye hønsestald. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandene overholdt, hvorfor det er vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener.

De væsentligste stationære støjklender fra husdyrbruget er aflæsning og indblæsning af foder samt ventilation fra staldanlægget.

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med håndtering af strøelse og ved levering og indblæsning af foder.

Transport til og fra ejendommen

I forbindelse med etablering af nyt anlæg syd for Hynding etableres desuden ny adgangsvvej til anlægget fra Hyndingvej. Der vil blive meddelt særskilt tilladelse til vejadgang.

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 449 til ca. 626 årligt. Den øgede transport skyldes primært transport i forbindelse med afhentning af æg og transporter med husdyrgødning til Tyskland.

Det vurderes, at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for omboende.

Husdyrgødningsopbevaring

Gylleproduktionen fra slagtesvin fortsætter uændret og opbevares i beholdere på ejendommen. Den faste hønsegødning under etager og slats fjernes 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til lukket container ved æglæggestalden. Når containeren er fyldt transporteres denne til modtager. Dybstrøelsen fjernes ved hvert holdskifte, typisk efter 12-14 måneder, der placeres i markstak eller afsættes direkte til biogasanlæg i Tyskland.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der ligger flere § 7 arealer (højmoser, overdrev el. lign.) inden for en afstand af 1 km fra den nye hønsestald. Beregninger i ansøgningen viser at det nærmeste § 7 område ca. 830 meter mod sydøst merbelastes med ca. 0,1 kg N/ha/år. Beregninger til et konkret naturpunkt (potentielt ammoniakfølsom skov) ca. 650 m fra det ansøgte anlæg viser en tilsvarende deposition, såvel total- som merdeposition på 0,1 kg/ha/år. Merdepositionen med ammoniak på naturområderne er således lavere end 1 kg N/ha/år, og ammoniakdepositionen vil i sig selv ikke kunne ændre områdernes naturtilstand.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne, at kravet til maksimal fosforudvaskning er overholdt med 219,1 kg P.

Hvad angår nitratberegningerne til overfladevand viser beregningerne, at der kan udbringes husdyrgødning svarende til det generelle husdyrtryk. Dvs. reduktionsprocenten er 100 %.

Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift:

DE max: 1,4 DE/ha

DE reel: 1,4 DE/ha

Beregningen af udvaskningen af N via Farm-N viser følgende:

Planteavl: 74,6 kg N/ha

Ansøgt udvidelse: 74,6 kg N/ha

For at udvaskningen ikke overstiger udvaskningen fra et tilsvarende plantebrug, udlægges der ekstra 6 % efterafgrøder på udbringningsarealerne.

Der er ingen arealer, der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Aabenraa Kommune har udregnet ammoniakemissionsniveauet ud fra miljøstyrelsens vejledninger hhv. for slagtesvin i gyllebaserede staldsystemer, relevante teknologiblade for fjerkræ samt *Normtal 2013* udgivet af Aarhus Universitet. BAT-kravet på stald – og opbevaringsanlæg opfyldes ved som virkemiddel at anvende delvist fast gulv (50-75 %) hos slagtesvinene, hønsestald med gødningsbånd og hyppig udmugning ved hønsene.

Der er desuden gjort brug af BAT mht. management, foderteknologi, opbevaring af gødning, udbringningsteknik og forbrug af vand og energi.

Erhvervsmæssig nødvendig udvidelse

Der er tale om en udvidelse af produktionssystemet som vil resultere i en rationel og konkurrencedygtig enhed. Produktionen er ikke særlig arbejdskrafttung, men der er behov for både faglært og ufaglært arbejdskraft.

Såfremt ansøgningen ikke resulterer i en miljøgodkendelse af ejendommen med tilhørende husdyrhold, vil konsekvensen være, at husdyrbruget på sigt ikke længere lever op til de krav, der stilles mht. miljøpåvirkning af omgivelserne og BAT. På længere sigt vil husdyrbruget desuden størrelsesmæssigt få svært ved at bevare konkurrencedygtigheden i forhold til andre svineproducenter.

Dette er en ansøgning om en udvidelse af produktionen. I første omgang for at starte den økologiske ægproduktion, og den økologiske driftsform forventes at omfatte hele ejendommen på sigt. Udvidelsen skal sikre den produktion som familien ønsker, samtidig med at enheden får en attraktiv størrelse for pakkeriet.

I en økologisk ægproduktion må der højst være 6 høner pr m² nytteareal i stalden. Flokstørrelsen må maks. være 3.000 høner. Der er krav om 6 m² udeareal pr høne, og det sætter en del begrænsning på hvor staldanlægget til 23.998 høner i 8 afdelinger kan placeres. Udearealet kan deles så der er adgang til 4 m² udeareal pr høne, når der samtidig anvendes skiftefolde.

Alternativer

Den eksisterende svineproduktion kunne fortsætte uændret (alternativ 1). Dette vil være muligt, men familien har et ønske om at starte en produktion, som der er efterspørgsel efter, i forbindelse med generationsskiftet. Kravene til produktionsstørrelserne har ændret sig, derfor er den økonomiske fremtid for de mindre svineproducenter usikker. Udviklingen indenfor æg markedet er fortrinsvis inden for økologi.

Derfor kan produktionen alternativ 1 bruges en vis tid, men er valgt fra, på grund af usikker økonomisk fremtid.

Placering af ny hønsestald i tilknytning til eksisterende slagtesvinestald er ikke mulig, fordi der ikke vil være plads nok til hønsegårdene, der skal ligge omkring hønsestalden, da hønsene skal kunne gå derud. Desuden vil der være for stor risiko for smittespredning imellem de 2 dyretyper.

Placering som skitseret nedenfor er overvejet som alternativ 2. Den byder på udfordringer for både natur (§ 3-eng mod syd) og i forhold til læbælter. Dette alternativ er derfor fravalgt.

Figur 1. Placering af ny stald, alternativ 2.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer Kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup- Bov.

1.3 Offentlighed

Da ansøgningen omfatter byggeri af ny hønsestald i landzone blev Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev den 22. august 2013 orienteret om ansøgningen. Museum Sønderjylland har ikke haft bemærkninger til byggeriet.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse eller et orienteringsbrev om udkastet har været i høring fra den 23. december 2013 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Høringsberettigede fremgår af afsnit 13 Klagevejledning. Der var en frist på 3 uger til afgivelse af bemærkninger.

Der indkom kommentarer fra beboerne på Hyndingvej 5, Hyndingvej 7, Hyndingvej 9 og Hyndingvej 11. Kommentarerne er vedlagt som bilag 5. Aabenraa kommunes svarbrev til naboerne er vedlagt som bilag 6.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside og i lokalbladet Budstikken den 28. januar 2014, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndighe-

der der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 13 Klagevejledning.

1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Byg, Natur & Miljø meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 11 stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 22.135 økologiske årshøner og 23.998 hønepladser
- 3.998 konventionelle slagtesvin (32-107 kg) og 1200 stipladser

svarende til 244,4 DE.

Miljøgodkendelsen omfatter endvidere de nuværende stalde og gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner med flg. ændringer:

- Etablering af hønsesald til økologisk hønsehold med 23.998 hønepladser inklusiv foderrum på i alt 4.220 m², ST-113320
- 2 fodersiloer og en kornsilo opført til tilknytning til ny hønsesald
- En beholder på 45 m³ til opsamling af rengøringsvand (restvand) fra hønsesalden

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter byggetilladelse eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 11 stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer, og
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 22. januar 2014

Susanne Niman Jensen

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 80
landbrug@aabenraa.dk

Marie Luise Meyhoff

Marie Luise Meyhoff
Naturesagsbehandler
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 46
landbrug@aabenraa.dk

2 Vilkår

2.1 Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 34538, version 5, genereret og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 10. december 2013 og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.

Gyldighed

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge – og anlægsarbejder. Såfremt afgørelsen bliver påklaget til Natur – og Miljøklagenævnet, skal 2 års fristen regnes fra det tidspunkt, hvor klagesagen bortfalder, eller hvor Natur – og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bygge- og beskyttelseslinjer og fredninger

4. Den nye hønsestald skal opføres mindst 15 m fra skel til Hyndingvej og vandhullet mod vest.
5. Matrikel 75, Hynding Ravsted som en del af bygning ST-113320 og en del af hønsegården etableres på, skal ejes af ansøger, og sammatrikuleres med matrikel 108, Hynding Ravsted inden etablering påbegyndes.

Placering i landskabet

6. Eksisterende læhegn og vejtræer langs Hyndingvej skal bibeholdes, med undtagelse af stykket hvor der skal etableres overkørsel. Hønsegårdene skal beplantes med pil. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem vilkår 5 og vejlovstilladelsen, er det vejlovstilladelsen, der er gældende. Beplantningen skal foretages senest, når anlægget er færdigbygget.
7. Den nye stald ST-113320 skal opføres i grå nuancer og må ikke have et grundplan større end 4.220 m². Siloerne i forbindelse med den nye stald må ikke overstige de i ansøgningen opgivne højder.

2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

Husdyrhold og staldindretning

8. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må på årsplan ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibi-

litet som angivet i vilkår 9. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 afsnit F til bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Ved ændringer i dyreenhedsomregningsfaktorer er det antallet af individer, som gælder.

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST 112059	Slagtesvin	Delvis spaltegulv (50-75 %)	32-107 kg	1.200/ 3.998	111,06
ST 113320	Økologiske høner	Voliere med gødningsbånd, skrabe høne	-	23.998/ 22.135	133,340
I alt					244,4

9. Slagtesvineproduktionen kan gennemføres med en variation på +/- 8 kg i den gennemsnitlige ind- og afgangsvægt, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 111,06 DE og 1200 stipladser ikke overskrides.

Ventilation

10. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftssikker funktion.

Fodring

11. Der skal anvendes fasefodring af hønsene og slagtesvinene.
12. For slagtesvinene skal den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 2.239 kg P pr. år.
13. Der skal foreligge logbog, der dokumenterer indhold af råprotein og fosfor i de enkelte foderblandinger til slagtesvinene.
14. Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der er anvendt til slagtesvinene.
15. Logbogens oplysninger i form af blandeforskrifter, indlægsedler, beregnet gennemsnitlig indhold af råprotein og fosfor pr kg foder etc. Skal opbevares i minimum 5 år og forevises på tilsynsmyndigheden forlangende.

Opbevaring og håndtering af foder og ensilage

16. Foderet til hønseholdet og slagtesvinene skal opbevares i lukkede siloer.

Rengøring af stalde

17. Staldene skal rengøres og desinficeres minimum efter hvert hold høns og slagtesvin. Dato for rengøring skal noteres i driftsjournalen.

Energi- og vandforbrug

18. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. Elforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
19. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 148.500 kWh/år, skal der indenfor 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal fremvises ved tilsyn.
20. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationssystemet, skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
21. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. Vandforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
22. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 3.312 m³, skal der inden 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
23. Ventilationsmotorerne på stald ST-113320 (ny hønsestald) skal være lavenergimotorer.

Spildevand samt tag - og overfladevand

24. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.
25. Overfladevand fra det befæstede areal ved den nye stald, hvor æg hentes, må ikke indeholde gødnings- og foderrester.
26. Rengøringsvand fra pakkerum og kølerum fra de 2 stalde skal ledes til opsamlingsbeholder.

Kemikalier og medicin mv.

27. Gødningsstoffer, kemikalier, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Affald

28. Døde slagtesvin skal placeres øst for maskinhus. Kølecontainer til opbevaring af døde høns skal placeres indendørs hønsestalden.
29. Affald skal opbevares og håndteres, som beskrevet i tabel 15.

Olie

30. Opbevaring af diesel-/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

31. Tankning af diesel fra stationær tank skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
32. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
33. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning af dieselolie. Tankpistol med fuldautomatisk stopfunktion ved fuld tank må anvendes.

Driftsforstyrrelser og uheld

34. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
35. Der skal udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen senest 3 måneder efter miljøgodkendelsen er taget i brug.
36. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejdere.
37. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

2.4 Gødningsproduktion og – håndtering

Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

38. Fast husdyrgødning fra produktionen skal opbevares i lukket container.
39. Gødningen skal overdækkes med mindre der sker daglig tilførsel. Gødningen skal altid være overdækket i den container, hvor der ikke længere sker tilførsel.
40. Der må maksimalt udbringes gylle svarende til 111,06 DE. Miljøgodkendelsen må ikke tages i brug før der foreligger skriftlige aftaler om afsætning af husdyrgødning svarende til 119,82 DE til biogasanlæg eller til godkendte arealer.

Anden organisk gødning

41. Bedriftens arealer må ikke tilføres kvælstof fra anden organisk gødning som f.eks. spildevandsslam og kartoffelfrugtsaft.

2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget

Lugt

42. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

Fluer og skadedyr

43. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv skadedyrsbekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet.

Transport

44. Ved transport af fast husdyrgødning ud på offentlige vej/private fællesveje skal vognen læsses korrekt, så spild så vidt muligt ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det staks opsamles.
45. Ved transport af gylle ud på offentlige vej/private fællesveje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild så vidt som muligt ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.

Støj

46. Bidraget fra landbruget med driftsbygninger på adressen Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land samt i planområdet lokalbyen Ravsted (4.4.002.B) ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Lokalbyen Ravsted,	45	40	35

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i planområde 4.4.002.B ikke overskrides noget sted i områderne.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag. Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere, gødningsoplæg og lign.

Ved tilkørsel af afgrøder til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

Lys

47. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.
48. Lyskegler fra udendørs pladsbelysning må ikke vende direkte mod nabobeboelserne på Hyndingvej 11, 12 og 14.
49. Belysning i alle staldene skal enten være slukket eller være natsænket mellem kl. 22 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i staldene.

Ammoniak – individuel reduktion og natur

50. Markstakke skal ligge minimum 100 m fra § 7. kategori 1-3 natur og § 3 natur (naturområde).

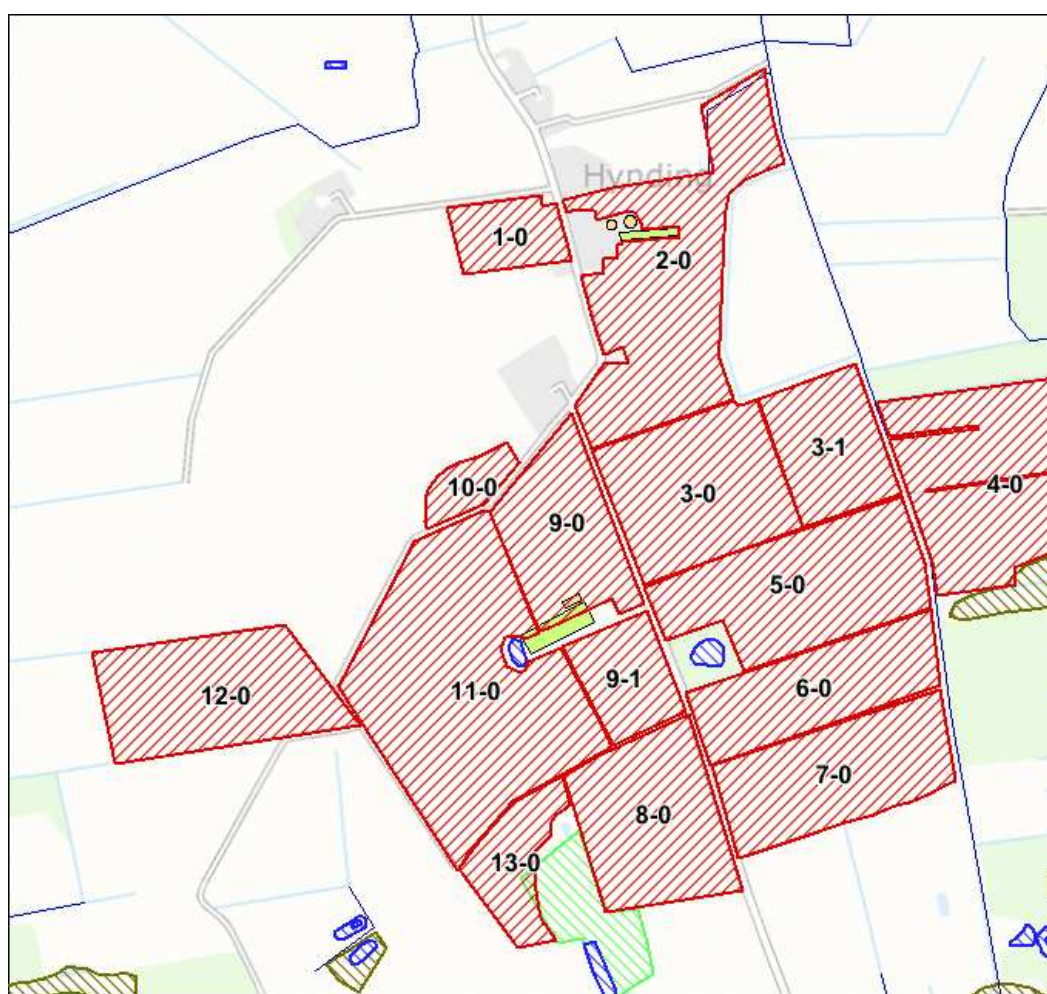
2.6 Påvirkninger fra arealerne

Udbringingsarealerne

51. Dele af mark 8-0, 9-0 og 11-0 skal anvendes til udeareal for hønseholdet. Det totale areal til hønsegårde udgør 14,6 ha.
52. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på 1,4 DE/ha svarende til 124,56 DE med det angivne harmoniareal.
53. På bedriftens udbringningsarealer skal der hvert planår udlægges yderligere 6 % ekstra efterafgrøder ud over fødevarerhvervsstyrelsens generelle krav. Udlæg af ekstra efterafgrøder følger samme generelle regler som de lovpligtige efterafgrøder.
54. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 88,98 ha udspretningsareal, som fremgår af nedenstående kort.

Signaturer

	Udbringning
	Opbevaringslagre
	Staldafsnit
	Eng
	Hede
	Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sø

55. Der skal afsættes 119,82 DE hønsegødning til biogasanlæg eller til godkendte arealer fordelt på 30,55 DE dybstrøelse og 89,27 DE fast gødning. Dette svarer samlet til 15.256 kg N og 4501 kg P.
56. Denne miljøgodkendelses gyldighed er betinget af, at der foreligger gyldig underskrevet afsætningsaftale med tysk handelsfirma.

Beskyttet natur

57. Der skal etableres en 10 m bred dyrkningsfri bræmme mod vandhullet på mark 11-0 vest for hønsestald. Bræmmen måles fra vandhullets øverste kantvegetation.
58. Der må ikke opbevares gødning eller andre næringsholdige materialer, f.eks i markstak på Mark 4-0, 8-0 og 13-0.

Nitrat til overfladevand

59. Der må ikke udbringes dybstrøelse på arealerne.

2.7 Bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi

60. Staldafsnit ST 113320 (ny hønsestald) skal indrettes med gødningsbånd.
61. Der skal ske udmugning fra staldene med gødningsbånd minimum 3 gange ugentligt ligeligt fordelt, dvs. hver 2. dag. Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
62. Der skal føres logbog for tømning af gødningsbånd (start og sluttidspunkt) samt enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
63. Tilsynsmyndigheden skal underrettes såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end 2 uger.
64. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.8 Husdyrbrugets ophør

65. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune senest 4 uger efter ophøret kontaktes med henblik på vejledning om nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

2.9 Egenkontrol og dokumentation

66. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt. Den skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Aabenraa Kommunes forlangende. Det kan være gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, foderkontroller, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder.
67. I logbog skal føres uregelmæssigheder i forhold til driften, fx strømsvigt og andre driftsforstyrrelser.
68. For slagtesvinene skal der føres logbog eller produktionskontrol over antal producerede dyr, gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtesvægt), foderforbrug pr. kg. tilvækst og det gennemsnitlige indhold af fosforpr. FE_{sv} i foderblandingerne.

69. P ab dyr skal hvert år på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar.
70. Der skal udarbejdes blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
71. For hønsene skal der føres logbog over produktionsresultater antal æg, vandforbrug, kølerumstemperatur mv.
72. Bedriften skal følge HACCP egenkontrolprogram eller et tilsvarende kontrolsystem specielt tilrettet konsumægproduktion.
73. Logbogens/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
74. For indkøbte fodermidler skal følge- og indlægssedler opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.
75. Det skal ved egenkontrol og kvitteringer kunne dokumenteres, at der afsættes i alt 119,82 DE til biogasanlæg eller godkendte arealer heraf 30,55 DE i form af dybstrøelse.

3 Generelle forhold

Husdyrbruget er efter udvidelsen mindre end 230 dyreenheder (DE) i æglæggende høns og har mindre end 40.000 hønsepladser. Tilsvarende har husdyrproduktionen i alt under 210 DE i slagtesvin og mindre end 2.000 stipladser. Det samlede dyrehold på ejendommen er mindre end 250 DE, og ejendommen er derfor omfattet af § 11, stk. 2 i lovbeholdtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen herunder belastningen med nitrat og fosfor. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugsloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug¹ stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. For ansøgninger, der er indkommet efter april 2011, skal der reduceres med 30 %. Denne ansøgnings beregningsgrundlag er dateret den 12. november 2012, skema 34538, og kravet om 30 %'s reduktion gælder derfor. Udegående dyr friholdes fra det generelle ammoniakreduktionskrav i den periode de er udegående.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af det eksisterende husdyrbrug. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

3.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov med ejendoms nr. 5800013238. Ansøger driver/ejer ikke andre ejendomme.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 50586, og virksomhedens CVR nr. er 61729011.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 34538, version 5, indsendt den 10. december 2013 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk samme dag. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

3.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

---

¹ Bek. nr 1.172 af 4. oktober 2013.

3.3 Gyldighed

Der gives 2 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvingelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

3.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil den 28. januar 2022.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er derfor planlagt at foretage den første revurdering i 2022.

4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

4.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig, da ansøger på sigt planlægger at lægge hele produktionen om til økologi, og der inden for det økologiske ægmarked efterspørges større produktioner.

Tabel 1. Afstande til kommuneplaner/lokalplaner – eksisterende og ny stald

Nærmeste...	Afstand, eksisterende stald	Afstand, ny stald	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	1.525 m	1.760 m	Fremtidig byzone Ravsted, Plannr: 4.4.002.B	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	> 1.000 m	> 1.000 m	-	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	1.830 m	1.810 m	Erhverv, Ravsted Hovedgade, Plannr: 4.4.007.E	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	1.900 m	2.050 m	Ravsted Hovedgade, Syd for Havstedvej, Plannr: 4.4.006.D	50 m
Nabobeboelse	100 m	560 m	Hyndingvej 12	50 m

Tabel 2 Afstandskrav i forhold til eksisterende og ny stald

Nærmeste...	Afstand, eksisterende stald	Afstand, ny stald	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	50 m	590 m	Stuehuset er beliggende vest for svinstald	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	> 25 m	Der forefindes ingen levnedsmiddelvirksomhed inden for ejendommens matrikler	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	1.990 m	2.100 m	Vandforsyningsboring i Ravsted	50 m

Enkelt vandindvindingsanlæg	90 m	330 m	Eksisterende stald: Markvanding DGU.nr. 159.1336 Ny stald: Markvanding DGU.nr. 159.594	25 m
Vandløb	210 m	520 m	Hvirl Å øst for eksisterende og ny stald	15 m
Dræn	> 15 m	> 15 m	Arealerne omkring ejendommen er ikke drænedede	15 m
Sø	580 m	15 m	to søer/vandhuller hhv. nordøst for svinestald og vest for ny hønsestald	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	80 m	> 15 m	Hyndingvej	15 m
Naboskel	80 m	230 m	Til naboskel hhv. nord for svinestald og nord for ny stald. Hønsestald overskrider matrikelskel på ejendommen.	30 m

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber. Nærmeste kirkelandskab, Ravsted Kirke, ligger ca. 1,1 km øst for den eksisterende ejendom.

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Den nye hønsestald ligger delvist inden for udpegningen "Lavbund og okker", lavbundsareal, der er omfattet af okkerklasse I.

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "skovrejsningsområde". Nærmeste skovrejsningsområde ligger ca. 750 m øst for den eksisterende ejendom.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "strandbeskyttelseslinie"

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "klitfredningslinie".

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "skovbyggelinie". Nærmeste skovbyggelinie ligger ca. 400 m sydvest for den nye hønsestald.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier". Nærmeste sø- og åbeskyttelseslinie ligger ca. 950 m sydøst den nye hønsestald.

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinier

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder. Nærmeste fredede område ligger ca. 1,8 km øst for den eksisterende ejendom.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen med økologisk hønsehold i ny hønsestald inklusiv hønsegård ikke vil være i konflikt med diverse byggelinjer og afstandskrav.

Der er eksisterende levende hegn langs Hyndingvej og ved matrikelskel ved den kommende hønsegård. Af hensyn til hønsenes adfærd i hønsegården og som incitament til at hønsene skal sprede sig over et større areal, er der planlagt yderligere spredt beplantning med pil inden for hønsegården. Der er stillet vilkår til beplantning (vilkår 5).

Den nye hønsestald overskrider matrikelskel mellem matr. nr. 108 og 75 Hynding, Ravsted. Matriklerne er ejet af hhv. ansøger og hans ægtefælle. Det er en forudsætning for udnyttelse af miljøgodkendelsen, at der kan gives byggetilladelse til projektet. Spørgsmål omkring matrikelskel varetages under byggesagsbehandlingen. Der meddeles ikke dispensation fra afstand til naboskel.

Der er stillet vilkår om, at de matrikulære forhold skal være afklaret i forhold til ejendommens placering, inden etableringen kan foretages.

4.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Bedriften er tilknyttet Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov, hvor slagtesvinestalden ligger på ejendommen, mens hønsestalden af hensyn til hønsegårdene er placeret i landzone syd for Hynding. Ejendommen er lokaliseret i fladt terræn i Hynding vest for Ravsted. Der er eksisterende 4-5 meter beplantning langs Hyndingvej.

Den nye stald bygges syd for Hynding, da det ikke er muligt at placere den i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen. I en økologisk ægproduktion må der højst være 6 høner pr m² nytteareal i stalden. Flokstørrelsen må maks. være 3.000 høner. Der er krav om 6 m² udeareal pr høne, og det sætter en del begrænsning på hvor staldanlægget til 23.998 høner i 8 afdelinger kan placeres. Udearealet kan deles, så der er adgang til 4 m² udeareal pr høne, når der samtidig anvendes skiftefolde.

Den nye stald er vist i bilag 3 i en visualisering.

Den nye stald er placeret ca. 1.015 meter øst for kommunegrænsen til Tønder Kommune.

Den planlagte placering imødekommer ønskerne til produktionen på følgende områder:

- Behovet for at holde alle hønsegårde samlet og udnytte arealet optimalt

- Lille risiko for smitteoverførsel mellem svine- og æglæggerproduktion
- Hensyntagen til nærtliggende § 3-beskyttede naturområder

Landskabelige værdier

Tabel 3. Materialevalg

Bygning		Bygning-sår	Grund-plan	Bygnings-højde /Tag-hældning	Bygningsma-terialer/farver	Anvendelse
1	Stuehus	1970	177 m ²		Røde mursten og rødt tegltag	Beboelse
ST-112 059	Svinestald	2001	1.024 m ²		Grå beton-elementer, stålpladetag	Slagtesvin
3	Maskinhus	1986	372 m ²		Brune stålplader, gråt eternittag	Maskiner
4	Lade	-	204 m ²		Brune stålplader, Gråt eternittag	Lager
5	Gl. kostald	1943	448 m ²		Røde mursten, gråt eternittag	Lager
6	Garage	-	93 m ²		Røde mursten, gråt tegltag	Garage
7	Halmlade	-	558 m ²		Brune stålplader, gråt eternittag	Opbevaring af halm
LA-762 25	Gylletank	1981	720 m ³		Grå betonelemen-ter	Gylleopbeva-ring
LA-762 26	Gylletank	2001	1.530 m ³		Grå betonelemen-ter	Gylleopbeva-ring
ST-113 320	Nyt æglæggerhus inkl. veranda	2014	4.220 m ²		Elementer, stålplader	Ægproduktion

Den nye stald inklusiv foderfaciliteter og pakkerum opføres i materialer i grå farver.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kyst-landskaber".

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Alle bygninger og opbevaringsanlæg ligger inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer".

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Naturområder", men mark 4-0 ligger helt inden for udpegningen.

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser".

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 550 m til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er en kategori 3 – natur, moseområde øst for den nye hønsesald.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 6 km sydvest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. INO 089 Vadehavet, herunder habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 27 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. INO 089 Vadehavet herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen og habitatområde nr. H78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Den nye hønsesald ligger ca. 15 m fra en beskyttet sø.

Mark 2-0, 3-1, 4-0, 5-0, 6-0 og 7-0 grænser op til et "Beskyttede vandløb". Og følgende areal grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen: "Beskyttede eng": mark 8-0 og 13-0, "Beskyttede sø": mark 11-0 og "Beskyttede mose": mark 4-0.

Områder hvor skovtilplantning er uønsket

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovtilplantning er uønsket". Nærmeste udpegning ligger ca. 1,1 km nordøst for den eksisterende ejendom.

Øvrige udpegninger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Boligområder", "Blandet bolig- og erhvervsområder", "Centerformål", "Erhvervsområder", "Fritids og Ferieformål – Rekreative områder", "Offentlige formål", "Sommerhusområder", "Perspektivområder bolig" og "Perspektivområder erhverv".

Vurdering

Ejendommen er beliggende i landzone vest for Ravsted, og den nye hønsesald etableres i landzone syd for eksisterende anlæg. Visualisering af den nye stald fremgår af bilag 3. Da ser man stalden inde fra arealet, hvor hønsegårdene etableres. Her vil der blive beplantet med pil. Visualiseringen er ikke foretaget ude fra Hyndingvej, da der er et læbælte langs vejen, og man vil derfor kun kunne skimte stalden, når man færdes på Hyndingvej. Det vurderes således, at den nye stald på grund af beplantning kun bliver svagt synlig fra Hyndingvej.

Landskabet omkring ejendommen er relativt fladt, og det er et typisk intensivt landbrugslandskab med få naturelementer. Der er spredt bebyggelse og marker med læhegn.

Med undtagelse af uforstyrrede landskaber, ligger ingen af ejendommens bygninger inden for de ovenfor undersøgte område-udpegninger.

Aabenraa Kommune vurderer, at den nye hønsesald kan placeres i landzone uden tilknytning til eksisterende anlæg, grundet arealkravet til udegående økologiske høns.

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at det ansøgte byggeri er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens fremtidige drift som landbrugsejendom, ud fra ovennævnte

redegørelse om ejendommens udvikling som et moderne husdyrbrug med tilhørende stalde, foderopbevaringsanlæg, gødningsopbevaringsanlæg samt maskinhal.

5 Husdyrhold, staldanlæg og drift

5.1 Husdyrhold og staldindretning

5.1.1 Generelt

Redegørelse

På ejendommen Hyndingvej 13 er der i dag et godkendt husdyrhold på 3.998 slagtesvin (32-107 kg) svarende til 111,06 dyrenheder.

Det samlede dyrehold i ansøgt drift består af

- 3.998 slagtesvin (32-107 kg) 1.200 stipladser
- 22.135 økologiske årshøner (23.998 høneplasser)

svarende til 244,40 DE.

Antal årshøns og DE i ansøgt drift er beregnet ud fra en produktionsperiode på 58 uger, en rotation på 61 uger og en dødelighed på 6 %. Med disse forudsætninger giver 23.998 høneplasser 22.135 årshøner.

Dyreholdet i nudrift og ansøgt drift fremgår af nedenstående tabel. Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift.

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Tabel 4: Dyreholdet i nudrift og i ansøgt drift – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-112059	Nej	SvSI03	Nudrift	3998	1200	32,00	107,00		111,06
			Ansøgt	3998	1200	32,00	107,00		111,06
ST-113320	Ja	FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	22135	24000				133,34
Sum			Nudrift					111,06	
			Ansøgt					244,40	
Ændring alle produktioner:									133,34

Variation i produktionen:

Producenten er underlagt opdrætters og pakkeriets planlægning for indsætning af høner og ægproduktions længde. Der kan derfor forekomme variationer i antal producerede dyr/år. Antal DE og gødningsmængde varierer derfor også fra år til år. Gennemsnits produktionen tilstræbes at komme til at ligge på det ansøgte. Der kan opstå situationer hvor tomgangsperiode eller dødelighed forøges og dermed vil den årlige totalproduktion blive reduceret. Der kan forekomme mindre forskydninger i produktionen, så et års dyrehold overstiger andre års.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet vil der ske følgende bygningsmæssige ændringer og udvidelser af anlægget:

- ny hønsestald på 4.220 m² med etageanlæg i det åbne land, cirka 750 meter fra eksisterende bygninger.
- to fodersiloer i tilknytning til den nye stald
- en kornsilo i tilknytning til den nye stald
- en beholder på 45 m³ til rengøringsvand (restvand) fra den nye stald

Nedenstående vises en samlet oversigt over ejendommens stalde og gødningsopbevaringsanlæg, jf. bilag 1, 1.3 og 1.4. Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et staldID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet. Ejendommens bygninger fremgår af tabel 3 og bilag 1.3.

Tabel 5. Staldoversigt – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-112059	Svinestald
ST-113320	Ny hønsestald

Tabel 6. Oversigt over gødningslagre – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

Kode for opbevaringslager	Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
LA-76225	Muleby gyllebeholder 720 m ³	
LA-76226	Perstrup gyllebeholder 1530 m ³	
LA-76227	Containere	

Tabel 7. Fordeling af dyretyper – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI03	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv	Nudrift	3998	111,06
		Ansøgt	3998	111,06
FjH08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skræbehøne	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	22135	133,34

Vurdering

Driftsherren skal underrette Aabenraa Kommune om besætningens størrelse efter 2 år, og når besætningen er nået op på 244,4 DE.

Aabenraa Kommune vurderer, at det nye hønsehus som beskrevet, opfylder kravene til hold af fjerkræ i frilandsægproduktion/økologisk produktion, således at dette sker forsvareligt. Der er ingen ændringer i svineproduktionen.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at produktionen kan betragtes som kontinuerlig. Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i fjerkræbesætningen, idet en normal ægproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til indsætning af høner og ægproduktionslængde. Det vurderes, at der kan varieres i den gennemsnitlige Ind- og afgangsvægt i slagtesvineproduktionen. Der gives mulighed for en variation på +/- 10 % i produktionerne. Det er dog forudsat, at det samlede antal dyreenheder beregnet efter de til enhver tid gældende omregningsfaktorer, antallet af stipladser og geneafstanden for lugt ikke øges i forhold til denne godkendelse.

5.1.2 BAT staldteknologi

Aabenraa Kommune har ved vurderingen af BAT-staldteknologi anvendt Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) fra den 31. maj 2011. Der foreligger ikke vejledende BAT-standardvilkår for økologisk fjerkræproduktion.

De vejledende emissionsgrænseværdier for forureningsparameteren ammoniak gælder for hele anlægget. Anlægget skal forstås i overensstemmelse med husdyrgodkendelseslovens definition. Det vil sige, at anlægget omfatter husdyrhold, stald samt lager. Og det omfatter både det eksisterende anlæg og etableringer, udvidelser og ændringer af anlægget.

Emissionsgrænseværdierne er indtil videre kun af vejledende karakter. Det betyder, at det fortsat er Kommunens ansvar at sikre, at der bliver foretaget en vurdering af, hvorvidt ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, og i den forbindelse fastsætte nødvendige og relevante vilkår herom i miljøgodkendelsen.

Det fremgår af vejledningen, at det er Miljøstyrelsens klare opfattelse, at kommunalbestyrelsen har sikret sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT ved ansøgninger, der vedrører husdyrbrug med konventionel produktion af malkekøer samt opdræt, såfremt kommunalbestyrelsen foretager sig følgende:

- anvender de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og i vurderingen i godkendelsen begrundes, hvorfor de af ansøger valgte teknikker og teknologier lever op til, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, og
- fastsætter vilkår til de teknikker og teknologier, som ansøger har valgt.

Det fremgår af Natur- og Miljøklagenævnets principielle afgørelse NMK-132-00042 fra den 3. maj 2011:

"Som anført ovenfor i afsnittet "Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger om retsgrundlaget" følger det af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår skal indgå i vurderingen af, om ammoniakemissionen fra et husdyrbrugs anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 1, og § 23, nr. 1.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge BAT-standardvilkårene udregnes emissionsgrænser for henholdsvis nye og eksisterende dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør den samlede emissionsgrænseværdi for anlægget, som skal overholdes af husdyrbruget.

Efter nævnets beregninger på baggrund af BAT-standardvilkårene må ammoniakemissionen fra produktionen af [...], der ifølge ansøgningen videreføres i eksisterende stalde, ikke overstige [...] kg N/år. Ammoniakemissionen fra produktionen i den nye stald må efter samme beregningsmetode ikke overstige [...] kg N/år. Emissionen fra det samlede anlæg må derfor ikke overstige i alt [...] kg N/år. Hvis det projekterede anlæg dokumenterbart overholder denne samlede grænseværdi, er husdyrbruglovens krav om anvendelse af BAT ved staldindretning opfyldt, uanset ansøgers konkrete valg af staldteknologi."

Aabenraa Kommune har modtaget ansøgningen efter den 10. april 2011. Ansøgningen er derfor behandlet efter de normer og regler, der gælder efter den 10. april 2011.

Stald ST-112059 – eksisterende slagtesvinestald

Redegørelse

I den eksisterende slagtesvinestald er der 1/3 spalter og 2/3 fast gulv, dvs. stalden har 66 % fast gulv, hvilket er BAT.

Beregnet BAT-niveau for den eksisterende produktion af slagtesvin på 111,06 DE:

$0,31 \text{ kg NH}_3\text{-N} \times 3.998 \text{ slagtesvin (32-107 kg)} = 1.239 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Den samlede emission fra slagtesvinene er i IT-ansøgningssystemet beregnet til 1.128,45 kg N/år. Da den faktiske emission fra produktionen dermed er lavere end Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi anses det ansøgte for at leve op til BAT.

Vurdering

Slagtesvinestalden er en eksisterende stald med delvis spaltegulv (50-75 % fast gulv), der hverken skal ændres eller renoveres. Aabenraa Kommune vurderer, at stalden kan betragtes som en del af det eksisterende staldanlæg.

For slagtesvin er referencestaldsystemet delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv. I det aktuelle staldsystem er der 2/3 fast gulv, hvilket jf. beregningerne i ansøgning reducerer ammoniakemissionen fra staldgulvet med 34 % i forhold til referencestaldsystemet. Det vurderes derfor, at det eksisterende staldsystem i slagtesvinestalden lever op til anvendelsen af BAT.

For så vidt angår den eksisterende svinestald har Aabenraa Kommune – ligesom ansøger - anvendt den vejledende emissionsgrænseværdi på 0,31 kg NH₃-N/slagtesvin, jf. vejledningens tabel 2.

Stald ST-113320 – ny stald til hønsehold

Redegørelse

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der forskellige definitioner på, hvad BAT er. Der er både referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) og BAT bladene.

I BREF står der, at følgende staldsystem til konsumægproduktion er BAT: Beriget Buranlæg.

Endvidere findes der et BAT-byggeblade for Burægsproduktion: Hyppig Udmugning.

Videncentret for Landbrug, Fjerkræ og Økologisk Landsforening arbejder i fællesskab på, at anviser løsninger på hvordan fjerkræets udearealer kan forbedres. Hønsegårdene skal se godt ud og være attraktive for dyrene. Samtidig skal der tages hensyn til hygiejne, risiko for smitteoverførsel og miljø effekter skal minimeres. Den fælles indsats for at forbedre hønsegårdene finansieres af midler fra Fonden for Økologisk landbrug og af Landdistriktsmidler. Projektet gennemføres i 2011 og 2012.

Regler for indretning og størrelse af hønsegård:

- Fjerkræ skal have adgang til udearealer når vejrforholdene tillader det.
- Til stadig adgang til 4 m² pr. høne.
- Foldskifte ved hvert hold (i alt 6 m²)
- Max 150 m / 350 m til fjerneste ende
- Udearealet skal være dækket af vegetation, i form af græs eller anden afgrøde.
- I nærarealet skal etableres en belægning, der gør arealet mindre mudret.
- Der skal være læ og skygge i form af træer, buske – eller anden form for læ og skygge.

Der ønskes anvendt et etagesystem med gødningsbånd i den ansøgte produktion. BAT-bladet vedr. hyppig udmugning, ønskes anvendt på staldene med etagesystem med gødningsbånd. Tre gange udmugning om ugen reducerer ammoniakemissionen i stalden med 36 procent.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi

Der er lavet følgende betragtning ang. anvendelse af BAT byggeblade i ansøgningen om miljøgodkendelse af miljøgodkendelsen på Hyndingvej 13, etablering af økologiske konsumægghøner.

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrører fjerkræproduktion. Det drejer sig om systemer til tørring af gødningen, for derved at nedsætte ammoniak fordampningen.

1:Fjerkræ – Æglæggere, skrabeægsstald: Gr.nr.: 105.02-51

2:Fjerkræ – Æglæggere, burægsstald: Gr.nr.: 105.02-52

Det er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder.

I den ansøgte produktion til konsumægghøner er der gødningbælter som kan anvendes til tørring anlæg, men der praktiseres hyppig udmugning som tiltag, til at sikre at der på ejendomsniveau sikres en mindre udledning i forhold til nudrift. Det er en fordelagtig løsning. Det er således ikke rentabelt at bruge energi på en yderligere udtørring af gødningen, og især ikke da dele af den evt. skal leveres direkte til forarbejdning hos aftager.

På den baggrund er gødningstørring fravalgt i denne ansøgning.

Der findes BAT byggeblade ang. luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrensere til fjerkræproduktion:

http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage).

Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion.

I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekt.

Den ansøgte produktion har en holdrotations periode på cirka 60 uger. Der kan således forventes betydelige større problemer med tilstopning af luftrenseren end det var tilfældet i afprøvningen. Dette gør at driftstabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende.

I den ansøgte produktion kan der forekomme meget høje krav til hygiejne og rengøring af stalden mellem to hold. Det er u hensigtsmæssigt at have en luftrenser koblet på stalden, hvor det ikke er afprøvet om den kan rengøres 100 %.

På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, Da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret drift stabilitet og mulighed for rengøring.

Biologisk luftrensning.

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Det er endnu ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med hold drift, hvor staldene står tomme i perioder.

Vurdering

Staldsystemet på Hyndingvej 13 er i overensstemmelse med staldsystemet som beskrevet i miljøstyrelsens teknologiblad "hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) 1. udgave, 17.05.2011. Ved udmugning 3 gange ugentlig fordelt jævnt hen over ugen opnås en reduktion i ammoniaktab på 36 %. Under hensyntagen til at produktionen af fritgående og økologiske høns ikke muliggør valg af alle staldsystemer, vurderes det, at det valgte system, hvor en væsentlig del af husdyrgødningen vil kunne udbringes af stalden flere gange ugentligt, hvilket nedbringer ammoniakemissionen, betinger at staldsystemet opfylder kravet til BAT.

Den hyppige udmugning medfører et større energiforbrug, men det vurderes at omkostningerne til det øgede energiforbrug ikke er så store at hyppig udmugning ikke kan betragtes som BAT. Det vurderes derfor, at det beskrevne staldsystem med hyppig udmugning opfylder kravene til anvendelse af BAT for så vidt angår staldteknologi til frilands hønsehold. Der er derfor stillet vilkår om udmugning minimum 3 gange ugentlig.

Gødningstørring er ret energikrævende og det vurderes at den øgede reduktion i ammoniakemissionen som kontinuerlig gødningstørring ville kunne medføre ikke vil være proportional med miljøeffekten.

5.1.3 BAT-emissionsgrænseværdi

Redegørelse

Virkemidler

Nedenfor ses en oversigt over de anvendte virkemidler inden for staldteknologi til reduktion af ammoniakemissionen. Da det elektroniske ansøgningssystem ikke kan håndtere ammoniakberegningen ved hyppig udmugning, er effekten derfor sat ind som kemisk luftvasker. Det understreges, at der ikke er tale om kemisk luftvaskning, men effekten af hyppig udmugning.

Tabel 8. Effekt af hyppig udmugning- uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
ST-112059	Ingen data				
ST-113320	Nudrift	Kemisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Kemisk luftvasker	36,00%	8760,00	896,00

Den ansøgte fjerkræproduktion er indtastet som skrabeægshøner i volieresystem (etage-system) – da det er den eneste type æglæggerproduktion, som kan indtastes i et voliere-system i husdyrgodkendelse.dk. For at få korrekte beregninger, er der indtastet normalt for økologiske høner (kg foder, protein- og fosforprocenter i foder samt æg pr. årshøne)

Tabel 9. Foderoplysninger- uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænnings- vægt
ST-112059	SvSI03	Nudrift	2,85	147,40	4,70			
		Ansøgt	2,85	147,40	4,55			
ST-113320	FjH08	Nudrift	44,90	16,30	0,47	18,70		
		Ansøgt	46,70	18,00	0,57	18,20		

Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for økologiske fjerkræbrug. Der anvendes derfor den angivne ammoniakemissionsværdi i Teknologigudredningen "Driftssystem: Ægproduktion, økologiske høner", version 1 af 15. marts 2011. Her er det beskrevet at 1000 frilandshøner (årshøne) har en ammoniakemission på 296 kg NH₃/år fra stald og 27 kg NH₃/år fra lager.

På Hyndingvej 13 praktiseres 3 gange ugentlig udmugning af gødning som afsættes på gødningsbånd, hvilket reducerer ammoniakemissionen med 36 %. I husdyrgodkendelse.dk kan der ikke indsættes 10% afgræsning, som er tilfældet i økologiske produktioner, men kun hele antal måneder. 1 måned ud af 12 måneder svarer til 8,33 %.

Vurdering

Den samlede BAT-beregning ses nedenfor, hvor koderne henviser til ovenstående staldoversigt, staldsystem og produktionsoversigt. Den er udført af Aabenraa Kommune. Beregningen er endvidere vedlagt som bilag 1.2.

Hønsene er ikke sat på græs inden for udbringningsarealet i beregningen, hvilket skyldes at der allerede er taget højde for dette i ammoniakemissionsniveauet.

BAT - beregning. Ammoniakemission fra eksisterende og nye staldafsnit og fra det samlede anlæg

Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov, Hans Chr. Thomsen
Skema 34538, ver. 2

Ansøgning modtaget af Aabenraa Kommune efter den 12. september 2011.

StaldID	Afsnit ST	Ny Eks.	Art/type	Antal	Tab	Standard	Vægtalder			Atgræsning			NH ₃ emission Kg N/år		
							Ind	Ud	Faktor	Indenfor	Udenfor	I alt		Faktor	
113320		Ny	økohøns	22,135	323				1,0000			0	0	1,0000	7.149,61
112059		Ny eksiste.	sl.svin	3998	0,31		32	107	1,0000						1.239,38
BAT-krav													8.388,99		
Samlede emission fra anlæg, jf. skema 34538													4.338,76		
BAT-krav overholdt med:													4.050,23		
BAT-kravet er opfyldt															

Jf. Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår for hhv. fritgående høns og konventionelle slagtesvin på gyllesystem, er det beregnede BAT-niveau for ammoniakemissionen for den giv-

ne produktion på Hyndingvej 13 er overholdt. Der er stillet vilkår om udmugning 3 gange ugentligt i hønsstalden (vilkår 61).

5.2 Ventilation

Redegørelse

Ventilationen i svinestalden foregår med gardiner i siden, der er klimastyrede.

Ved nye stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt. For mekanisk ventilerede stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Øget modstand i ventilationssystemer undgås ved at holde ventilationssystemet rent.

Der er en del naturlig ventilation i forbindelse med de mange åbninger ud til hønssegåden. Derudover anvendes frekvensstyret ventilation, som hindrer overventilering. Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte.

For at begrænse energiforbruget mest muligt vil der blive installeret ventilation af LPC eller EC typen afhængig af fabrikat.

Tabel 10. Oplysninger om ventilation

Stald	1. Type	2. Styring	3. Placering og luftindtag	4. Placering og antal afkast
Slagtesvin	naturlig	computerstyret	gardiner	åben kip
Nyt æglæggerhus	naturlig/undertryk	computerstyret	Udgangshuller/vægventiler	9 afkast i tag

Ansøger planlægger at etablere et ventilationsanlæg, der sikrer:

- Et stabilt staldklima året rundt
- Optimal udnyttelse af indtagen luft
- Optimal styring af luftretning, -mængde og -hastighed
- Sikker og overskuelig klimastyring efter behov
- Lavt energiforbrug
- Indbygget nødventilation

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlæget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ventilationssystemet i hønsstalden opfylder kravene til ventilation i hønsstalde. Ventilationen er forsynet med et styringssystem, der mindsker energiforbruget. Den nye stald etableres med det nyeste lavenergiventilationssystem.

I svinestalden anses naturlig ventilation med gardiner, der er klimastyrede, som BAT.

5.3 Fodring

Generelt

Redegørelse

Foder til hønerne tildeles ved kædefodring, der fodres 2 – 6 gange dagligt med fuldfoder. Derudover tildeles der grovfoder en gang daglig, det foregår i verandaen.

Til slagtesvinene er der 2 fodersiloer og 2 foderstrænge i stalden, så der anvendes fasefodring. Der fodres kun med færdigfoder, og der tilsættes fytase.

Foder opbevares i fodersiloer ved de respektive stalde.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at fodring af dyrene på tilstrækkelig vis sikrer, at der ikke anvendes mere foder end nødvendigt og at udskillelsen af næringsstoffer fra dyrene derfor ikke overstiger det niveau, som produktionerne betinger.

5.3.1 BAT foder

Redegørelse høner

Normer, økologiske høner (2012):

- Foder 46,7 kg/ årshøne, total forbrug 1.034 tons/år (22.135 årshøner)
- Protein indhold 18 % i gennemsnit
- Fosfor indhold 0,57 % i gennemsnit
- Ægproduktion 18,2 kg/årshøne
- Tilvækst 0,5 kg/årshøne

Normer, fritgående høner (2012):

- Foder 44,8 kg/ årshøner
- Protein indhold 16,3 % i gennemsnit
- Fosfor indhold 0,47 % i gennemsnit
- Ægproduktion 17,9 kg/årshøne
- Tilvækst 0,5 kg/årshøne

Forskel i fodernormer:

Konventionelle og økologiske høner har ikke samme fodernorm, det er et resultat af at råvarerne som ligger til grund for fodersammensætningen har forskellig tilgængelighed. Samtidig vanskeliggør det fremstilling af økologisk foder, at der ikke må tilsættes kunstige aminosyrer samt at brugen af fytase heller ikke tillades. I økologisk ægproduktion er det et krav at dyrene skal have daglig tildeling af grovfoder, det er det ikke hos frilands-hønerne.

Redegørelse slagtesvin

For at overholde BAT-niveau for fosforudledning fra slagtesvin i henhold til Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår, er fosfortildelingen i svinefoderet optimeret til 4,55 gram fosfor pr. FE jf. tabel 9. Herved udskiller svineproduktionen i alt 2.238 kg fosfor.

Foderet tilsættes fytase , og der fasefodres, idet der er 2 foderstrænge og 2 fodersiloer.

Vurdering

Høner

I og med at der anvendes fasefodring, dvs. at foderets indhold af næringsstoffer varierer afhængig af hønsenes alder og mængden ligeledes varierer sikres det, at mængden og indholdet i foderet bedst muligt afstemmes efter hønernes aktuelle behov. Det vurderes, at anvendelse af fasefodring opfylder kravene til BAT for fodring af økologiske æglægge-re.

I ansøgningen er anvendt fodernormerne for 13/14 for så vidt angår de økologiske høns, hvilket er en opdatering i forhold til ansøgers ovenstående redegørelse for foder.

Da fytase og syntetiske aminosyrer ikke er tilladt i økologisk hønsehold er det ikke muligt at nedbringe protein og fosforindholdet til samme niveau som for konventionelle hønsehold.

Samlet vurderes fodringen af hønseholdet at opfylde BAT krav til fodring gennem fasefodring.

Slagtesvin

Foderets indhold af råprotein og fosfor har betydning for koncentrationen af næringsstoffer i gødningen og påvirker herved ansøgningskemaets beregninger af emissioner fra stalde og lagre.

Der er ikke stillet vilkår omkring foderoptimering til slagtesvinene i forhold til ammoniak, da BAT-niveauet for svineproduktionen er opfyldt i kraft af det valgte staldsystem.

Det vurderes at være BAT at anvende fasefodring og at tilsætte foderet fytase.

Jf. Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår er BAT-niveauet for udskillelse af fosfor fra slagtesvin 20,5 kg P/DE ab lager, svarende til 2.276 kg P ab lager for den ansøgte svineproduktion. BAT-niveauet for fosforudskillelsen fra slagtesvinene er derfor overholdt gennem fosforoptimeret fodring.

Der er stillet vilkår (12-15) omkring fosforoptimeret fodring til slagtesvinene.

5.4 Opbevaring og håndtering af foder

Redegørelse

Der opføres to fodersiloer og en kornsilo i tilknytning til den nye stald. Foder til slagtesvin opbevares i to siloer ved slagtesvinestald.

Tabel 11. Oversigt over fodersiloer

1. Type	2. Dimensioner	3. byggematerialer	4. Placering	5. årgang
Fodersilo	13 tons (20 m ³). H: 7,5 m	Glasfiber	Se situationsplan	2000
Fodersilo	13 tons (20 m ³) H: 7,5 m	Glasfiber	Se situationsplan	2000
2 nye fodersiloer	2 x 25 m ³ H: 8,1 m	Glasfiber	Ved æglæggerhus	-
Amerikanersilo	551 tons H: 10,9 m	Stål	Ved æglæggerhus	-

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foder sker miljømæssigt forsvarligt. Opbevaringen sker hovedsageligt i lukkede siloer således at der ikke er adgang til foderet for skadedyr. Udfodringen sker direkte fra siloerne gennem et lukket system til stalden.

5.5 Rengøring af stalde

Redegørelse høner

Efter hver rotation rengøres stalden med vand eller tørrengøres.

Rengøres med vand bruges højtryksrensere. Tørrengøring foregår med kost og højtryksluft.

Rengøringen vil evt. blive afsluttet med en desinfektion. Evt. vil gødningsbånd og tværkanal blive vasket med koldt vand og det øvrige inventar tørrengjort.

Der sker daglig vask af pakkerum.

Dybstrøelsen fjernes ved hvert holdskifte, typisk efter 12-14 måneder, hvorefter den køres til markstak eller direkte til biogasanlæg.

Den faste gødning under etager og slats fjernes 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til lukket container ved æglæggestalden. Når containeren er fyldt transporteres denne til modtager.

Rengøring slagtesvin

Svinestalden rengøres efter hvert hold. Der er et computerstyret overbrusningsystem, der også anvendes til iblødsætning af stalden. Det er en naturlig ventileret stald, og der kan være perioder, hvor der ikke kan vaskes på grund af temperaturforhold. Som minimum skrubes der og fejes rent, og der desinficeres med kalk, stallosan og udtørring.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at rengøring af staldanlæg til højerne sker uden risiko for påvirkning af det omgivende miljø. Rengøringen af staldanlægget mellem hvert hold høns samt den daglige rengøring af pakkerum sikrer produktionen til stadighed sker hygiejnisk forsvarligt. Ved rengøring rengøres ventilationsanlægget også hvilket sikrer optimal drift af anlægget.

Rengøring af slagtesvinestalden vurderes ligeledes at ske uden risiko for påvirkning af det omgivende miljø.

Spildevand i forbindelse med rengøring er beskrevet i afsnit 5.7.

5.6 Energi- og vandforbrug

5.6.1 Generelt

Redegørelse

Energi:

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med indsætning af nye høns i meget kolde vinterperioder.

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen. Strømforbruget er oplyst til 12.000 kWh i nuværende drift. Normen for strømforgbrug i en æglæggeproduktion er 1.030 kWh/167 årshøner, hvilket svarer til 136.521 kWh. Dermed bliver det samlede forventede elforbrug på 148.512 kWh i ansøgt drift.

Tabel 12. *Energiforbrug – ansøgers oplysninger*

	Nudrift	Ansøgt drift
Elforbrug	12.000 kWh	148.512 kWh
Diesellole	10.000 liter	10.000 liter
Fyringsolie	1.200 liter	1.200 liter

Vandforbrug

Bedriften er tilsluttet offentlig vandboring til drikke- og vaskevand. Vandet leveres fra Ravsted Vandværk.

Vandforbruget til hønsenes drikkevand er anslået til 1,8 gange foderindtaget pr høne. Da foderforbruget i produktionen er lig normen, svarende til 46,7 kg foder pr. årshøne, er vandforbruget anslået til 84,06 liter per årshøne, i alt 1.860 m³ i ansøgt drift.

Der er regnet med et forbrug på 0,1 m³ vaskevand pr. 100 årshøner.

Tabel 13. *Vandforbrug – ansøgers oplysninger*

	Nudrift	Ansøgt drift
--	---------	--------------

	(m ³)	(m ³)
Drikkevand, slagtesvin	1.200	1.200
Drikkevand, høner	-	1.860
Vaskevand, svinestald	50	50
Vaskevand, æglæggestald	-	22
Vaskevand, pakkerum	-	5
Vask af maskiner	5	5
Stuehus	170	170
I alt	1.425	3.312

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer at ansøgers oplyste energiforbrug i slagtesvineproduktionen er ca. 20.000 kWh lavere end normtallet for slagtesvineproduktion, også når energiforbrug til ventilation er fratrukket. Ansøger forventer således at bruge væsentligt mindre energi end normtallet for svineproduktionen. Aabenraa Kommune er enig i ansøgers beregning af elforbrug til hønseproduktionen jf. normtal. Aabenraa Kommune stiller vilkår om reaktion, hvis elforbruget stiger med mere end 10 % i forhold til 148.500 kWh/år.

Ansøger har redegjort for normtal for vandforbrug og det heraf beregnede vandforbrug for ejendommen. Aabenraa Kommune vurderer, at ansøgers oplysninger om vandforbrug svarer til ca. 50 % af det beregnede forbrug jf. normtal. Aabenraa kommune er enig i ansøgers beregning af vandforbrug til hønseproduktionen jf. normtal. Aabenraa Kommune stiller vilkår om reaktion, hvis vandforbruget stiger med mere end 10 % i forhold til 3.312 m³/år.

(kilde: Håndbog i driftsplanlægning 2012, Teknologiblade "Driftssystem. Ægproduktion, økologiske høner", 2011).

Aabenraa Kommune vurderer, at der er taget de nødvendige tiltag til vand- og energibesparelser. Det skal bemærkes, at det angives i kilderne til beregning af normtallene, at der kan være betydelige variationer, og at de ansøgte mængder er skønnede.

5.6.2 BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse energi høns

Energi:

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med indsætning af nye høns i meget kolde vinter perioder. Der er således ikke monteret fast varmesystem i staldene. I pakkerum er varme som anvendes for at personale og pakkemaskiner har optimale betingelser.

Fravalg af varmegenindvinding:

Der er ikke et varmebehov i produktionen, hvor varmen fra genindvinding kan afsættes. Alle dyr vil typisk have samme alder i staldanlægget og dermed er stalden tom i kort tid ved holdskifte.

Strøm

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen.

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Belysning

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd.

Der opsættes lysstofrør (sparepære) med lysdæmper. Der anvendes en type lysdæmper (højfrekvent) med et lavt effekttab.

LUX-styring (dagslysregulering). Da det er en økologisk produktion er der åbning ud til det i fri i dagtimerne. Åbningerne lukkes om natten.

Tilvalg af BREF

Timerindstilling: Belysningen reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders- / udviklingstrin.

Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktions trin.

Zoneopdeling: I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde. Lyset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljø lovgivning. Staldbelysningen er styret separat

Redegørelse energi slagtesvin

Der er ovenlys i kip og gardinerne i siden er lyse. Der er lysstofrør over hver anden sti. Lysstyring og naturlig ventilation gør, at strømforbruget holdes på et minimum.

Redegørelse vandforbrug høns

Vask

Efter hver rotation rengøres stalden med vand eller tørrengøres.

Rengøres med vand bruges højtryksrensere. Tørrengøring foregår med kost og højtryksluft.

Rengøringen vil evt. blive afsluttet med en desinfektion.

Drikkevand og foder

Drikkenipler placeres højt for at lette hønernes vandoptagelse og minimere vandspild.

Redegørelse vandforbrug svin

Vandforbruget datalogges. Vandniplerne, der sidder på hver side af foderrøret, efterses dagligt, så vandspild minimeres. Rengøring foretages med højtryksrensere. I varme perioder overbruses grisene. Overbrusningen er computerstyret.

Vurdering energi- og vandforbrug høns

Med anvendelse af frekvensstyrede motorer eller de nye super lavenergimotorer i ventilationsanlægget og et styringssystem, således at ventilationen kan styres ud fra temperaturen og fugtigheden i stalden, hvilket sikrer at der ventileres tilstrækkeligt men ikke mere end nødvendigt, vurderes det, at der i forhold til ventilationsanlægget anvendes teknik til at reducere energiforbruget. Der stilles vilkår om at der i den nye stald skal anvendes de nye super lavenergimotorer af typen LPV eller tilsvarende.

Belysningen er ligeledes nøje styret og der anvendes derfor ikke lys ud over det behov, der er i produktionen for at sikre optimal æglægning.

I forhold til vandforbruget så minimeres dette ved at anvende drikkenipler og hovedsageligt anvende tørrensning ved rengøring af staldanlæg.

Vurdering energi- og vandforbrug svin

Naturlig ventilation med computerstyrede gardiner og vask af stald, der foregår med højtryksrensere med koldt vand betyder, at energiforbruget holdes på et minimum. Vandniplerne efterses hver dag og overbrusningen af svin er computerstyret.

Vurdering af energi- og vandforbrug høns og svin

Det daglige tilsyn med anlægget er med til at sikre, at anlægget fungerer optimalt i forhold til forbrug af energi og vand, idet lækager mv. vil blive opdaget og udbedret.

Det vurderes, at der anvendes BAT i forhold til vand- og energiforbrug på bedriften.

5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Stalde med etagedrift tørrengøres hovedsageligt. Der forventes brugt cirka 0,1 m³ vaskevand pr. 100 årshøner, svarende til 22,1 m³ om året til rengøring af æglæggestald. Til vask af svinestald anvendes cirka 50 m³ vand om året og til vask af maskiner cirka 5 m³. Æglæggerhuset har betongulv, med afløb til vaskevand i 2 stk. 20 m³ opsamlings-tanke. Vaskevand udbringes på mark i vækstsæsonen f.eks. mark nr. 4 med energipil eller det køres i gyllebeholder. Tagvand fra eksisterende bygninger afledes via drænrør til åben grøft syd for ejendommen. Sanitært spildevand fra stuehus ledes til dobbelt bundfældningstank, som er tilmeldt kommunal tømningssordning.

Tabel 14. *Spildevandsmængder - oplyst af ansøger*

Spildevandstype	Nudrift	Ansøgt	Afledes til
Vaskevand, svinestald	50 m ³	50 m ³	Gylletank
Vaskevand, æglæggestald	-	22 m ³	Opsamlingstank
Vask af maskiner	5 m ³	5 m ³	Gylletank
Sanitært spildevand	170 m ³	170 m ³	Dobbelt bundfældningstank
Daglig vask, pakkerum	-	5 m ³	Opsamlingstank
I alt	225 m ³	252 m ³	

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.5 for den eksisterende stald og bilag 1.6 for den nye stald.

Vurdering

Opsamling af spildevand i opsamlingsbeholder sikrer at rengøring sker uden risiko for påvirkning af det omgivende miljø.

Tilladelse til forøget udledning af tagvand fra den nye fjerkræstald skal ske i overensstemmelse med særskilt spildevandstilladelse.

Aabenraa Kommune vurderer, at håndtering af spildevand/vaskevand sker forsvarligt, idet dette opsamles til beholder, hvorfra det kan udsprede på egnede arealer i vækstsæsonen eller det kan køres i gyllebeholder. Vaskevand og overfladevand der ikke indeholder foder- og gødningsrester, vil kunne nedsives.

Rengøringsvand fra pakkerum og kølerum skal ledes til beholder, da der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen er tale om restvand.

5.8 Kemikalier og medicin

Redegørelse

Markkemikalier på ejendommen opbevares i aflåst boks i kemikalierum, se situationsplan.

Vurdering

Det fremgår ikke af ansøgningen hvor spildolie og handelsgødning opbevares. Opbevaring af kemikalier, olieprodukter og lignende skal ske på spildbakker, så der ikke opstår risiko for at evt. spild løber til afløb.

Med en placering i et aflåst kemikalierum, hvor der ikke er afløb, vil risikoen for forurening med kemikalier, olieprodukter mv. være minimeret. Opbevaring af kemikalier og olieprodukter på ejendommen vurderes som værende uden væsentlig risiko for påvirkning af det omgivende miljø, idet vilkår 27 og 30-34 skal overholdes.

5.9 Affald

5.9.1 Generelt

Redegørelse

Tabel 15. *Affald*

Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser i mindre mængder		
	EAK-kode	Mængder pr år
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	10-60 stk.
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk.
Spildolie	13 02 08	0-50 l
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-50 kg

Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser		
	EAK-kode	Mængder pr år
Pap	15 01 01	10-50 kg
Papir	15 01 01	100-200 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling		
	EAK-kode	Mængder pr år
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0-1 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	0-300 kg
Paller	15 01 03	0-30 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-25 kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket		
	EAK-kode	Mængder pr år
Kanyler i særlig beholdere	18 02 02	0-1 kg
Medicinrester	18 02 08	0-1 kg

Døde dyr – skal til DAKA		
	EAK-kode	Mængder pr år
Døde dyr	02 01 02	3.000-6.000 kg

Affald – til deponi		
	EAK-kode	Mængder pr år
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0-50 kg

Affald – skal til forbrænding på kraftvarmeværk eller afleveres på containerplads		
	EAK-kode	Mængder pr år
Nylonsnor fra halmballer	17 02 03	0-200 kg
Tomme sække af papir fra foder o.l.	15 01 01	0-10 kg
Tomme, skyllede pesticiddunke	15 01 02	10-30 kg
Tomme medicinglas	15 01 07	0-2 kg
Gamle, rådne personvognsdæk fra afdækning	16 01 03	0 kg

Døde dyr:

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning af DAKA. Døde dyr hentes efter behov – ca. hver anden uge. Opbevarings- og afhentningsplads for døde dyr fremgår af situationsplanen.

Fast affald:

Al fast affald opbevares i en container og afhentes efter behov af Henning Sejer Pedersen, cirka hver 14. dag.

Olie og kemikalieaffald:

Rengjorte dunke fra markkemikalier afleveres som fast affald.

Farligt affald, brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads. Kemikalier/kemikalieaffald er opbevaret i aflåst kemikalierum.

Vurdering

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 15 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere. Dette skal kunne dokumenteres overfor Kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Aabenraa Kommune vurderer, at håndtering af affaldet på ejendommen sker i overensstemmelse med gældende affaldsregulativ. Der er aftale med godkendt affaldstransportør vedr. afhentning af brændbart affald. Medicinrester, kanyler og lignende skal afleveres til apoteket eller medtages af dyrlægen, som sørger for bortskaffelsen. Effektiv affaldssortering giver mulighed for mere genanvendelse og skaber sikkerhed for, at intet fejlbehandles ved bortskaffelse. De fleste affaldstyper skal sorteres, uanset mængde.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

5.9.2 BAT affald

Redegørelse

I henhold til BREF er det BAT, at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at fjernelse af affald er BAT. Håndteringen af affaldet på Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov, som sker i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ, bygger på sortering af affaldet, således at mest muligt kan genanvendes, og den resterende del forbrændes, vurderes at opfylde kravene til BAT for affaldshåndtering. Kun begrænsede mængder deponeres.

5.10 Olie

Redegørelse

Placering af tanke fremgår af situationsplan, bilag 1.3

Tabel 16. *Olietanke*

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang
Olietank til dieselolie	aktiv	Overjordisk	1.800 l	1997
Olietank til dieselolie	aktiv	Overjordisk	1.800 l	2002
Fyringsolie	aktiv	Overjordisk	1.200 l	2002

Vurdering

Olie- og dieseltanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen. Her er reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening fastlagt. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med vilkår skal sikres mod forurening fra oplag af olie. Der er derfor stillet vilkår (30) om, at olie skal opbevares således, at det ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.11 Driftsforstyrrelser og uheld

5.11.1 Generelt

Redegørelse

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport eller læsning af husdyrgødning til container, samt uheld i forbindelse med håndtering og opbevaring af gylle.

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Gylletank bliver løbende kontrolleret vha. inspektionsbrønde og tanken er underlagt kommunens 10 års beholderkontrol.

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlløseleverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes. Ved større uheld alarmeres 112 og myndighederne kontaktes.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det er BAT at udarbejde en beredskabsplan og at ajourføre denne mindst en gang om året. Beredskabsplanen vil være til stor hjælp for driftsherren og de ansatte, såfremt der måtte ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver endvidere driftsherren en mulighed for at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig, hvis man kan få fat i den.

Der stilles vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan senest 3 måneder efter at miljøgodkendelsen er taget i brug, at beredskabsplanen skal opbevares på et tilgængeligt og synligt sted, og at den skal opdateres mindst en gang årligt (vilkår 35 til 37).

Aabenraa Kommune vurderer, at der med krav om udarbejdelse af en beredskabsplan er gjort tilstrækkeligt for at forhindre uheld og udslip.

5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

I henhold til EU's BREF dokument er det BAT at forebygge uheld og at have nødprocedurer i tilfælde af uheld.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det er BAT at udarbejde en beredskabsplan, at opbevare den et tilgængeligt sted for de ansatte og at ajourføre den mindst én gang om året. Håndteringen af husdyrgødningen på ejendommen, løbende tilsyn og vedligehold af anlægget mindsker risikoen for uheld.

6 Gødningsproduktion og -håndtering

6.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

Fra æglæggerproduktionen er der en årlig gødningsproduktion på 2,82 tons pr. 100 årshøner/år (normtal 2012), i alt ca. 967 tons fjerkrægødning i ansøgt drift. Heraf er fordelingen 80 % fast gødning og 20 % dybstrøelse. 10 % af den totale gødningsmængde afsættes på udearealet. Den faste gødning under etager og slats fjernes 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til lukket container ved æglæggestalden. Når containeren er fyldt transporteres denne til modtager. Dybstrøelsen fjernes ved hvert holdskifte, typisk efter 12-14 måneder, hvorefter den køres til markstak eller direkte til biogasanlæg.

Slagtesvinene på ejendommen producerer årligt 0,51 tons gylle pr. produceret svin, svarende til 2.040 m³ gylle. Dertil kommer 50 m³ vaskevand fra slagtesvinestalden, 5 m³ vaskevand fra vask af maskiner 53 m³ regnvand fra vaskepladsen (12x6x0,75m³)² og 143 m³ regnvand til gyllebeholderen på 720 m³ og 204 m³ regnvand til gyllebeholderen på 1530 m³ i alt 2496 m³. Udenfor vækstsæsonen kan der være behov for at flytte 22 m³

---

² Der regnes med 75 cm nedbør pr. år på vaskepladsen og 40 cm nedbør pr. år til gyllebeholderne, hvor fordampning er modregnet.

vaskevand fra hønsehuset over i gyllebeholderen, hvorved der i alt på et år vil kunne ledes 2518 m³ gylle og vand til gyllebeholderne.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der jf. normtal 2013 produceres der 4,95 tons husdyrgødning pr. 100 årshøns, hvilket ved en produktion på 22.135 årshøns svarer til 1.074 tons. Husdyrgødningsproduktionen beregnet i henhold til normtal 2013 er vist i tabel herunder.

Tabel 17. *Produceret husdyrgødning*

Dyretype	Gødningstype	Mængde Efter	
		Flydende	Fast
Slagtesvin	Gylle	2.079	0
Høns	Fast gødning	0	859
Høns	Dybstrøelse	0	215
Sum		2.079	1.074

Der er opbevaringskapacitet på 2.250 m³ (720 m³ + 1.530 m³) i gylletankene. Worst case scenariet er, at der tilledes 2496 m³ gylle + vand til gyllebeholderne. Det betyder, at der er plads til 10,7 mdr's gylle- og vandproduktion i gylletankene.

Aabenraa Kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning på ejendommen.

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af den faste fjerkrægødning i lukkede containere sikrer, at opbevaringen kan ske uden risiko for forurening af det omgivende miljø. Containerne skal i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler være overdækket og placeret på befæstet plads med afløb til opsamlingsbeholder.

6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning

6.2.1 Generelt

Redegørelse

Der er to gylletanke på ejendommen på hhv. 720 m³ og 1.530 m³. Tankene anvendes til opbevaring af flydende husdyrgødning fra slagtesvineproduktionen samt til opsamling af vaskevand fra stalde og vaskeplads.

Tabel 18. *Opbevaringskapacitet af flydende husdyrgødning – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.*

Kode for opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
LA-76225	Eksisterende	Nudrift	Gyllekanal/Fortank		720,00
		Ansøgt drift	Gyllekanal/Fortank		720,00
LA-76226	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
LA-76227	Eksisterende	Nudrift	Markstak		0,00
		Ansøgt drift	Møddingsplads		0,00

Tabel 19. *Gyllebeholdernes procentvise andel af det samlede flydende lager – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.*

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
LA-76225	Nudrift	32,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	32,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-76226	Nudrift	68,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	68,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-76227	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Redegørelse

I tilknytning til det nye æglæggerhus opstilles en gødningscontainer. Containeren afhentes cirka hver 12. dag, hvor gødningen køres til biogasanlæg.

Tabel 20. Containerens procentvise andel af det samlede faste lager – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
LA-76225	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-76226	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-76227	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	100,00	5

Vurdering

Det er forudsat at hønsegødningen tilføres lukkede containere tre gange ugentligt og afsættes direkte til biogasanlæg. Desuden afsættes 10 % af den faste gødning i hønsegården. Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, da containerne afhentes efter behov. I tilfælde af force majeure i forhold til afsætning af dybstrøelsen direkte efter tømning af stalden vil dette kunne opbevares i markstak indtil afhentning, jfr. husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser. Det vurderes endvidere, at oplagring af den faste gødning i lukket container på fast bund og med afløb til opsamlingsbeholder er at betragte som BAT, idet det forudsættes at indretningen opfylder kravene i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der bl.a. er krav om afløb til beholder samt overdækning af lageret, med mindre der sker daglig tilførsel.

6.3.1 BAT opbevaring af husdyrgødning

Vurdering

Det vurderes at opbevaring af husdyrgødning på Hyndingvej 13 opfylder kravene til BAT. Den faste gødning opbevares i lukkede containere på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, og svinegyllen opbevares i beholderkontrollerede gylletanke. Opbevaringen sikrer på denne vis, at der ikke sker forurening til omgivelserne med næringsstoffer og tab af ammoniak holdes på et minimum i forhold til, hvad der er muligt.

6.4 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der forefindes ikke anden organisk gødning på ejendommen.

6.5 Håndtering og udbringning af husdyrgødning

6.5.1 Generelt

Redegørelse

Al gødning fra slagtesvineproduktionen udbringes på ejendommens eget jordtilliggende. Al hønsegødning afsættes til biogasanlæg.

6.5.2 BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning

Redegørelse

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Tiltag:

- Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens forventede krav.
- Der tages hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.
- Gødningen tilføres ikke til stejlt hældende marker.
- Gødningen tilføres ikke til arealer der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet, 2 meter bræmmer).
- Gødning skal spredes så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Der må ikke tilføres gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
- Gødning spredes i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme desuden undgås weekender og helligdage.
- Opmærksom på vindretning i forhold til nabohuse.

Vurdering

Kvælstof kan tabes fra fjerkrægødningen ved fordampning af ammoniak i forbindelse med håndtering. Fjerkrægødningen håndteres kun i forbindelse med udmugning fra stald til lager. Gødningen håndteres ikke direkte i forbindelse med transport til biogasanlæg, da det blot er containeren der læses på lastbil.

Håndtering og udbringning af svinegylle medfører ammoniaktab til omgivelserne. Kvælstof kan ligeledes tabes ved udvaskning og ved denitrifikation fra udbringningsarealerne. Valg af rigtig udbringningsteknik, udbringningstidspunkter og -mængder minimerer disse tab. Tab af kvælstof ved ammoniakfordampning kan undgås, hvis gødningen indarbejdes i jorden hurtigt efter udbringning.

Håndtering af fjerkræmøg og håndtering og udbringning af svinegylle vurderes at opfylde kravene til BAT, idet anvendelse og udbringning er underlagt kravene om gødningsplanlægning samt husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser. Disse bestemmelser sikrer mindst mulig tab af næringsstoffer. Derudover praktiseres godt landmandsskab ved udbringningen, således at omkringboende generes mindst muligt.

7 Forurening og gener fra husdyrbruget

7.1 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbruget omfattet af husdyrbrugslovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der give afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. It-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande til boligområderne. Lugtgeneafstandene er beregnet som fuld besætning, hvor alle de eksisterende og nye staldafsnit indgår i beregningerne.

Den nærmeste naboejendom uden landbrugspligt for svineproduktionen er Hyndingvej 12, beliggende ca. 100 meter vest for den eksisterende slagtesvinestald. Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt for ægproduktionen er Hyndingvej 14, cirka 340 meter nord for den nye æglæggestald. Ingen af disse ejendomme er ejet af ansøger. Nærmeste samlede bebyggelse er Ravsted by, beliggende cirka 1.770 meter øst for ejendommen og nærmeste byzone er Bylderup Bov, som ligger cirka 5.800 meter syd for ejendommen. Ravsted er udlagt som fremtidig byzone. Afstanden er målt fra staldhjørne til hushjørne og da det digitale ansøgningsskema måler fra staldbygningernes centerpunkt, vil der være en forskel i afstanden.

Tabel 21. *Lugtgeneafstande – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk*

Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	6159,87	Ja	Nej
ST-113320	5536,15	Ja	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	1699,77	Nej	Nej
ST-113320	1884,86	Nej	Nej

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	147,38	Nej	Ja
ST-113320	596,46	Nej	Nej

De beregnede lugtemissioner i LE/s og OU_E fra de enkelte stalde ses i nedenstående tabel.

Tabel 22. *Lugtemission fra produktioner – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.*

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-112059	SvSI03	3998,00	1200,00	83,40	0,00	12510,00	25020,00	0,00%	12510,00	25020,00
ST-113320	FjHØ08	22135,00	24000,00	42,00	0,00	5040,00	6720,00	0,00%	5040,00	6720,00

Resultaterne af lugtberegningerne ses i nedenstående tabel.

Tabel 23. *Lugtgeneafstande fra produktionen – uddrag fra Husdyrgodkendelse.dk.*

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	418,93	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	256,96	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	132,48	116,74	116,74	147,38	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Anlægget er beliggende med en afstand på ca. 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger og længere væk end 300 m fra samlet bebyggelse og byzone. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder. De to stalde er beliggende med nogen afstand i mellem, men husdyrgodkendelse.dk tager i beregningerne hensyn til begge staldanlæg ved beregning af om geneafstande er overholdt.

Lokalisering af naboer og konsekvensområde for lugt fremgår af bilag 4.

Anlæg

Det største lugtbidrag stammer fra dyreholdet i staldene og fra husdyrgødningen i staldene, møddingsplads og gyllebeholderne. Med et kontinuert dyrehold må det forventes, at lugtbidraget fra dyreholdet er nogenlunde konstant henover året. Lugtbidraget fra containerpladsen vil være stort i forbindelse med håndtering af dybstrøelse til containerne. Der forventes ikke lugtbidrag ved afhentning af containerne. For gyllebeholderne vil der være størst lugtafgivelse i forbindelse med omrøring, pumpning og afhentning af gyllen. Gyllebeholderne har et tæt flydelag. Lugtgeneafstandene til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone beregnes fra de enkelte stalde og er overholdt.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

I forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødningen kan der forekomme lugtgener. Den faste husdyrgødning fra hønsstalden udmuges 3 gange ugentligt med gødningsbånd og bringes direkte til lukkede containere, hvor det oplagres indtil afhentning. Dybstrøelse fra hønsstalden udmuges ved holdskifte, det vil sige ca. 1 gang årligt. Dybstrøelsen leveres direkte efter tømning af stalden til handelsfirma og vil normalt ikke blive oplagret på ejendommen.

Svinegyllen udbringes på udspretningsarealerne primært om foråret.

Markstakke af ensilage og kompost

Der er som udgangspunkt ingen markstakke på ejendommen. Hvis der undtagelsesvis etableres markstakke på ejendommen reguleres de i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at der ikke vil forekomme væsentlige lugtgener fra produktionen for omkringboende.

Det vurderes, at ansøger minimerer lugtgenerne mest muligt ved at holde rent i og omkring ejendommen.

Aabenraa Kommune vurderer, at de generelle regler for håndtering af markstakke sikrer, at der ikke vil forekomme lugtgener for omkringboende. Gyllebeholderne er overdækkede med tæt flydelag, hvilket minimerer lugtgenerne.

Udbringningen af svinegylle koncentrerer omkring få dage i en kortere periode, hvilket er medvirkende til at begrænse lugtgenerne ved udbringning af gylle. Transport af husdyrgødning til handelsfirma sker i lukkede vogne.

7.2 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Af hensyn til sundheden er det vigtigt, at skadedyr bekæmpes. Der vil blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skadedyr herunder fluer på ejendommen. Dette sker bl.a. gennem kontrolsystem for HACCP godkendelse af fødevarevirksomheder. Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Derfor fjernes vegetation omkring bygningerne og der opstilles rottefælder. Der holdes god orden i og omkring staldanlægget for at opnå et højt hygiejneniveau.

Høns elsker fluer, så der er ingen fluer i hønsestalden. I gødningslageret reduceres udklækningen af fluelaver og dermed fluer ved at minimerer lysindfaldet

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foderet i lukkede siloer sikrer, at foderet opbevares således at det ikke er tilgængeligt for skadedyr (rotter). Desuden følges egenkontrolprogram i henhold til HACCP konceptet, hvor der også er fokus på bekæmpelse af skadedyr. Der vurderes ikke at være særlig risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.

7.3 Transport

Redegørelse

Til - og frakørsel til ejendommen sker fra Hyndingvej. Der er kun to muligheder for transport til eller fra ejendommen. Den nordlige eller sydlige tilkørsel. Den nordlige vej vil blive benyttet mest til Løgumklostervej og videre til rute 435.

Tabel 24. Transporter

Vare	Type	Antal/år nudrift	Antal/år ansøgt drift
Smågrise til ejendommen	Lastbil	12	12
Hønniker til ejendommen	Lastbil	-	2
Afhentning af slagtesvin	Lastbil	52	52
Afhentning af høner	Lastbil	-	2
Døde dyr	Lastbil		26
Døde dyr slagtesvin	Lastbil	104	104
Foder	Lastbil	52	52
Æg-afhentning	Lastbil	-	121
Brændstof	Lastbil	10	10
Markarbejde	Traktor	100	120
Udbringning af gylle	Traktor	93	93
Afhentning, fjerkrægødning	Lastbil	-	32
Samlet antal transporter		449	626

Der sættes dyr ind i æglæggestalden ca. 1-2 gange årligt, det samme antal gange som staldene tømmes. Der kan være tale om at aflive dyrene på stald inden bortkørsel fra ejendom.

Døde høner afhentes ca. hver anden uge. Døde slagtesvin afhentes ca. 2 gange om ugen. Foder leveres ugentlig til både slagtesvin og æglæggende høner. Æg afhentes hver 3. hverdag.

Hjemmeavlet korn leveres direkte til foderfabrik, eller lagring i eget siloanlæg. Afsætning af fast gødning foregår en gang hver anden uge ca. 30 – 35 tons pr læs. Gylle udbringes med gyllevogn, cirka 22 m³ pr. vogn.

Transport vil så vidt muligt foregå inden for tidsrummet 06.00 til 18.00, på hverdage. I travle perioder vil der forekomme transport udenfor dette tidsrum. Transport til og fra ejendommen på Hyndingvej kan foregå uden at komme gennem større byer i området. Der er dog enkelte byer på ruten til E45.

Transport af gødning til ejendommens harmoniarealer foregår ad Hyndingvej og markveje, Der er ingen byer på ruterne til markerne, kun andre ejendomme og enkelte beboelser.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at transport til og fra ejendommen ikke vil være til gene for omkringboende. Transportfrekvensen til og fra ejendommen stiger med ca. 177 transporter pr år. Stigningen sker som følge af udvidelsen med økologisk ægproduktion. Husdyrgødning afsat til biogasanlæg vil blive transporteret i lukkede vogne og vurderes ikke at ville medføre væsentlige lugtgener. Der vil desuden ske nogen transport internt på ejendommen mellem de to anlæg.

Ved kørsel ad nordlig rute gennem Hynding, kan naboejendommene på Hyndingvej 5, Hyndingvej 7, Hyndingvej 9, Hyndingvej 11, Hyndingvej 12 og Hyndingvej 14 opleve øget transport til det nye anlæg. Beboerne på 4 af de nævnte adresser har i hørings svar tilkendegivet bekymring for trafiksikkerheden, og de har ønsket at få fartbegrænsning sat op på strækningen. Aabenraa Kommunes Team Miljø har vurderet, at disse forhold ikke kan reguleres i en husdyrgodkendelsessag jfr. at Natur- og Miljøklagenævnet i flere afgørelser bl.a. NMK-132-00393 har bemærket, at færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Team Miljø har videresendt naboernes ønske om fartbegrænsning til Aabenraa Kommunes myndighed for trafik og anlæg jfr. bilag 5 og 6. Det vurderes, at til – og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for omboende.

7.4 Støj

Redegørelse

De væsentligste stationære støjkloder fra husdyrbruget er aflæsning og indblæsning af foder samt ventilation fra staldanlægget. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene.

De væsentligste periodiske støjgener vil være fra landbrugsmaskiner i forbindelse med levering af foder og dyr. Leverance af foder samt afhentning af dyr og æg foregår så vidt muligt inden for normal arbejdstid på hverdage.

Markarbejde vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde.

Tabel 25. Støjkloder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På stald ST-113320	Hele året
Fodringstider	Ved staldene	Hele året
Afhentning af hønsemøg		Hele året
Udkørsel af svinegylle		Primært forår
Lastbiler m.v.		Hele året
Markvanding		I sæsonen

Vurdering

Beliggenheden af landbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov er beliggende i Det åbne land, Vest og har driftsarealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for planens område Det åbne land, Vest ikke retningslinjer for støjbelastning, der er til hindring for udvidelser/ændringer af landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra alle driftsarealer, fra både eksisterende driftsbygninger (matrikel nr. 1 Hynding, Ravsted) og nye driftsbygninger (matrikler nr. 75 og 108 Hynding, Ravsted) samt fra arealer omkring driftsbygninger. De nye driftsbygninger består af stalde til produktion af øko-konsumæg.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov er beliggende i Det åbne land, Vest.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og områderne i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer.

Hyndingvej 13 er beliggende mindst 1.600 meter fra lokalbyen Ravsted (planområde 4.4.002.B).

Følgende planlagte område med boliger kan blive berørt af støj fra driftsarealer:

Lokalbyen Ravsted (planområde 4.4.002.B), afstand mere end 860 meter.

Der drives ikke længere landbrug i området, selvom der fortsat er enkelte landbrug med jordtilliggender. Områdets faktiske benyttelse er derfor boligområde med enkelte forretninger og servicevirksomheder.

7.5 Støv

Redegørelse

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med håndtering af strøelse og ved levering og indblæsning af foder.

Vurdering

Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor anlægget. Aabenraa Kommune vurderer, at støvgener primært vil kunne opstå fra hønsestalden. Der vil ikke forekomme væsentlige støvgener hos nærmeste nabo på Hyndingvej 14 grundet afstanden til anlæg-

get. Ansøger opfordres til hensynsfuld kørsel på grus- og markveje, så støvgener minimeres.

7.6 Lys

Redegørelse høner

Længden af lysperioden reguleres efter en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktionstrin. Der er ikke tændt lys i staldene om natten. Der er ingen lysplader i taget. Der forventes dermed ikke en fjerneffekt af belysningen i den nye æglæggestald.

Redegørelse slagtesvin

Der er ovenlys i kip og gardinerne i siderne er lyse. Der er lysstofrør over hver anden sti. Udleveringsrampen er ved det nordvestlige hjørne af stalden, og den er belyst. Der indsættes grise hver 4. uge imellem kl. 8:00 til 4:00, og der afhentes svin hver 10. dag imellem kl. 4:00 og kl. 19:00.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den nævnte belysning på ejendommen ikke vil være til gene for omkringboende og ej heller i forhold til trafikken på Hyndingvej. Den kraftigere belysning som anvendes ved indsætning og udsætning af dyr vil kun være tændt i få timer om året, idet der kun sker udskiftning af hønsene ca. hver 13. måned. Afhentning og indsætning af svin sker oftere. Aabenraa kommune vurderer, at belysningen af udleveringsrampen til svinene ikke virker generende for omkringboende p.gr.a. afstanden til nabobeboelser, og p.gr.a. at der ligger bygninger imellem udleveringsrampen og nabobeboelserne.

7.7 Ammoniak – generel reduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2012 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 30 %. Udegående dyr friholdes for de generelle ammoniakreduktionskrav i den periode de er udegående.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er opfyldt ved at vælge et staldsystem, hvor en del af gødningen afsættes på gødningsbånd. Dette muliggør anvendelse af hyppig udmugning. Desuden afsættes al dybstrøelsen til handelsfirma umiddelbart efter udmugning, og der vil således ikke være noget lagertab herfra på ejendommen. Dette er dog ikke anvendt som virkemiddel i forhold til at opfyldt det generelle ammoniakreduktionskrav og lagertabet er medregnet i den samlede ammoniakemission fra ejendommens anlæg.

Udegående dyr må ikke anvendes som virkemiddel i forhold til at opnå det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % for fjerkræ. Der afsættes ca. 8,5 % af N/år fra udegående dyr i ansøgt situation. Der er ingen udegående dyr i nudrift, da der er tale om etablering af en hønseproduktion.

Tabel 26. Generel ammoniakreduktion – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for mælkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfyld kravet	-2188,29 kgN/år

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det generelle ammoniakreduktionskrav er opfyldt, idet beregningerne i husdyrgodkendelse viser, at kravet er opfyldt med 2188 kg N mere end påkrævet. Indtastningen af udegående dyr i husdyrgodkendelse.dk vurderes at være en

beskrivelse af de reelle forhold og ikke et virkemiddel til ammoniakreduktion. Selvom dyrene ikke var udegående ville ammoniakreduktionskravet alligevel være opfyldt.

7.8 Ammoniak – individuel reduktion

Produktionen på Hyndingvej 13 medfører dannelse af husdyrgødning (svinegylle og fast hønsegødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Kvælstof og fosfor er begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f.eks. stor nælde, blåtop og vild kørvel) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter). Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres i negativ retning.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning. Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Redegørelse

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en meremission af ammoniak på ca. 2942,8 kg N/år.

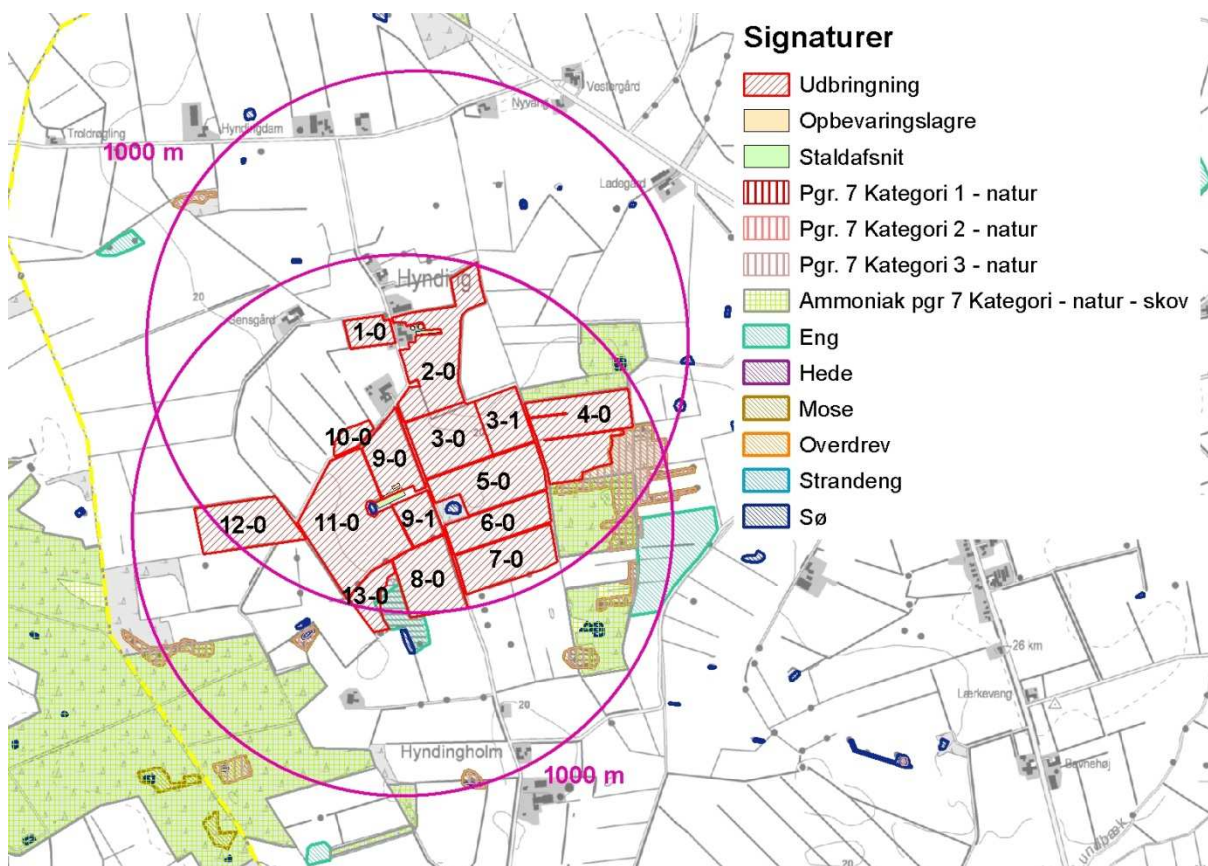
Tabel 27. Meremission – uddrag fra det digitale ansøgningskema 34538.

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	4071,24
Meremission fra stald og lager	2942,78

Naturarealer på ejendommen

Følgende naturarealer har Aabenraa kommune besigtiget og/eller analyseret ud fra kort og luftfoto:

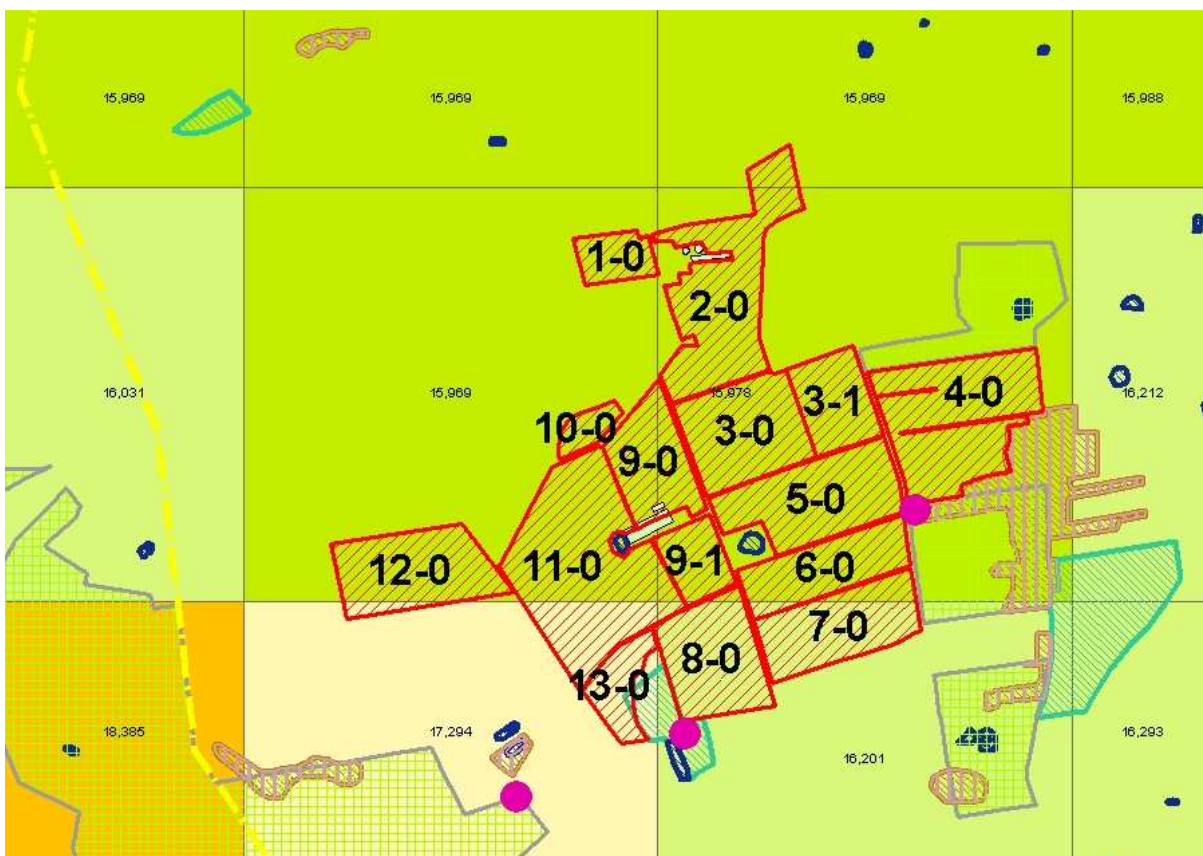
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 inden for/på udbringningsarealerne
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 inden for en radius af 1 km fra anlægget

Kort 1. §7 og §3 natur inden for 1.000 m.

Naturarealerne inden for 1.000 m af ejendommen omfatter flere mose- og engområder, vandhuller og potentielt ammoniakfølsom skov. Samtlige moser er omfattet af husdyrbrugslovens § 7 (kategori 3), mens engene og vandhullerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Baggrundsbelastningen i området varierer mellem 15,9 og 17,3 kg N/ha/år for år 2011. De eksakte værdier for atomsfærisk deposition og punkterne, hvori der er foretaget ammoniakdepositionsberegninger, fremgår af nedenstående kort 2.

Kort 2. Atmosfærisk kvælstofdeposition (baggrundsbelastning) og beregningspunkter for kvælstofdeposition fra Hyndingvej 13.

Husdyrlovens § 7

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniakdeposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke overstige fastlagte niveauer, jf. husdyrbekendtgørelsens bilag 3.

De naturområder, der er omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., er inddelt i 3 kategorier:

Kategori 1 natur omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2. For disse naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav. Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der er beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder.

Krav til ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, jf. kategori 1-, kategori 2- og kategori 3-natur, ses af nedenstående tabel 28.

Tabel 28. Krav til ammoniakdepositionen i de forskellige områder.
 Med "totaldeposition" menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med "merdeposition" menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager) som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Det fremgår af husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Redegørelse (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Aabenraa Kommune har ved besigtigelser, undersøgelser af registreringer, kort, luftfotos m.m. vurderet naturforholdene mht. § 7 omkring Hyndingvej 13. Nærmeste § 7-område er hhv. en potentiel ammoniakfølsom skov (kategori 3 naturområde) beliggende ca. 515 m sydvest for den nye æglæggestald og en mose ca. 550 m øst for samme stald.

Der er flere § 7 områder inden for 1.000 meter af anlægget, alle sammen mindre moser. Områderne er besigtiget og/eller vurderet på baggrund af luftfotos, og beskrivelser og vurderinger findes samlet i afsnit 8.2, bortset fra de potentielt ammoniakfølsomme skove, der er beskrevet her nedenfor.

Da ammoniakemissionen fra anlægget øges i forbindelse med udvidelsen, er der lavet scenarieberegninger på merdepositionen og den totale deposition af ammoniak på nærliggende naturområder, ud over den der allerede er beregnet i ansøgningssystemet.

Vurdering (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Depositionsberegningen i den fremsendte ansøgning er pr. automatik foretaget til nærmeste § 7.1 område, der ligger mere end 8 km fra anlægget. Beregningen vurderes pga. den store afstand at være ubrugelig i denne sammenhæng, og der er derfor foretaget scenarieberegninger af ammoniakdepositionen på nærliggende naturområder, se ovenstående kort 2.

Depositionsberegningerne viser, at totaldepositionen i ansøgt drift bliver 0,10 kg N/ha/år og merdepositionen 0,1 kg N/ha/år, eftersom der er beregnet fra et nyopført anlæg. Vurdering skal ske i henhold til den samlede merdeposition siden første udvidelse efter den nye husdyrlov (§ 26 stk. 2 i husdyrloven) Den potentielt ammoniakfølsomme skov er beskrevet i nedenstående skema.

Potentielt ammoniakfølsom skov (besigtiget september 2013)

Fremgår endnu ikke af Naturdata. Findes på kort 7, afsnit 8.2.

Naturtype/undertype	Skov
Lokalitetsbeskrivelse	Blandskov med flere arter af løvtræ og desuden en bestand af ældre Normannsgran, primært i randen. Midten af arealet primært præget af yngre opvækst i flere etager. Tør bund med kun lidt græs- og urtevegetation.
Lokalisering i forhold til anlæg	ca.515 meter sydvest for æglæggestald.
Lokalisering i forhold til arealer	Området grænser ikke op til ejendommens udbringningsarealer.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition).	Merdeposition (siden første udvidelse efter 1. jan 2007): 0,10 kg N/ha/år Totaldeposition: 0,10 kg N/ha/år
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Lokaliteten er for tør til at have nogen stor betydning for padder, men den kan evt. fungere som levested for arter af flagermus.
Natura 2000 område	Skoven er ikke beliggende inden for Natura 2000
Kommuneplan 2009	Arealet er ikke udpeget som særligt næringsfattigt naturareal i kommuneplanen for 2009 og ej heller som område med naturinteresser i Regionplanen 2005.
Fredning	Ikke fredet.

Vurdering (potentielt ammoniakfølsom skov omfattet af husdyrlovens § 7)

Den del af skoven, som ligger tættest på anlægget kan på historiske kort spores tilbage til 1880 (preussiske kort, Historisk Atlas), men det fremgår ikke tydeligt, om der på dette tidspunkt er talt om skov eller mose.

De historiske luftfotos, der går tilbage til 1945 afviser, at der er tale om plantagedrift.

I dag fremstår skoven som blandet, oplejet løvskov med en noget utydelig etagering og med en del døde og væltede træer i forskellig alder. Desuden findes en del gamle ege og der er tydelig indplantning af nåletræer, primært Normannsgran. Skovbunden er tør og med meget begrænset urteagtig underskov.

På baggrund af såvel skovens tilstand som de historiske forhold vurderer Aabenraa Kommune, at skoven ikke er ammoniakfølsom. Endvidere ligger baggrundsbelastningen i området på ca. 17,2 kg N/ha/år, hvilket er under den øvre tålegrænse på 20 kg N/ha/år, og den beregnede belastning fra det ansøgte projekt (såvel mer- som totaldeposition) ligger på 0,1 kg N/ha/år. Derfor vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte projekt ikke vil få betydning for skoven.

§ 3 natur

Jf. husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7-arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Hyndingvej 13.

Desuden gælder det jf. naturbeskyttelseslovens § 3, at tilstanden af visse naturarealer ikke må ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Endeligt gælder ifølge kommuneplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer, at der på eller i nærheden af disse arealer ikke må ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og

der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj.

Redegørelse (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Naturtyper indenfor 1.000 m af ejendommen, foruden vandhuller og vandløb, omfatter to engarealer og seks moser, der alle ligeledes er omfattet af husdyrlovens § 7, jf. kort 1. Lokalteterne gennemgås som tidligere nævnt i afsnit 8.2, besigtigede lokaliteter fremgår af kort 6.

Vandløb

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften er meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 8.2 og 8.4.

Natura 2000

Kommunen skal vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EF-habitatdirektiv-forpligtelserne. Det omfatter bl.a., at produktionen ikke medfører negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder. Endvidere må forholdene for arter omfattet af direktivets bilag IV ikke forringes.

Nærmeste Natura 2000 område er Kongens Mose og Draved Skov (H88). Området ligger ca. 6,7 km fra anlægget på Hyndingvej 13, se også kort 11, afsnit 8.7.

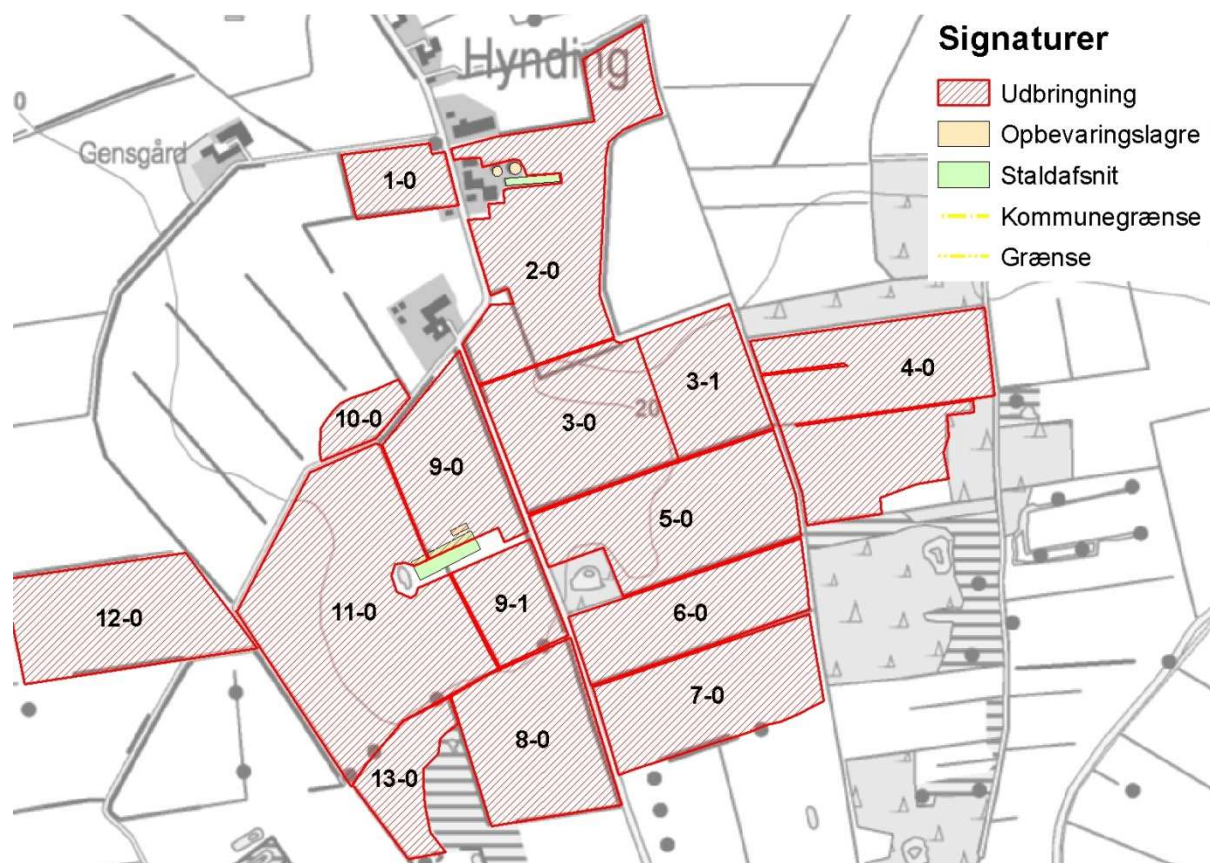
Det vurderes på grund af afstanden fra anlægget på Hyndingvej 13 til Kongens Mose og Draved Skov, at husdyrproduktionen ikke vil påvirke naturområdet med ammoniak.

8 Påvirkninger fra arealerne

8.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 3.1 (se bilag 1). Placeringen af udbringningsarealerne fremgår af oversigtskortet (kort 3) herunder. Alle udbringningsarealer er placeret omkring anlægget på Hyndingvej 13.

Kort 3. Udbringningsarealer.

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over ca. 110 ha, hvoraf ca. 89 ha er udbringningsarealer. Der er ingen forpagtede arealer i ansøgningen. Alle ejendommens ejede arealer fremgår af bilag 1.7.

Hyndingvej 13 producerer efter udvidelsen samlet 244,4 DE husdyrgødning, hvoraf 119,8 DE afsættes til et tysk handelsfirma for at kunne opfylde harmonikravet. Der udbringes således 124,6 DE på udbringningsarealerne, svarende til 1,4 DE/ha.

Tabel 29. Husdyrgødning udbragt på bedriftens udbringningsarealer – uddrag fra det digitale ansøgningsskema 34538.

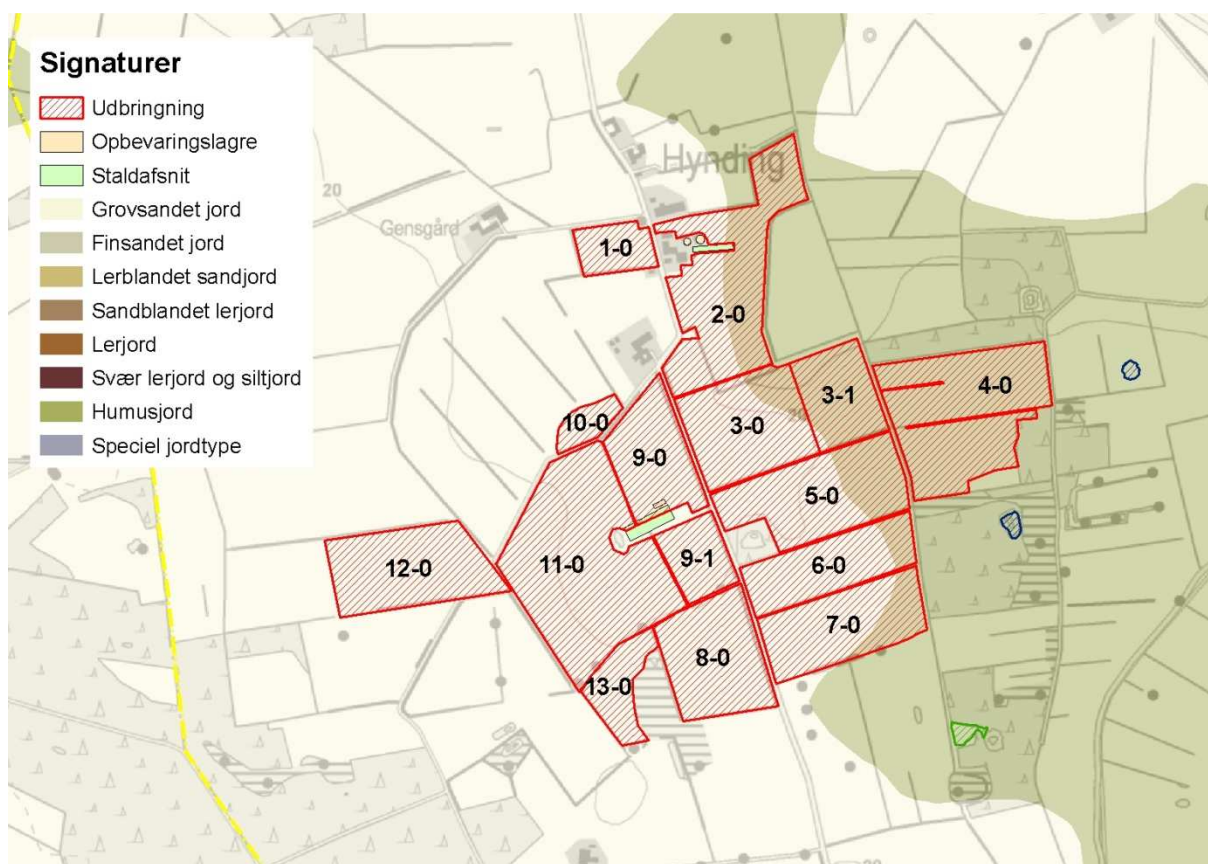
Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	10197,87	2238,63	0	111,05
Fast gødning	310,86	89,87	0	2,40
Afsat ved græsning	1435,44	417,19	0	11,11
Total	11944,17	2745,69	0	124,56

Tabel 30. Husdyrgødning afsat til tysk handelsfirma- uddrag fra det digitale ansøgnings-skema 34538.

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Dybstrøelse	3585,24	1148,69	0,00	30,55
Ingen adresse	Fast gødning	11671,00	3352,00	0,00	89,27

Jordbund og dræning

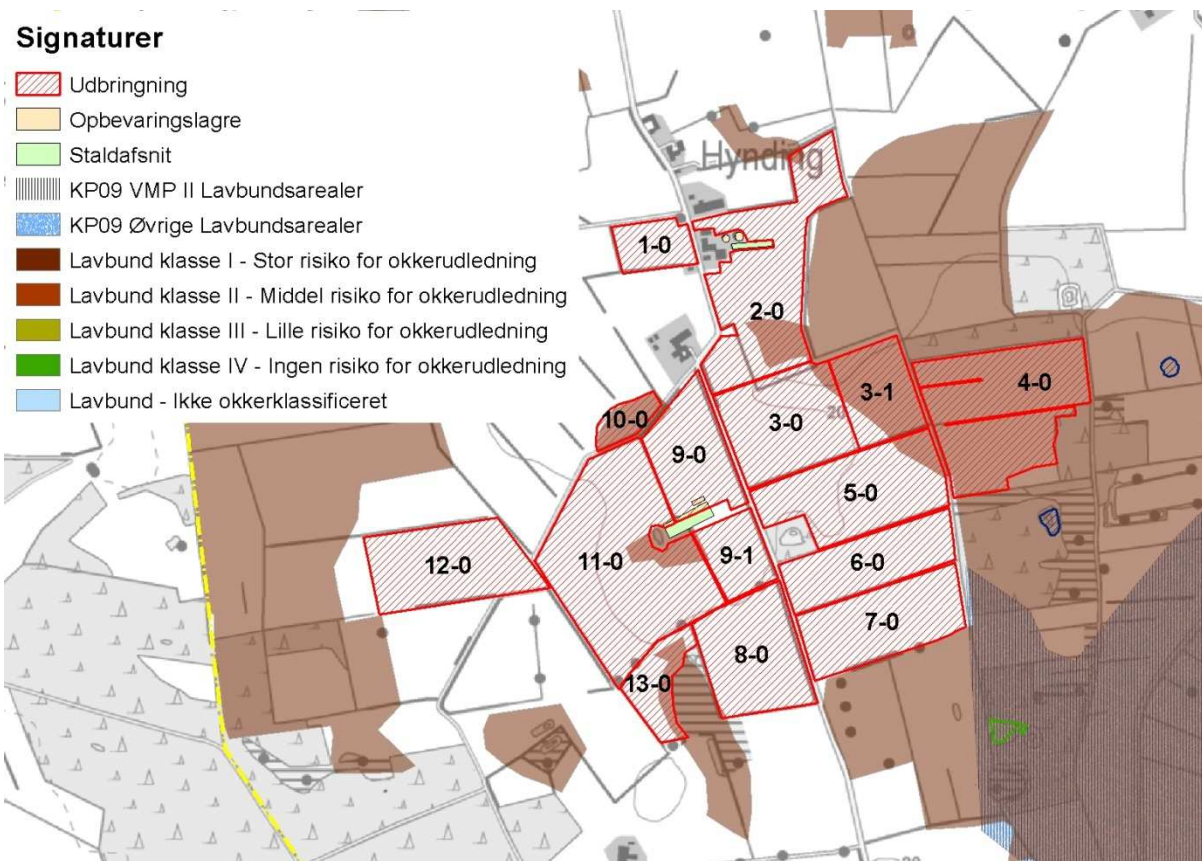
Arealernes jordtype er primært JB 1 (grovsandet jord). Enkelte marker (mark 3-1, 4-0 og dele af markerne 2-0, 3-0, 5-0, 6-0 og 7-0) er JB 11 (humusjord), svarende til ca. 26,8 ha. Arealerne er angivet med jordbundstype i overensstemmelse med nedenstående jordtypekort. Arealerne er ikke drænedede. Der er knyttet vandindvindingsstilladelse til hovedparten af arealerne.

Kort 4. Jordbundstyper.

Lavbundsarealer

Markerne 3-1, 4-0, 10-0 samt mindre dele af markerne 2-0, 3-0, 11-0 og 13-0 er lavbundsarealer i lavbundsklasse I med stor risiko for okkerudledning. Ingen af markerne er oplyst som drænedede eller grøftede.

Kort 5. Oversigt over lavbundsarealer.

Terrænhældning

Der er ingen arealer med en hældning over 6 grader i forbindelse med ejendommens arealer.

Målsatte søer

Ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til grusgravssøer eller søer målsat i regionsplan 2005-2016 for Sønderjyllands Amt eller i kommuneplanen for Aabenraa Kommune 2009.

Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredninger

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller udbringningsarealer, der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Der er heller ingen arealer, der grænser op til andre fredede områder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udbringningsarealet på 88,9 ha ejede/forpagtede arealer samt en aftale med tysk handelsfirma harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene.

8.1.1 Arealanvendelse

Redegørelse

Der anvendes referencesædskifte svarende til standardsædskiftet på arealerne, hvilket betyder, at der er taget højde for den værst tænkelige situation. Der er altså ikke risiko for større udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand eller fosforoverskud, end de her angivne, hvis der anvendes andre sædskifter end referencesædskiftet.

Der er i ansøgningen anvendt sædskifte S4 svarende til referencesædskiftet.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at husdyrgødning på ubevoksede arealer skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at sædskiftekravene er overholdt, og der stilles derfor ingen vilkår i denne sammenhæng.

8.1.2 Aftalearealer

Der indgår ikke aftalearealer til opfyldelse af harmonikravet på bedriften. Der er indgået aftale med et tysk handelsfirma om afsætning af 122,16 DE. Handelsaftalen kan ikke erstattes af husdyrgødningsaftaler med 3. mand eller supplerende udspretningsarealer uden forudgående godkendelse fra Aabenraa Kommune.

8.2 Beskyttet natur

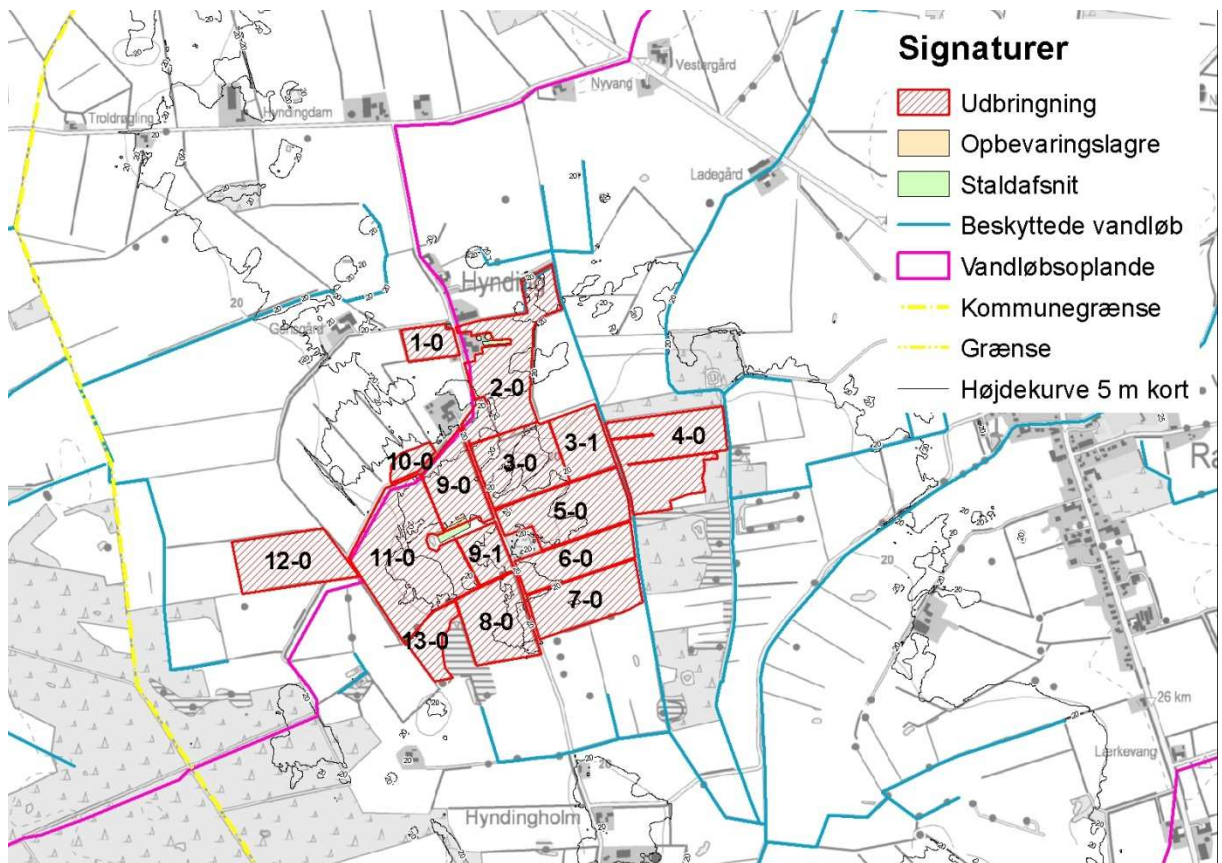
Foruden påvirkningen med ammoniak fra husdyrbrugets anlæg kan naturen også påvirkes fra ejendommens udbringningsarealer. Det kan f.eks. være påvirkning af tilstødende naturarealer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning pga. tilførsel af næringsstoffer gennem diffusion i jordfasen, atmosfærisk deposition eller overfladeafstrømning af næringsstoffer.

Ifølge Miljøstyrelsen kan der ved udbringning ske påvirkninger på over 1 kg N/ha/år ved atmosfærisk afsætning i op til 100 m fra markkanten (jf. MST's skrivelse "*Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009*"). Af Miljøstyrelsen vurderes det ikke muligt for kommunerne at beregne en randpåvirkning af udbragt husdyrgødning ved udvaskning af kvælstof og fosfor. Det vil dog være muligt at foretage en konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning. Vurderes risikoen stor, kan der fastsættes krav om bræmmer eller lignende.

Redegørelse

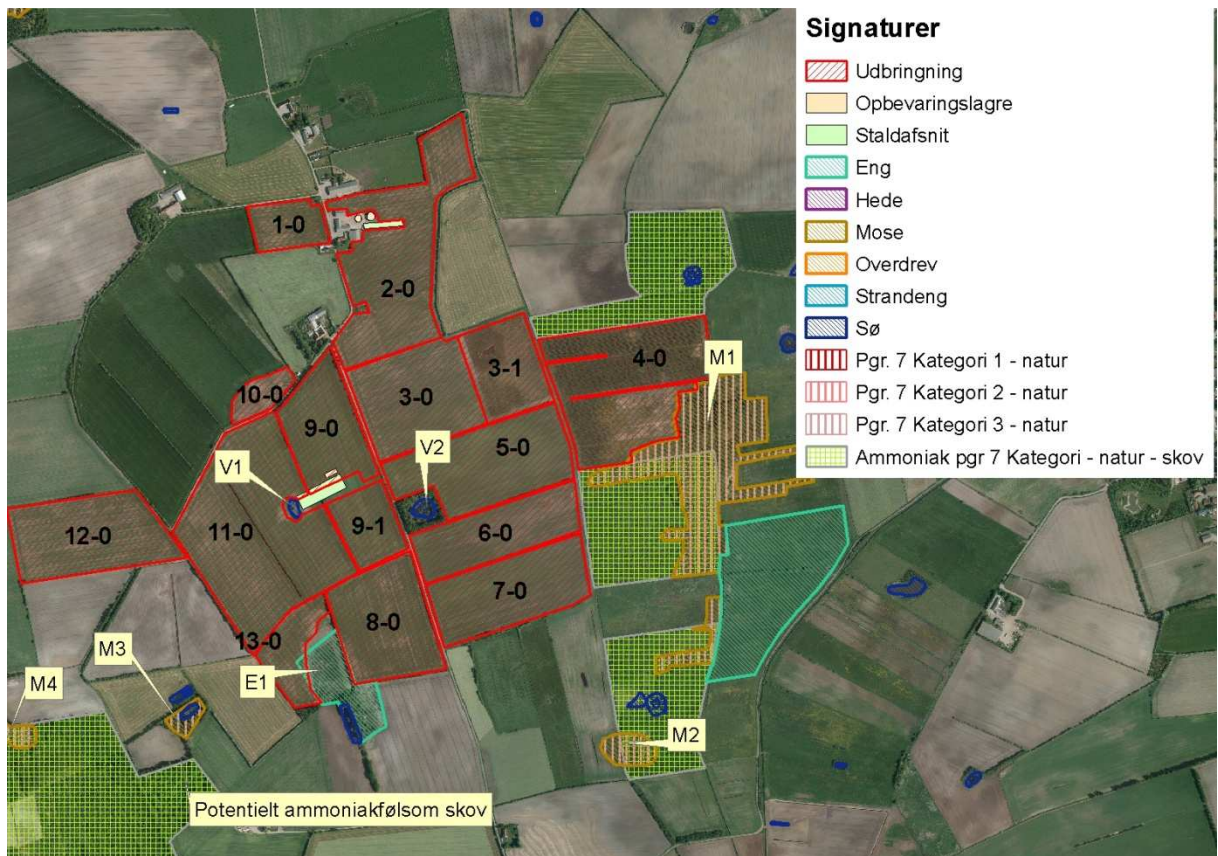
Beskyttet natur omfatter naturarealer beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter såvel våde som tørre naturtyper, vandhuller, søer og vandløb. Nogle områder er endvidere særlig beskyttede i henhold til husdyrloven. Disse områder benævnes § 7 natur. Derudover er der naturområder med internationale krav til særlig beskyttelse. Dette indbefatter EU's habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsar områder samlet benævnt Natura 2000 områder. Områderne kan blive påvirket af deposition fra udspretning af husdyrgødning på udbringningsarealerne, eller der kan ske påvirkning i form af udvaskning af næringsstoffer til arealerne.

Ingen af ejendommens arealer ligger helt eller delvist i opland til målsatte søer, men en del af arealerne (mark nr. 2-0, 3-1, 4-0, 5-0, 6-0 og 7-0) grænser direkte op til vandløb, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 (jf. kort 6). Ingen af udbringningsarealerne skrånede stejlt ned mod vandløbene. Bedriftens arealer afvander til vandløbsoplande for Hvirlå og Arnå. Hovedparten af markerne afvander til Hvirlå, men mark 1-0, 10-0 og 12-0 afvander til Arnå.

Kort 6. Overblik over §3-beskyttede vandløb og vandløbsoplande.

Nedenfor er gennemgået de arealer omfattet af husdyrlovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne. (jf. kort 7).

Kort 7. Viser placeringen af § 7- og § 3 beskyttet natur, beskyttede vandløb og udbringningsarealer samt hvilke naturarealer, der er besigtiget.

Vandhuller

Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer. Kun i forbindelse med mark 5-0 og 11-0 er der vandhuller, som grænser op til eller ligger på ejendommens udbringningsarealer.

Vandhullerne er besigtiget i forsommeren 2013. Vandhullet på grænsen mellem mark 5-0 og 6-0 (V2) ligger midt i et udyrket, skovagtigt areal og er således godt beskyttet mod påvirkninger fra dyrkningsfladen. Vandhullet er etableret inden den nuværende ejer overtog ejendommen i 1980'erne. Vandet er klart, og der findes en del flydeplanter såsom kruset vandaks og liden andemad. Desuden er der nogen forekomst af bredbladet dunhammer og tagrør men også en del frit vandspejl.

Vandhullet midt i mark 11-0 (V1) er etableret i en fugtig lavning i 1980'erne af den nuværende ejer. Vandhullet ligger midt i marken men er omgivet af en udyrket bræmme på min. 2 m, der primært er tilvokset i alm. kvik, lysesiv og andre græsser. Der er en ø i midten af vandhullet, og hullet tørrer ud om sommeren. Vandfladen er stort set dækket af svømmende vandaks og liden andemad.

Begge vandhuller er omfattet af kravet om 10 m randzoner, men vandhullet V2 er omgivet af et naturareal, der på alle sider er mere end 10 m, og som gør det ud for randzonen. Eftersom der ikke er terrænhældning i retning mod vandhullerne, vurderer Aabenraa Kommune, at hhv. randzonen og det omkringliggende naturareal er tilstrækkelige til at beskytte vandhullerne mod påvirkning fra udbringningsarealerne. Vandhullet V1 beskrives yderligere i skemaet nedenfor, mens V2 ikke behandles yderligere.

Hvis naturarealet, der omgiver vandhullet V2, fjernes, skal de ti meter randzone træde i stedet.

Moser

Der er ingen mosearealer på eller op til udbringningsarealerne, som er omfattet af husdyrlovens § 7, kategori 1-2, jf. skema XX ovenfor, men mark 4-0 støder op til en større mose, M1, omfattet af husdyrlovens § 7, kat. 3 og naturbeskyttelseslovens § 3. Det er ved besigtigelser i forsommeren 2013 (jf. skema 1, nedenfor) konstateret, at mosen er meget tilgroet, om end der findes mindre lysninger. Mosen forekommer meget tør, men ikke særlig næringsstofpåvirket. Den del af mark 4-0, der støder op til mosen, er tilplantet med energipil, og det vurderes, at denne beplantning beskytter mosen mod overfladeafløb fra de mere intensivt dyrkede arealer, eftersom flerårige energiafgrøder såsom pil kræver mindre jordbearbejdning, mindre gødning og færre pesticider. Derfor er kvælstoftabet i produktionen af energiafgrøder 60 procent mindre end for traditionelle afgrøder og pesticidforbruget op til 70 procent lavere. Deposition til mosen som følge af udbringning af husdyrgødning på tilstødende marker vurderes som ubetydelig, idet der er tale om ekstensivt dyrkede arealer eller skov på alle sider.

Endvidere findes en § 7 kategori 3-mose, M2, ca. 875 m sydøst for æglæggestalden. Denne mose er omvendt meget våd og rummer flere positivarter. Mosens centrale dele ligger dog afskærmet fra omgivelserne af en vold og er desuden afskåret fra dyrkningsfladen af Hynding-Ravsted Skelgrøft.

På kortet over besøgtede arealer (kort 7) findes endvidere moserne M3 og M4, der ligger hhv. ca. 550 og 900 m sydvest for æglæggestalden. Disse er ligeledes udpeget som både § 7 kategori 3 og § 3-lokaliteter, men ved besigtigelser er det konstateret, at der reelt ikke er tale om moser. M3 har således mere præg af skov, mens M4 tydeligvis har været mose engang, men nu er den helt udtørret og tilvokset i opvækst af løvtræer og høje, tueddannede græsser såsom lyse-siv og blåtop. Disse to lokaliteter beskrives ikke yderligere her.

Overdrev

Der er ingen overdrevsområder på eller op til bedriftens udbringningsarealer.

Enge

Mark 8-0 og 13-0 støder op til en § 3-beskyttet eng. Engen består af et mosaikområde der også indeholder både en sø og, på overgangen mellem sø og eng, en mose. Såvel sø som mose ligger på god afstand af arealerne tilhørende Hyndingvej 13 og beskrives derfor ikke yderligere. På hele § 3-udpegningen er der observeret en del frø- og/eller tudseyngel, hvoraf nogle er bestemt til at være spidssnudet frø.

Selve engen er temmelig næringspåvirket i randen, i særdeleshed på den del, der mod nord støder op til mark 13-0, men såvel næringspåvirkning som fugtighed varierer meget.

Heder

Der er ingen hedeområder på eller op til bedriftens udbringningsarealer.

Vandløb og målsatte søer

Vandløbene er følsomme overfor øget udledning og tilførsel af sand og næringsstoffer fra omkringliggende landbrugsarealer. Generelt er vandløbene præget af tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og okker.

Alle de nævnte vandløb beskyttes af lovpligtige 10 m dyrkningsfri randzoner på begge sider af vandløbet. Randzonen måles fra vandløbets kronekant (yderste, øverste kant) og skal hindre afdrift af pesticider og gødning, samt begrænse erosion. Da terrænet i forbindelse med vandløbene er fladt, vurderes de 10 m randzone som værende tilstrækkelig til at sikre vandløbene mod næringsstoffiledning via overfladeafløb.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer ligger i opland til målsatte søer.

Mose M1 (besigtiget den 28.05.2013)
--

Naturtype/undertype	Rigkær
Matrikel nr.	Ravsted, Ravsted, matr. Nr. 53
Lokalitetsbeskrivelse	<p>Skovtilvokset mose med åbne områder, som har karakter af rigkær.</p> <p>Områdets naturtilstand er moderat, eftersom området er meget tørt og tilgroet med krat og skov, men der findes adskillige positivarter og arter, der indikerer god tilstand, f.eks. Kragefod, Dynd-padderok og Eng-viol.</p> <p>Aabenraa Kommune vurderer, at området har et stort potentiale, idet der er flere positiv- og indikatorarter til stede, om området virker generelt ret næringsfattigt. Det vil dog kræve en radikal ændring af de hydrologiske forhold samt en kraftig rydning af vedplanter, før end området virkelig kan udvikle sig til noget bedre.</p>
Lokalisering i forhold til arealer	Mosen ligger umiddelbart syd og sydøst for det nærmeste udbringningsareal, mark 4-0.
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år
Baggrundsbelastning	16 kg N/ha/år (tal fra 2011)
Betydning som levested for bilag IV-arter	Området kan fungere som rastested for bilag IV arter (herunder padde og markfirben), men der er ved besigtigelser i dette område ikke observeret nogen.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	De østligste arealer ligger inden for en udpegning som naturområde.
Fredning	Ingen fredede arealer.
Vurdering	Det vurderes med baggrund i den vegetation, der findes på arealet, at mosen er næringsfølsom.

Fotos taget i mosen M1 forsommeren 2013.

Mose M2 (besigtiget den 28.05.2013)	
Naturtype/undertype	Rigkær
Matrikel nr.	Ravsted, Ravsted, matr. Nr. 576 hhv. 84
Lokalitetsbeskrivelse	<p>Mosen ligger i intensivt drevet landbrugsland, men der er flere større moser og enge i nærheden. Terrænet er fladt, men selve mosen er omgivet af en vold og ligger desuden noget lavere end omgivelserne. Mosen er endvidere omkranset af et højt og tæt bælte af Tagrør og Stor nælde. Hele mosen forekom meget våd, mange steder med frit vandspejl, og småt tuet (ikke farbar) med fine strukturer. Selve randen mod vest forekommer temmelig næringspåvirket, men resten af mosen er domineret af positivarter som Gul iris, Kær-snerre, flere arter af star samt indikatorarten Dynd-padderok. Desuden findes en del dunhammer, Sø-tueaks og Tagrør.</p> <p>Mosens tilstand er moderat gående mod god. Randpåvirkning fra de tilstødende dyrkningsarealer er hovedårsagen til, at tilstanden ikke er bedre.</p> <p>Lokalitetens naturværdi er høj, dels fordi mosen i sig selv er værdifuld, dels fordi den hænger fint sammen med områdets øvrige naturarealer.</p>

Lokalisering i forhold til arealer	Mosens vestlige halvdel omgives af mark 15-0, mens den østlige del er helt omkranset af skov. Den østlige og den vestlige del afskilles af Hynding-Ravsted Skelgrøft.
N-tålegrænse	15-25 kg N/ha/år
Baggrundsbelastning	16 kg N/ha/år (tal fra 2011)
Betydning som levested for bilag IV-arter	Området kan fungere som rastested for bilag IV arter (herunder padder og markfirben), men der er ved besigtigelser i dette område ikke observeret nogen.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	De østligste arealer ligger inden for en udpegning som naturområde.
Fredning	Ingen fredede arealer.
Vurdering	Det vurderes med baggrund i den vegetation, der findes på arealet, at mosen er næringsfølsom.

Fotos taget i mosen M2 forsommeren 2013.

Vandhul V1 (besigtiget 26.06.2013)	
Naturtype/undertype	Vandhul (sø)
Matrikel nr.	Hynding, Ravsted Matr.nr. 75
Lokalitetsbeskrivelse	Gravet vandhul med ret klart vand, tørrer ud i tørre

	<p>perioder.</p> <p>Vandhullet er noget eutrofieret, og vegetationen i og omkring vandhullerne er i overvejende grad næringselskende arter som Alm. Kvik, Lyse-siv Og andre kraftige græsser. Der findes dog også arter som Gul iris, og der er en veludviklet flydebladsvegetation domineret af Svømmende vandaks og Liden andemad</p> <p>Vandhullernes naturtilstand vurderes på baggrund af vegetationen og vandkvaliteten som moderat.</p>
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet ligger omgivet af husdyrbrugets udbringningsarealer og umiddelbart op til den nye æglæggestald.
N-tålegrænse	De fleste søer og vandhuller i agerlandet er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition. Derfor er det ikke relevant at have en tålegrænse opgivet.
Baggrundsbelastning	16 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Generelt har de små vandhuller stor betydning som både leve- og rastesteder for Bilag IV arter (herunder stor vandsalamander og spidssnudet frø). Der er ved besigtigelsen konstateret frøyngel (sandsynligvis spidssnudet frø) i umiddelbar nærhed af vandhullet.
Natura 2000 område	Ikke relevant.
Kommuneplan/regionplan	Næringspåvirkede vandhuller i agerlandet er lavt prioriterede.
Fredning	Ingen fredninger.
Vurdering	<p>Vandhullet er i nogen grad næringsberiget. Vegetationen i og omkring vandhullet indikerer et højt næringsindhold i jord/vand.</p> <p>Der er ved besigtigelsen ikke fundet positiv arter for naturtypen sø/vandhul, hvilket sammen med den eutrofierede tilstand medvirker til, at kommunen vurderer, at der ikke er det store potentiale for vandhullet til opnåelse af en god naturtilstand. Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand, der løber til vandhullet via rodzonen fra dyrkede arealer.</p> <p>Ifølge Lov om Randzoner må der omkring vandhuller over 100 m² i en randzone på op til 10 meter ikke foretages gødskning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. På den baggrund vurderes det, at tilførslen af overfladevand fra de dyrkede arealer mindskes i forhold til nudriftssituationen og dermed ikke ændrer naturtilstand i negativ retning pga. markdriften, dermed har bilag IV arter også mulighed for raste- og ynglested omkring vandhullerne.</p>

Foto taget af vandhullet V1 forsommeren 2013.

Eng E1 (besigtiget 25.06.2013)	
Naturtype/undertype	Fersk eng
Matrikel nr.	Hynding, Ravsted, Matr.nr. 108
Lokalitetsbeskrivelse	<p>Meget næringspåvirket i randen, særligt mod nord. Fine partier ind imellem. Fugtighed varierer, kun lidt opvækst af vedplanter.</p> <p>Engens tilstand er overordnet set vurderet som ringe, men der er flere områder, hvor tilstanden er moderat eller endda god. Således er der ved besigtigelse bl.a. fundet Tråd-siv, Alm. Sumpstrå, Grå star og Eng-viol, der indikerer høj naturværdi, men også Stor nælde, Alm. Kvik og alm. Rapgræs, der indikerer mindre god tilstand.</p> <p>Engens potentiale er stort men kræver en kraftig reduktion af næringspåvirkningen for at kunne udvikle sig optimalt.</p>
Lokalisering i forhold til arealer	Engen er omgivet af dyrkningsarealer på alle sider men er delvist afskærmet fra dyrkningsfladen med levende hegn eller udyrkede bræmmer.
N-tålegrænse	15-25 kg N/ha/år
Baggrundsbelastning	16-17,5 kg N/ha/år
Betydning som levested for	En del paddeyngel konstateret.

bilag IV-arter	
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-
Vurdering	Det vurderes, at arealet har et højt potentiale, eftersom der allerede er mange positivarter til stede, og de strukturelle forhold er delvist til stede. Dog vil der kræves en kraftig reduktion i næringstilførslen, hvis kvaliteten skal forbedres.

Kommunens vurdering

Beskyttet natur

Der findes en del beskyttet natur i området, hvoraf flere naturarealer er i mere eller mindre direkte kontakt med dyrkningsfladen. Den besigtigede mose M1 vurderes som ret næringsfattig men til gengæld meget tør, mens engen E1 er meget variabel både hvad angår hydrologi og næringspåvirkning. Alle omdriftsarealer i tilknytning til naturområderne har også inden ansøgningen om arealgodkendelse været i intensiv drift.

De områder hhv. nord og syd for mark 4-0, som har signaturen Ammoniak § 7-skov, er snarere krat end egentlig skov, og det fremgår af de historiske luftfotos, at der i 1945 var tale om reelle omdriftsarealer. Det samme gælder for det tilsvarende område lidt længere mod syd i forhold til ejendommen. Der tages derfor ikke særligt hensyn til udpegningen i dette tilfælde.

For at undgå en yderligere næringsstofbelastning af naturområderne stilles som vilkår, at der ikke må etableres markstakke eller anden opbevaring af næringsholdige materialer på marker, der grænser op til naturområderne (mark 4-0, 8-0 og 13-0).

Vandløb og målsatte søer

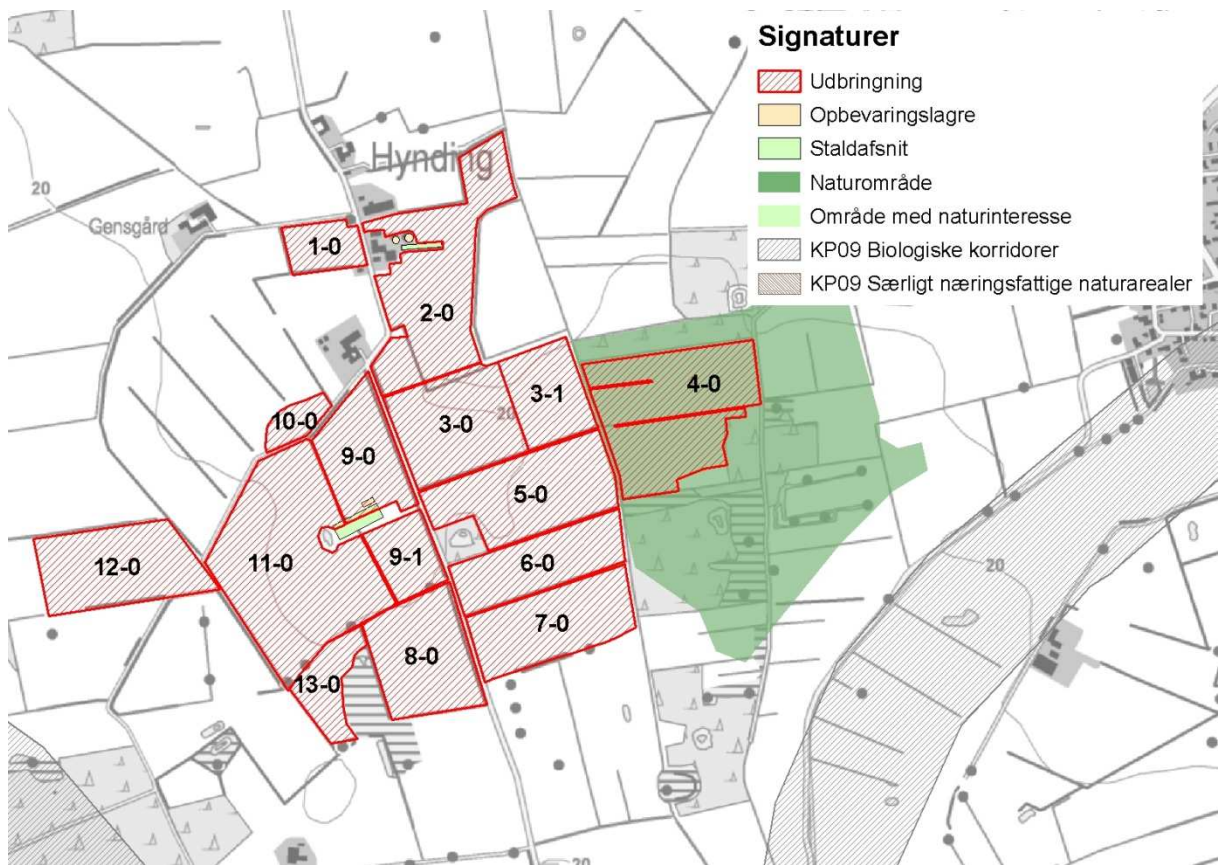
Vandløbene er følsomme overfor øget udledning og tilførsel af sand og næringsstoffer fra omkringliggende landbrugsarealer. Generelt er vandløbene præget af tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og okker.

Eftersom der ikke sker en ændring eller intensivering af driften på arealerne i okkerklasse 1, og der er 10-meter randzoner langs alle vandløb, der grænser op til udbringningsarealerne, stiller Aabenraa Kommune ikke nogen yderligere vilkår i denne forbindelse.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at de okkerpotentielle arealer ikke må ny- eller gendrænes uden forudgående tilladelse fra kommunen.

Øvrige naturforhold

Det fremgår af nedenstående kort 8, at der ikke er arealer med naturudpegningerne "Biologiske korridorer", "Særligt næringsfattige naturarealer" eller "Område med naturinteresse", og kun mark 4-0 ligger inden for udpegningen "Naturområde". Eftersom driften af arealet ikke ændres, og der ikke placeres anlægsdele på marken, har udpegningen ingen betydning.

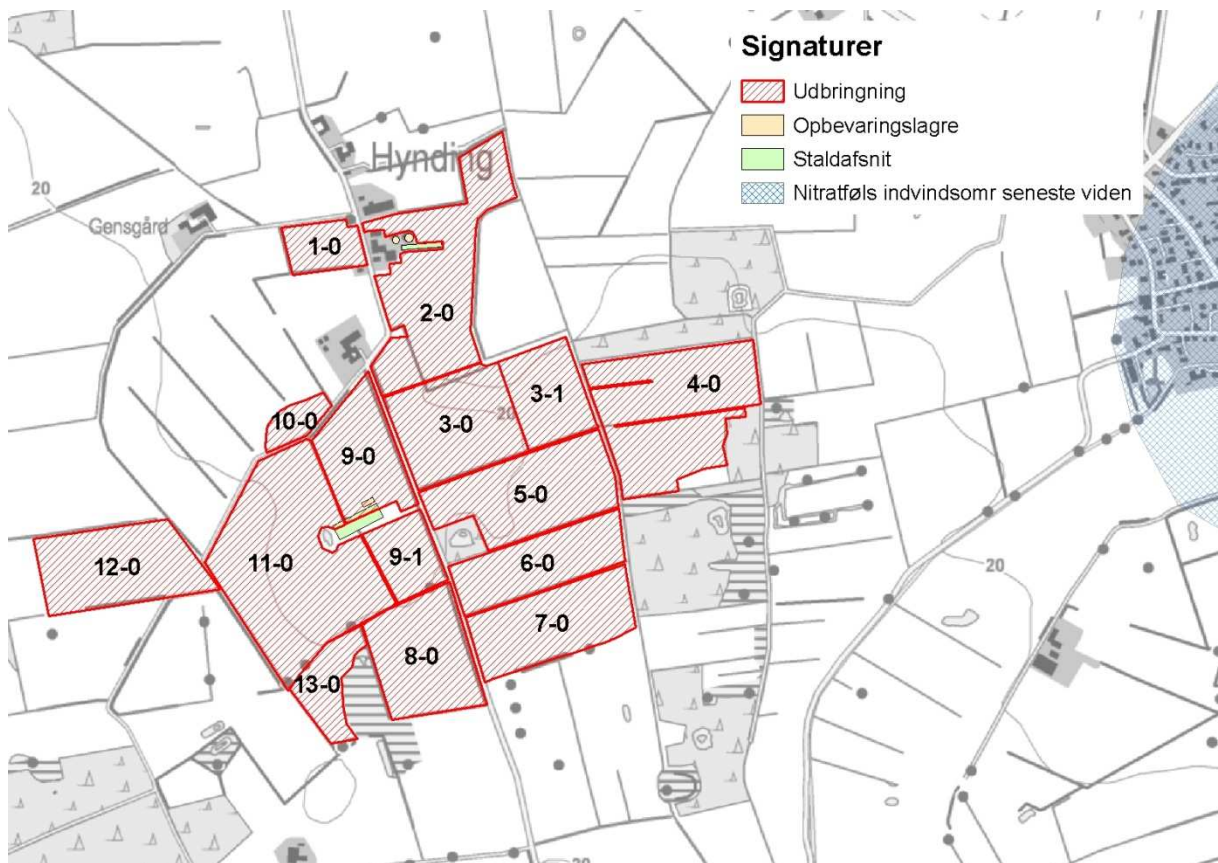
Kort 8. Viser udbredelsen af øvrige naturmæssige udpegninger inden for projektområdet.

8.3 Nitrat til grundvand

Redegørelse

ingen af ejendommens udbringningsarealer er beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (jf. kort 9). Derfor stilles der ingen specifikke krav eller vilkår til udvaskningen af nitrat.

Kort 9. Placering af udbringningsarealer i forhold til nitratfølsomme indvindingsområder.

I ansøgt drift er det samlede areal med efterafgrøder øget med 6 % udover plantedirektoratets krav. I dette tilfælde skyldes den øgede andel af efterafgrøder, at arealerne skal overholde et krav om, at nitratudvaskningen ikke må overstige udvaskningen på planteavlslsniveau, se mere i afsnit 8.4.

Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, idet sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen.

For at sikre at kvælstofudvaskningen ikke øges væsentligt og kan overholde kravet om planteavlslsniveau, stilles der vilkår om, hvor meget husdyrgødning, herunder andelen af dybstrøelse, der maksimalt må tilføres arealerne (jf. afsnit om nitrat til overfladevand nedenfor).

Kommunens vurdering

Eftersom der ikke udbringningsarealer, som er beliggende i de nitratfølsomme indvindingsområder, vurderer Aabenraa Kommune, at kvælstofudvaskningen reguleres tilstrækkeligt i kraft af den generelle lovgivning. Ydermere reduceres kvælstofudvaskningen til et niveau svarende til planteavlslsniveau som følge af de 6 % ekstra efterafgrøder, der stilles som vilkår.

8.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof vil typisk havne i overfladerecipienter (i første omgang vandløb, vandhuller og søer) via overfladeafstrømning, jord- eller sandfygning og/eller udvaskning fra rodzonen. Overfladeafstrømningen er typisk foranlediget af terrænfald i retning mod recipienten, mens udvaskningen fra rodzonen er meget afhængigt af jordtype og dræningsforhold.

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen (reduktionspotential), og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedede arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedede arealer, hvor den skal føres via grundvandet til vandmiljøet. Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene, er reduktionen meget lav, ca. 2 %. Dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort). Føres vandet gennem søer, sker der en yderligere reduktion på gennemsnitlig 400 kg N/ha søbund.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet, påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Redegørelse

Udbringningsarealerne afvander via Hvirlå og Arnå til Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet. Såvel Hvirlå og Arnå som Vidå er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring. Vandløbene er beskrevet nærmere i afsnittet "vandløb og målsatte søer" ovenfor (afsnit 8.2).

Ingen af arealerne ligger i nitratklasse I, II eller III. Dvs., at arealernes evne til at denitrificere ligger over 50 %, (jf. kort 10). N-reduktionsprocenten i områdets jordbund er mellem 76 og 100 procent, dvs. at 76-100 % af det udledte kvælstof i jorden vil blive nedbrudt/fjernet fra jorden, før det ender i overfladevandsrecipienten.

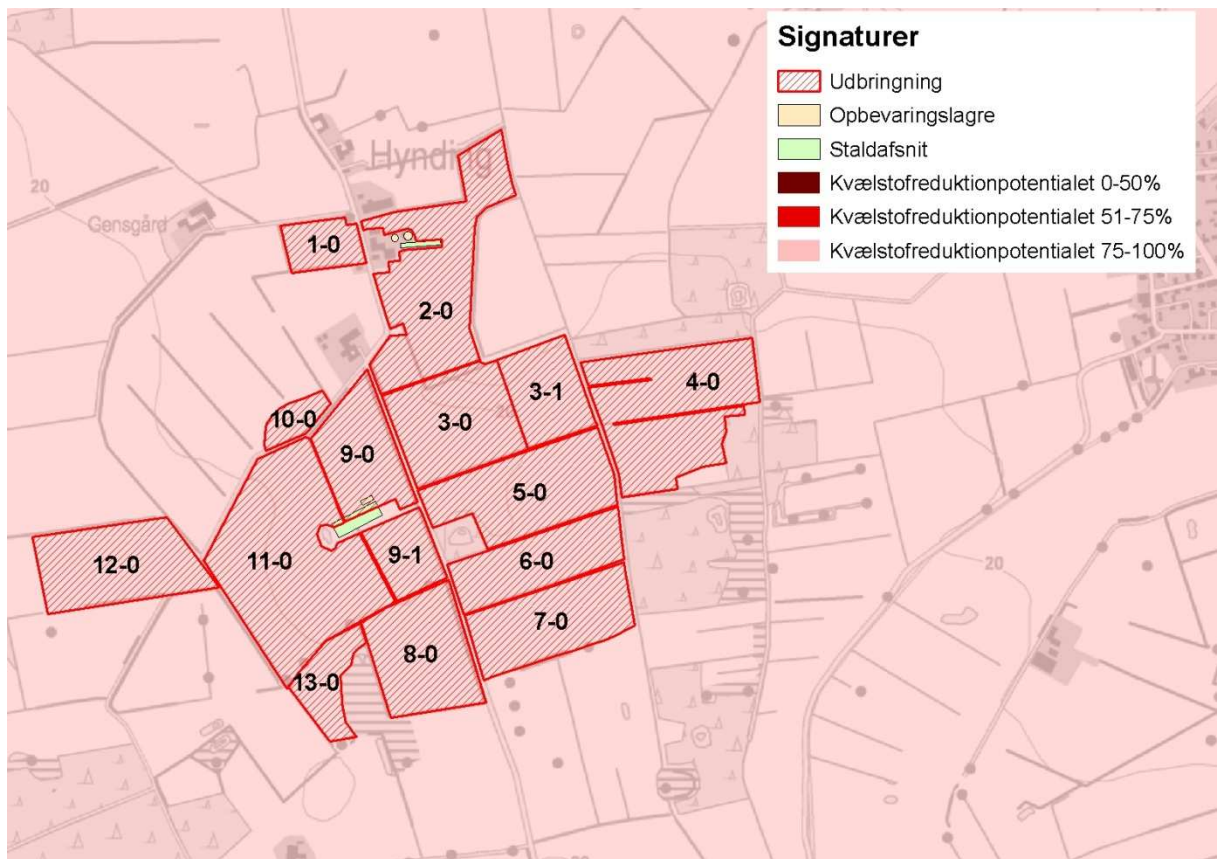
Tabel 31. Udvasning af nitrat fra husdyrbrug kontra planteavlbrug – uddrag fra det digitale ansøgningskema 34538.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvasning (kg N/ha)
DE _{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	140	78,0
DE _{real}	140	74,6

Beregning af nitratudvasningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvasning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvasning ved DE_{real} og udvasning svarende til et plantebrug.

	Udvasning (kgN/ha)
Udvasning svarende til et plantebrug	74,6
Merudvasning fra husdyrbrug	0,0

Kort 10. Arealernes kvælstofreduktionspotentialer.

Der er i ansøgningssystemet beregnet en udvaskning af N til overfladevand på 74,6 kg N/ha/år. Udvasningen svarer til planteavlsniveau med 6 % efterafgrøder. Med det høje reduktionspotentiale i området betyder det, at der reelt vil udvaskes maksimalt 19,5 kg N/ha/år.

Husdyrgødningen udbringes på 88,98 ha. Ifølge ansøgningen er ingen af udbringningsarealerne drænedede.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt ved harmonikravet, reduktionspotentialet er højt, og arealerne afvander til et Natura 2000 område (Vadehavet), som ikke afkaster nitratklasser. Vurdering af næringsstoffer i forhold til Vadehavet/Natura 2000 vandområder findes i afsnittet "Fjord og hav – Natura 2000 områder" nedenfor.

Kommunens vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3 (reduktionsprocenten er 100 %). Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt.

Da det vurderes, at der ikke sker forøget udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur – Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af denne godkendelse.

Da:

- arealerne ikke ligger i opland til målsatte søer,
- manglende opfyldelse af målsætningen i Hvirilå og Arnå ikke skyldes udledning af næringsstoffer
- og driften af arealerne ikke ændres

er der således ikke grundlag for at stille yderligere vilkår til begrænsning af kvælstofudvasningen.

Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur er tilstrækkelige til at sikre vandhuller og øvrige naturarealer mod næringsstoffer fra overfladevand.

i beregningen af udvaskning er forudsat, at gødningsmængderne i ansøgt drift fastholdes. Dybstrøelse har en højere nitratudvaskning end gylle, fordi udnyttelsesgraden af dybstrøelse er 45 %, mens den for kvæggylle er 70 % og 75 % for svinegylle. Forudsætningen for beregningerne på udvaskning af nitrat vil ikke være overholdt, hvis der udbringes mere dybstrøelse end det, der fremgår af ansøgningen. Dvs. for at sikre, at der ikke sker en forøget udvaskning stilles vilkår om, at der ikke må udbringes dybstrøelse på arealerne.

8.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Hovedparten af fosfortab fra landbrugsarealer sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedede lavbundsarealer. Også hvor jordens P-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab. Humusjords evne til at binde fosfor er særlig dårlig, mens jern i oxideret form kan binde fosfor. Derfor er risikoen for udvaskning af fosfor stor på lavbundsarealer bestående af humusjord med begrænset jernindhold, dvs. på lavbundsarealer som ikke er omfattet af okkerklasse I.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunen ikke godkende et projekt efter husdyrbruglovens § 12, hvis det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, ikke er overholdt. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, fremgår bl.a.:

"Kravet til fosforoverskuddet vil afhænge af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

I øvrige tilfælde stilles følgende krav til fosforoverskuddet på bedriften. Det skal dog understreges, at for alle 4 grupper gælder, at det kun omfatter udbringningsarealerne i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Der henvises til kortmateriale, hvoraf disse oplande fremgår (kortværket omfatter ikke oplandene til Natura 2000 søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter):

- *For arealer på drænedede lerjorder med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).*
- *For arealer på drænedede lerjorder, hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0, stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i eftersituationen (Fosforklasse 1).*
- *På lavbundsarealer stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jernfosforforholdet (FeBD:PBD-molforholdet) er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende Fe/P-forholdet skal udtages af en uvildig instans. (Fosforklasse 2).*
- *For arealer på drænedede lerjorder, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance (Fosforklasse 3)."*

Det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, suppleres af en adgang for kommunen til i særlige tilfælde at fastsætte skærpede vilkår, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 2, eksempelvis i forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer og fjorde) udenfor Natura 2000.

Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

Redegørelse

Udbringningsarealerne består primært af grovsandet jord, men der er dele af markerne 2-0, 3-0, 3-1, 5-0, 6-0 og 7-0 samt hele mark 4-0, består af humusjord, men der er klassificeret som lavbund i lavbundsklasse I (stor risiko for okkerudledning). Der er ikke nogen af arealerne, som har forøget risiko for udvaskning af fosfor, idet de hverken er lavbundsarealer bestående af humusjord udenfor okkerklasse I eller har terrænfald mod vandløb eller sø.

Ingen arealer er ifølge ansøgningen drænet.

Der er på ingen af arealerne stort terrænfald (over 6°) mod vandløb eller vandhuller.

Der tilføres der årligt 2.749,5 kg fosfor til markerne i ansøgt drift. Ifølge ansøgningen får arealerne derved et fosforoverskud på 9,9 kg P/ha.

Tabel 32. Beregnet P-overskud for ejendommen- uddrag fra det digitale ansøgnings-skema 34538.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Føjr-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller uddrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	88,98 ha	5,7 kg P/ha/år	12,4 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	9,7 kg P/ha/år
Lavbundslande og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -219,1 kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : 12,4 kg P/ha/år.

P tilført nr. ha/år i ansøgt drift: 30,9 kg P/ha/år.

P-afgift per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 20,9 kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 9,9 kg P/ha/år.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i oplandet til et Natura 2000 område, der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til det maksimale fosforoverskud på bedriften.

Fleere af bedriftens arealer ligger i lavbundsområder. Lavbundslande er udstrømningsområder for grundvand, og mange lavbundslande har derfor permanent højt grundvandspejl. Ved vandmætning af jorden vil iltfrie forhold medvirke til en mikrobiel reduktion af jern, hvorved jernet opløses, og fosfor frigives. Lavbundsarealer har derfor en større udvaskning af fosfor, end de højere liggende arealer. Enkelte af udbringningsarealerne er beliggende på lavbundsarealer, der er omfattet af okkerklasse I, med stor risiko for okkerudledning.

Da Vadehavet ifølge basisanalysen og vandplanerne udover kvælstof også er overbelastet med fosfor, vurderes det herunder, om husdyrbrugets fosforbelastning giver grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet

eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case" situationen (jf. MST's digitale vejledning).

Ejendommens arealer ligger i oplandet Hvirlå der afvander til Rudbøl Sø.

Ejendommens arealer ligger i oplandet til Rudbøl Sø.

Oplandet til Rudbøl Sø er	ca. 110.000 ha
Andel der er dyrket	ca. 88.000 ha
Udbringingsarealerne udgør af oplandet	88,98 ha

Tabel 33. Beregnet P-belastning af Rudbøl Sø.

Rudbøl Sø	
Husdyrbrugets oplandsareal	88,98 ha
Overskud pr. ha	9,9 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden (9,9*8/2000)*100	3,96 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget (1*88,98*0,04)	3,5 kg
Belastning af søen	
Ha landbrugsareal (0,2 kg P/ha) (andel landbrugsareal i oplandet er anslået til 0,80)	88.000 ha
Ha udyrket areal (0,08 kg P/ha)	22.000 ha
Øvrige kilder	-
Samlet belastning (0,2*88.000+0,08*22.000)	19.360 kg
Husdyrbrugets del (3,5/19.360)*100	0,02 %

Regnet som eksempel i MST's elektroniske husdyrvejledning
([http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering Konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor 5](http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering+Konkret+vurdering+af+påvirkning+af+overfladevande+med+fosfor+5))

Det er i MST's elektroniske husdyrvejledning antaget i forhold til nitratpåvirkningen af vandområder, at en påvirkning af nitrat ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. MST antager også, at grænsen for, hvornår der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat.

Derfor vil der for Hyndingvej 13 ikke skulle foretages hverken en reduktion af overskuddet eller ske tiltag, der hindrer en øget belastning af Rudbøl Sø, da belastningen fra ejendommen vurderes at udgøre 0,02 % af den samlede belastning og dermed ligger betragtelig under 5 %.

Vurdering

Aabenraa Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet, idet bedriftens arealer ikke er drænedede eller afvander til fosforfølsomme Natura 2000 områder i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk.

Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder Aabenraa Kommune ikke anledning til i denne sag at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

8.6 Natura 2000

Bedriftens arealer ligger i oplandet til Hvirlå og Arnå, som afvander til Vidåsystemet. Vidåsystemet, der indbefatter fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen leder videre ud i Tøndermarsken og Saltvandssøen samt Habitat- og Fuglebeskyttelsesområde F57 og H78 Vadehavet, samt Ramsarområde 27.

Vadehavet er angivet som sårbart Natura 2000 område, jf. miljøstyrelsens kortværk.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H78 Vadehavet, H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F60 Vidå, Tøndermarsken og Saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerling
- Odder

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- 1110 Sandbanke
- 1130 Flodmunding
- 1140 Vadeblade
- 1150 Lagune
- 1160 Bugt
- 1170 Rev
- 1310 Enårig strandengsvegetation
- 1320 Vadegræssamfund
- 1330 Strandeng
- 2110 Forklit
- 2120 Hvid klit
- 2130 Grå/grøn klit
- 2140 Klithede
- 2160 Havtornklit
- 2170 Grårisklit
- 2180 Skovklit
- 2190 Klitlavning
- 2250 Enebærklit
- 2310 Vise-indlandsklit
- 2330 Græs-indlandsklit
- 3130 Søbred med småurter
- 3140 Kransnålalge-sø
- 3150 Næringsrig sø
- 3160 Brunvandet sø
- 3260 Vandløb
- 4010 Våd hede
- 6210 Kalkoverdrev
- 6230 Surt overdrev
- 6410 Tidvis våd eng
- 7150 Tørvelavning
- 7230 Riggær
- 9190 Stilkeke-krat
- 91D0 Skovbevokset tørvemose

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Marsvin
- Odder
- Gråsåel

- Spættet sæl

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	
• Rørhøg	• Engsnarre	• Lysbuget knortegås
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandløber
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Sandterne
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Strandskade
• Skeand	• Blåhals	• Dværgmåge
• Pibeand	• Brushane	• Sortand
• Grågåås	• Hjejle	• Stor regnspove
• Kortnæbbet gåås	• Strandhjejle	• Edderfugl
• Bramgåås	• Plettet rørvagtel	• Dværgterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Havterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Splitterne
• Islandsk ryle	• Gravand	• Hvidklire
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	• Rødben
	• Mørkbuget knortegås	

Flere af arterne og naturtyperne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. F.eks. er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø, kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (bisanalyse for H90 og forslag til Natura 2000 plan).

Rudbøl Sø er i udkast til vandplan 4.1 klassificeret som "stærkt modificeret vandområde med karakter af sø". Vidåen der gennemløber Rudbøl Sø er ligeledes udpeget som stærkt modificeret vandområde. Rudbøl Sø er i udkast til vandplan 4.1 målsat med et godt økologisk potentiale (svarende til god økologisk tilstand). Målsætningen er ikke opfyldt endnu, da tilstanden er vurderet til at være moderat. Tidsfristen for målopfyldelsen er udskudt til efter 2015, da effektvurdering af allerede foretagne indgreb mangler. Der har været udført forskellige tiltag for at forbedre søens tilstand, men søen er endnu ikke i balance efter indgrebene. Tilstanden må dog ikke forringes. Det skal således sikres, at der ikke ved aktiviteter i oplandet sker en øget tilførsel af næringsstoffer.

Ifølge basisanalysen for H78 og F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Bisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge Naturstyrelsens hjemmeside (<http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/>), under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding.

I udkastet til vandplanen er tilstanden i Vadehavet angivet som ringe til dårlig, hvor Lister Dyb er angivet som ringe. Årsagen skyldes for højt indhold af klorofyl (næringsstoffer). For at opnå målopfyldelse kræves mindst at tilstanden er god.

Efter § 11, stk. 1, jf. stk. 3, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (Bkg. nr. 1.172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer) skal der meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, hvis skærpelsen af harmonikravene efter bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, ikke kan overholdes (det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning).

Selv om kommunen konstaterer, at beskyttelsesniveauet for nitrat efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt, skal det stadig overvejes, om det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt. Der skal således ske en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau eller meddeles et afslag, hvis der vil være en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen (Bkg. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer).

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16 skal der således efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Denne vurdering skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det pågældende område under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, og denne konsekvensvurdering skal ligeledes fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade området, må der ikke gives tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

Ved vurderingen efter habitatbekendtgørelsen skal kommunen bl.a. inddrage viden fra vand- og naturplanerne efter miljømålsloven (Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer).

Jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2010 (MKN-130-00166) er det praksis, at der ved vurderingen af, om udvaskningen af kvælstof fra en bedrift vil skade et Natura 2000-område, der er recipient for udvasket kvælstof fra bedriftens arealer, skal tages udgangspunkt i de retningslinjer, der findes i Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug samt fortegnelsen over oplysninger fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) om antallet af husdyr fordelt på de kystvandområder, der anvendes i vandplanlægningen.

Efter vejledningen er det et kriterium (afskæringskriterium pkt. 1), at dyreholdet (antallet af DE) i et aktuelt opland ikke har været stigende siden 1. januar 2007. Et yderligere kriterium (afskæringskriterium pkt. 2A og 2B) er, at kvælstofudvaskningen fra den ansøgte bedrift ikke må udgøre 5 % eller mere af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område, dog 1 % eller mere af den samlede kvælstofudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. Selv om vejledningens kriterier ikke er overholdt, kan der dog efter omstændighederne meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068).

Alle bedriftens 88,98 ha udbringningsarealer afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 089 Vadehavet, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Afvandingen sker via deloplandet Lister Dyb, som udgør en del af hovedvandopland Vadehavet.

Ifølge Miljøministeriets udkast til vandplan for hovedvandopland Vadehavet er miljømålslovens miljømål "god tilstand" - bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet - ikke opfyldt i området. Aabenraa Kommune finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning (Effekten af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde. Faglig rapport fra DMU nr. 787,2010) og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Kommunen har derfor foretaget en vurdering af den mulige påvirkning af Lister Dyb, der stammer fra kvælstofudvaskning, efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug i overensstemmelse med Natur- og Miljøklagenævnets praksis.

Kommunen har således taget stilling til, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne - set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet - forringer tilstanden i vandområdet. Dette kan som udgangspunkt være tilfældet, hvis udviklingen i dyreholdet i oplandet har været stigende siden 2007. Kommunen har ved vurderingen af udviklingen i dyreholdet anvendt Miljøstyrelsens oversigt over udviklingen i husdyrholdet 2007-2012 (<http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>). Denne er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside den 28. februar 2013.

Det fremgår af Miljøstyrelsens oversigt, at dyreholdet i oplandet til Lister Dyb er steget (fra 2007-2012 er stigningen på 3,0 %, og den lineære regression er signifikant), hvorfor det i henhold til vejledningen må lægges til grund, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne - set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, dvs. kumulativt - risikerer at forringe tilstanden i det internationale naturbeskyttelsesområde Lister Dyb (Vadehavet).

Det følger af Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at det ansøgte projekt herefter kun kan godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau svarende til planteavl, dvs. at udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder.

I ansøgningen er det beregnet, at udvaskningen fra husdyrbruget i det ansøgte projekt ikke vil overstige den udvaskning, der ville være, hvis ejendommen blev drevet som et plantebrug, uden brug af husdyrgødning. Kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne er således allerede på et niveau svarende til planteavl. Nitratudvaskningen for et planteavlsbrug er beregnet til 74,6 kg N/ha/år, og Hyndingvej 13's nitratudvaskning ligger jf. ansøgningen ligeledes på 74,6 kg N/ha/år.

Aabenraa Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Hyndingvej 13 og sammenlignet med den samlede udvaskning fra det dyrkede areal i oplandet til Lister Dyb. Beregningsresultatet fremgår af tabel 34 herunder.

Tabel 34. Beregning af kvælstofudvaskning til Lister Dyb.

Generel udvaskning	
Opland til Lister Dyb	162.423 ha ¹
Dyrket areal i oplandet til Lister Dyb	130.052 ha ²
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægning, kort 10)	76-100 % (middel 87,5 %)
Standardudvaskning fra rodzonen*	74,2 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (74,2*0,125*130.052)	1.206.232 kg/år
Udvaskning fra udyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (10*0,125*32.371)	40.464 kg/år
Udvaskning i opland	1.246.696 kg/år
Udvaskning fra det ansøgte husdyrbrug	
Reduktion som ovenfor	87,5 %

Udbringingsarealer i Lister Dyb	88,98 ha
Udvaskning fra rodzonen (bidrag fra husdyrgødning, der overstiger planteavlsniveau)	0 kg N/ha/år**
Samlede påvirkning af Lister Dyb (0,125*88,98*0)	0 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Lister Dyb	0 %

* Standardudvaskning er 78 kg N/ha/år for sandjord og 47 kg N/ha/år. Fordelingen mellem sand- og lerjorde er ca. 88/12 i dette opland. Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

** Udvaskningen fra 1,4 DE/ha uden anvendelse af husdyrgødning er beregnet til 74,6 kg N/ha/år, hvilket svarer til planteavlsniveau med 10 % efterafgrøder. Da udvaskningen (74,6 kg N/ha pr. år) i ansøgningen svarer til planteavlsniveau er bidraget fra husdyrgødningen ud over planteavlsniveau således 0 kg N/ha/år.

^{1,2} Kilde: MKN 130-00166.

Det fremgår af beregningerne i tabel 34 ovenfor, at husdyrbruget ikke vil bidrage mere til den samlede udvaskning til Lister Dyb i Vadehavet end et plantebrug. I henhold til Miljøstyrelsens afskæringskriterium (mindre end 5 %) vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke i sig selv har en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000 vandområde.

Vurdering

Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. Lister Dyb er karakteriseret som et sårbart vandområde og er omfattet af afskæringskriteriet pkt. 1 og 2A, dvs. at en skadesvirkning på vandområdet ifølge den elektroniske vejledning kan udelukkes hvis antallet af dyreenheder jf. CHR i oplandet ikke er steget siden 2007, og hvis projektet i sig selv udgør mindre end 5 % af den samlede udledning af kvælstof til vandområdet.

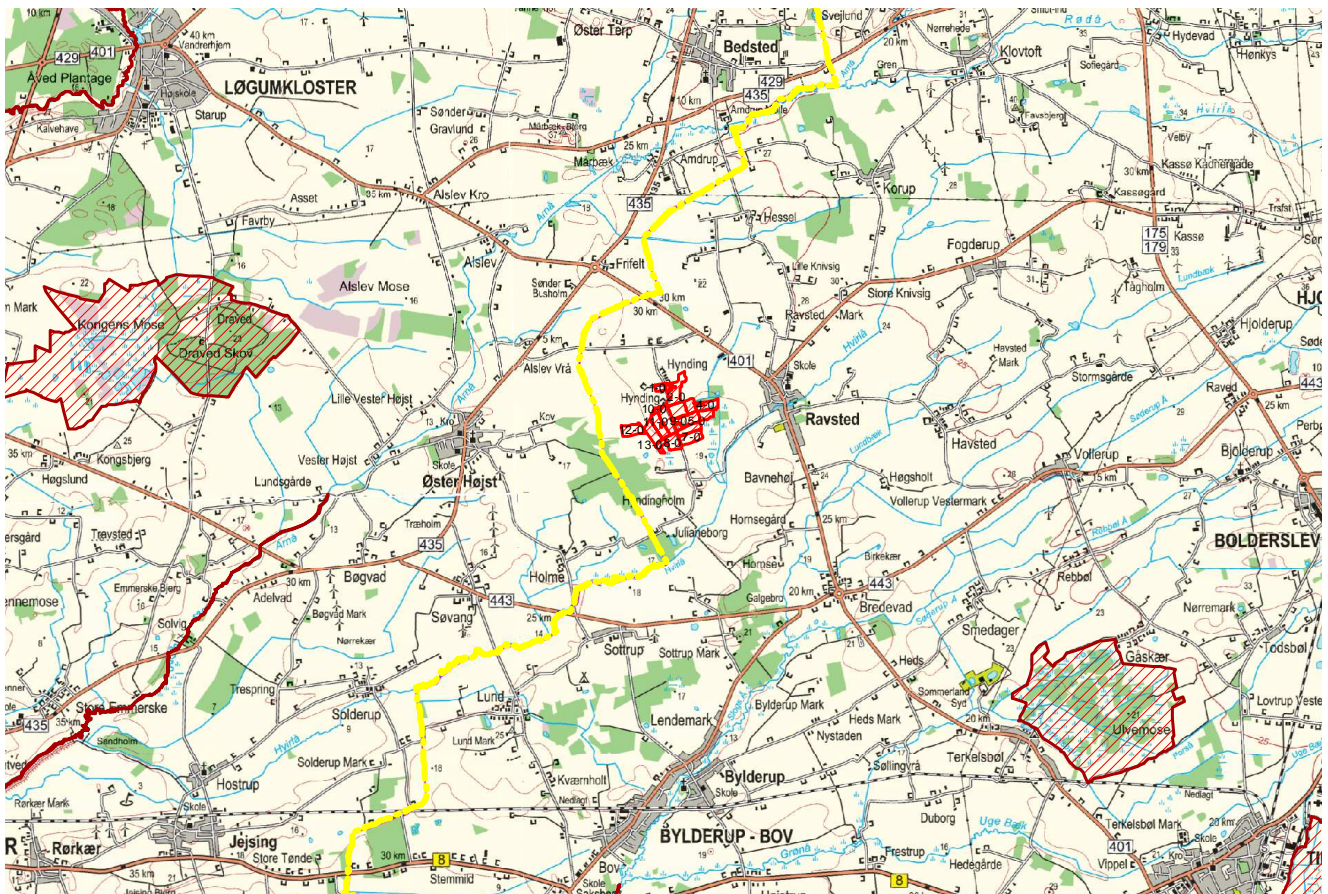
Det vurderes,

- at husdyrbruget ikke i sig selv påvirker Vadehavet med 5 % eller mere af den samlede N-udvaskning (Tabel 34),
- at husdyrbruget ikke i sig selv påvirker Rudbøl Sø eller Vadehavet med 1 % eller mere af den samlede P-udvaskning (vurderes med baggrund i beregningerne i Tabel 33)
- at husdyrbruget har et sædskifte der gør, at nitratudvaskningen svarer til et planteavlsbrug. Dette indbefatter bl.a. at der etableres 6 % ekstra efterafgrøder,
- og at husdyrbruget i kumulation med andre husdyrbrug ikke medfører en stigning i nitratudvaskning.

Bedriften vurderes dermed på baggrund af ovenstående hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

8.7 Terrestriske Natura 2000 områder

Ingen af bedriftens arealer ligger i eller i nærheden af terrestriske Natura 2000-områder. Der er ca. 5,9 km i vestlig retning til det nærmeste Natura 2000-område INO nr. 099 (Habitatområde nr. H88) Kongens Mose og Draved Skov og ca. 6,9 km i sydøstlig retning fra dyrkningsfladen til INO nr. 098: Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose (Fuglebeskyttelsesområde nr. F62, bilag 2) Der vil således grundet den store afstand ikke ske nogen direkte påvirkning fra udbringingsarealerne til Natura 2000-området. Det nærmeste beliggende område, Kongens Mose og Draved Skov er nærmere beskrevet i afsnit 7.8 under overskriften Natura 2000 i forbindelse med vurderinger af mulige påvirkninger fra anlægget.

Kort 11. Terrestriske Natura 2000 områder.

8.8 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de bilag IV arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den har haft en tilbagegang i de sydøstlige dele af Danmark, men der er ikke længere dokumentation for en tilbagegang i de øvrige dele af landet. Den er derfor vurderet ikke truet i Danmark.

Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. I den konkrete sag er der observeret yngel fra i hvert fald spidssnudet frø og muligvis også andre arter på flere lokaliteter. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten også forekommer i projektområdets øvrige vandhuller og andre områder. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer eller dræning og ødelæggelse af levesteder-

ne i omgivelserne. Der er ved besigtigelser i området flere steder konstateret yngel af spidssnudet frø.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af randzoner, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at randzonerne vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at randzoner samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Bræmmer/randzoner langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af randzoner eller 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padder og andre dyrearter.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, hvorfor den er vurderet ikke truet, dog er den fåtallig i Jylland vest for Israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af randzoner samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Selv om markfirben fortsat synes at gå lidt tilbage, er der ikke dokumentation for en kraftig tilbagegang. Den vurderes derfor ikke truet i Danmark. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger.

Det vurderes, at markfirben kan leve på flere lokaliteter i området, særligt i tilknytning til de ekstensivt drevne arealer. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Grøn mosaikguldsmed. I Sønderjylland forekommer den lokalt bl.a. ved kanaler i Tøndermarsken og omkring Tinglev Sø. Arten yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo i to meget forskellige typer af natur:

- søer og moser, der ikke er for næringsrige, og hvor solen kan skinne ned på vandfladen. Ofte i skov.
- kanaler og grøfter i marsken i Sydvestjylland, som ligger helt åbent og har et rigt planteliv.

Hunnen lægger æggene ved indboring i blade af krebseklo.

Trusler imod arten er næringsberigelse og sløjfning af vandhuller, udsætning og fodring af fisk samt vandstandssænkning.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som butsnudet frø, grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under bilag IV padderne ovenfor.

Ingen af de paddearter, der kan forekomme i projektområdet eller markfirben har status af truet i Danmark jf. den seneste revision af rødlisten i 2003-2008. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akuttruede, sårbare eller sjældne i den danske natur. Listen revideres løbende. Spidssnudet frø, butsnudet frø, løvfrø, løgfrø, grøn frø, skrubtudse og stor – og lille vandsalamander er dog opført på gullisten 1997 som opmærksomhedskrævende. Gullisten er en oversigt over plante- og dyrearter, der er i tilbagegang i Danmark.

Blandt pattedyrene er både odder og ni flagermusarter fredede og opført på rødlisten fra 1997. Listen er under revidering, og opdatering mangler stadig.

Grøn mosaikguldsmed er ligeledes fredet og rødlistet som næsten truet i Danmark jf. revision af rødlisten i 2003-2008.

Kommunens vurdering

Kommunen har bortset fra spidssnudet frø og muligvis yngel fra yderligere en frøart ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området. Kommunen vurderer, under forudsætning af at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

9 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi

Redegørelse

BAT er en central del af miljøgodkendelsen.

BAT = Best Available Techniques.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet³, hvorefter fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Fastlæggelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) og fastsættelse af emissionsgrænseværdier for så vidt angår ammoniakemission fra det samlede anlæg og fosforindhold i den samlede mængde husdyrgødning produceret på anlægget

Sammenfatning

Miljøstyrelsen har i maj 2011 udgivet: *Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin i gyllebaserede staldsystemer omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12.*

Det fremgår heraf, at den bedste tilgængelige teknik (BAT) skal fastlægges med henblik på fastsættelse af emissionsgrænseværdier for det *samlede anlæg*. Ansøger og godkendelsesmyndighed skal inddrage relevante teknikker og teknologier inden for følgende led i produktionskæden: fodring, staldindretning, herunder svovlsyrebehandling og separering af gylle, biologisk og kemisk luftrensning samt opbevaring af husdyrgødning.

Hvis den faktiske ammoniakemission fra anlægget (det ansøgte projekt) ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi fastsat for det samlede anlæg, så overholder projektet husdyrbruglovens krav om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen mest muligt ved anvendelse af BAT.

Der er ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for økologiske æglæggerproduktion. Der er i forhold til BAT og ammoniakemission fra hønsesalden derfor taget udgangspunkt i *Teknologibladet Driftssystem, Ægproduktion, økologiske høner*, version 1 af 15. marts 2011. Her er det beskrevet at 1.000 frilandshøner (årshøne) har en ammo-

³ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

niakemission på 296 kg NH₃/år fra stald og 27 kg NH₃/år fra lager. Dette staldsystem anvendes jf. teknologibladet i 95 % af de danske økologiske ægproduktioner.

Ansøger har *metodefrihed* til selv at bestemme kombinationen af forskellige teknikker og teknologier inden for fodring, staldindretning, herunder hyppighed af gødningstømning samt opbevaring af husdyrgødning, samt hvor på anlægget og til hvilke dyretyper teknikkerne og teknologierne ønskes anvendt.

Miljøstyrelsens "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12" fra 2010

Den bedste tilgængelige teknik (BAT) skal fastlægges med henblik på fastsættelse af emissionsgrænseværdier. Ansøger og godkendelsesmyndigheden skal inddrage relevante teknikker og teknologier inden for følgende led i produktionskæden:

Anlæg

- Fodring
- Staldindretning, herunder svovlsyrebehandling af gylle samt biologisk og kemisk luftrensning
- Opbevaring af husdyrgødning

Udbringningsarealer

- Udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen finder, at en kombination af teknologier og teknikker tilsammen kan udgøre den bedste tilgængelige teknik (BAT). Selvom alle led i produktionskæden skal inddrages i vurderingen af den bedste tilgængelige teknik (BAT) er det vigtigt at understrege, at det efter IPPC-direktivet ikke er noget krav om, at den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug skal bestå af teknikker og teknologier inden for alle led i produktionskæden.

Miljøstyrelsen udleder af IPPC-direktivets⁴ artikel 8, at den kompetente myndighed meddeler en godkendelse for anlægget indeholdende vilkår, der sikrer, at anlægget opfylder kravene i IPPC-direktivet. Når dette sammenholdes med den kendsgerning, at den bedste tilgængelige teknik (BAT) ikke skal fastlægges for hvert enkelt led i produktionskæden, men som en kombination af teknikker og teknologier, finder Miljøstyrelsen, at emissionsgrænseværdier for de relevante forurenende stoffer efter IPPC-direktivet skal fastsættes for anlægget som sådan.

Miljøstyrelsen finder endvidere, at det er hensigtsmæssigt, at emissionsgrænseværdier på baggrund af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for det enkelte forurenende stof fastsættes for:

- Husdyrbrugets anlæg (på baggrund af en vurdering af teknikker og teknologier indenfor fodring, staldindretning samt opbevaring/behandling af husdyrgødning)
- Husdyrbrugets udbringningsarealer (på baggrund af en vurdering af teknikker og teknologier indenfor udbringning af husdyrgødning)

Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at så længe ansøger samlet set overholder den eller de af godkendelsesmyndigheden fastsatte emissionsgrænseværdi(er), har ansøgeren ret til selv at bestemme:

- Hvilke teknikker og teknologier som er mest hensigtsmæssige for ansøger at anvende i driften af husdyrbruget
- Hvor på anlægget - både nyetablerede og eksisterende dele af anlægget - ansøger ønsker at anvende teknikker og teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdier.

---

⁴ Nu erstattet af IE-direktivet

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- oplysninger, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne. Evt. vilkår er stillet i afsnit 2.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over, hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet og i hvilke afsnit redegørelse og vurdering kan findes.

Tabel 35. BAT oversigt.

BAT områder	Redegørelse og vurdering
Staldindretning	Afsnit 5.1
Foder	Afsnit 5.3
Forbrug af vand og energi	Afsnit 5.6
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.1+5.3
Affald	Afsnit 5.9
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 5.11
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Afsnit 6.2+6.3
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 6.5
Reduktion af udvaskning af nitrat	Afsnit 8.3+8.4
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 8.5
Management	Se nedenstående

Management

Management er en beskrivelse af hvilke ledelses- og egenkontrolrutiner, der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder rutiner vedrørende de anvendte teknologier.

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

Udarbejdelse og ajourføring af en beredskabsplan opfatter kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at driftsherren får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld, således at eventuelle skader ved uheld kan minimeres.

Ansøgers tekst Høns

På ejendommen bliver der en produktion af økologiske æg i et etageanlæg med gødningsbånd. En æglæggende høne starter sit liv som dag gammel kylling. Kyllingen går i

opdrætsstalden i ca. 16 – 18 uger før den er udvokset og klar til at kønsmodne og lægge æg. Kort tid før æglægningen starter, flyttes hønnen over i ægproduktionsanlægget.

Vilkårene for ægproduktion er fastlagt i Bekendtgørelse 533, til beskyttelse af æglægende høner.

En høne kan producere æg i ca. 60 uger, det er den tid, den holdes i æglæggerstalden.

Hønen har altså udført sin mission i løbet af ca. 76- 80 uger, herefter vil den typisk ende som foder til mink eller anden forarbejdet grundsubstans.

Økologiske høner holdes i stalde med forbindelse til en hønsegård. Stalden er indvendig indrettet med skrabearealer, reder og slats (slattet er den del af inventaret, hvor hønerne finder foder og vand). Udearealet er tilgængeligt hele dagen, typisk gennem et antal udgangshuller fordelt langs staldens ydervæg. Udearealet kan være forsynet med træer, græs eller anden bevoksning. Der benyttes normalt foldskifte, så hønerne ikke holdes på samme areal flere år i træk, men skifter mellem to arealer.

Alt ind alt ud, drift.

På ejendommen er der kun en stald i ægproduktion. Derfor foregår produktionen efter alt ind – alt ud, som økologiske æglæggere.

Når de gamle høns er sat ud, starter rengøringen og vedligeholdelsen af anlægget. Det vurderes ud fra tidligere produktions- og veterinære forhold hvorvidt der kræves en grundigere rengøring af hele stalden med vand. Gødningsbånd og gødningstransport rengøres dog altid. Rengøring af staldrum og inventar kan også ske med trykluft. Rengøringen omfatter også udendørs arealer ved porte og døre, ligesom udvendige dele af ventilationen også skal rengøres. Forrum og silo til den enkelte stald rengøres også ved holdskifte. Ægpakkerum, kølerum mm rengøres dagligt.

Rengøringen og vedligehold afsluttes med en desinfektion, hvorefter stalden står tom i en periode. Før indsætning af nye høns gennemskyldes vandsystem, foder- og ventilationsanlæg afprøves og stalden tempereres.

Skrabearealet tilføres den nødvendige mængde skrabemateriale i form af sand, halm og strøelse.

Daglige arbejdsopgaver

Bedriften og produktionen har en opbygning, der gør det nemt at føre tilsyn med dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det skal sikres at der tilføres den ønskede mængde foder og vand, ligesom klima skal være optimal for dyrene. Døde dyr fjernes dagligt og ægtransporten overvåges. En gang daglig indsamles æggene, tidspunktet afpasses så flest mulige æg indsamles og sættes på køl samme dag de er lagt.

Pakkerum rengøres hver dag efter pakning af æg.

Der kan tilføres nyt materiale til skrabearealet. Dybstrøelsen bliver kørt ud ved slutningen af produktionsperioden og oplagres i gødningshus.

Ugentlige arbejdsopgaver

Tre gange om ugen fjernes den fast gødning fra gødningsbånd og transporteres til gødningshus.

Kølerum rengøres ca. en gang om ugen.

Ansøgers tekst slagtesvin

Foderforbrug, vandforbrug og dødelighed datalogges. Vandnipler efterses dagligt, så vandspild minimeres. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen. Foder, vand og ventilation kontrolleres dagligt. I slagtesvinestalden kontrolleres inventar

og anlæg forud for indsætning af smågrise. Bygningen kontrolleres løbende for utæthed ved porte og døre.

Ansøgers tekst høns og slagtesvin

Personale bliver oplært i pasning af fjerkræ og slagtesvin. Ejer eller uddannet personale vil stå for daglige tilsyn.

Vurdering

Godt landmandskab eller management er en vigtig del af BAT. Selvom det er svært at kvantificere miljøfordele med hensyn til emissionsreduktioner eller reduktioner i brug af energi og vand, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftledelse vil bidrage til en forbedret miljøpræstation for en bedrift med intensivt husdyrproduktion. Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug, er det BAT at udføre alle følgende punkter:

- identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale
- føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne
- have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser
- iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt
- planlægge gødning af markerne korrekt.

BAT i forhold til management omfatter således procedurer og rutiner, der sikrer at produktionsapparatet altid fungerer optimalt i forhold til ressourceforbrug samt i forhold til mindst mulig påvirkning af det omgivende miljø. Herunder hører det daglige tilsyn med dyrene, med staldanlægget, anlæg til opbevaring af husdyrgødning, vandforsyning mv. Vedligeholdelsesprogrammer for teknisk udstyr sikrer ligeledes BAT i forhold til management. Ansøger har angivet at der føres daglig tjek og løbende service på anlæggene. Ansøger har anført at elforbruget kun opgøres en gang årligt, men da der sker automatisk aflæsning af strømforbruget ved forbrug større end 100.000 kwh vil strømforbruget kunne følges måned for måned.

Det vurderes at ejendommen med de beskrevne tiltag og de vilkår som er angivet i denne godkendelse vil opfylde kravet til BAT for management.

10 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

I staldene: Datalogning af foderforbrug, vandforbrug, dødelighed og ventilation.
Gyllebeholdere: Der føres lovpligtig logbog for tæt flydelag.

Mark: Markplan, gødningsplan, sprøjteplan.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ovenfor nævnte foranstaltninger til egenkontrol tilsammen med vilkår 66 til 75 sikrer den fornødne egenkontrol på ejendommen. Vilklårene skal sikre at betingelserne for denne miljøgodkendelse overholdes og kan dokumenteres.

11 Alternativer og 0-alternativ

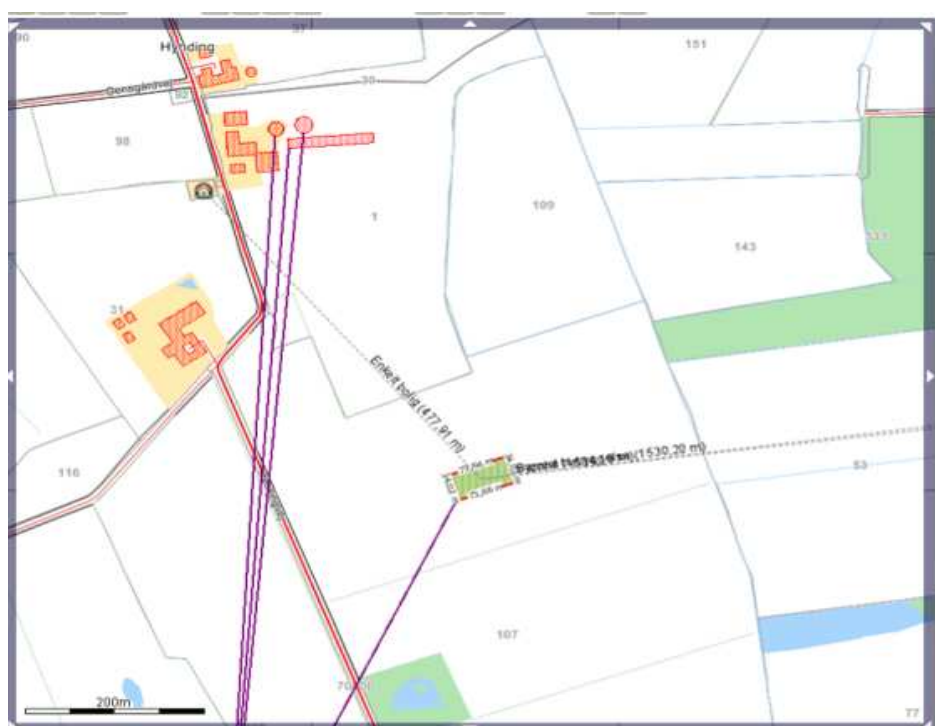
Redegørelse

Alternative beliggenheder af nyt æglæggerhus er vurderet. For alle placeringer gælder, at der skal være tilstrækkelig areal omkring det nye hus til etablering af hønsegårde, hvilket betyder at der er behov for at etablere produktionen i det åbne land.

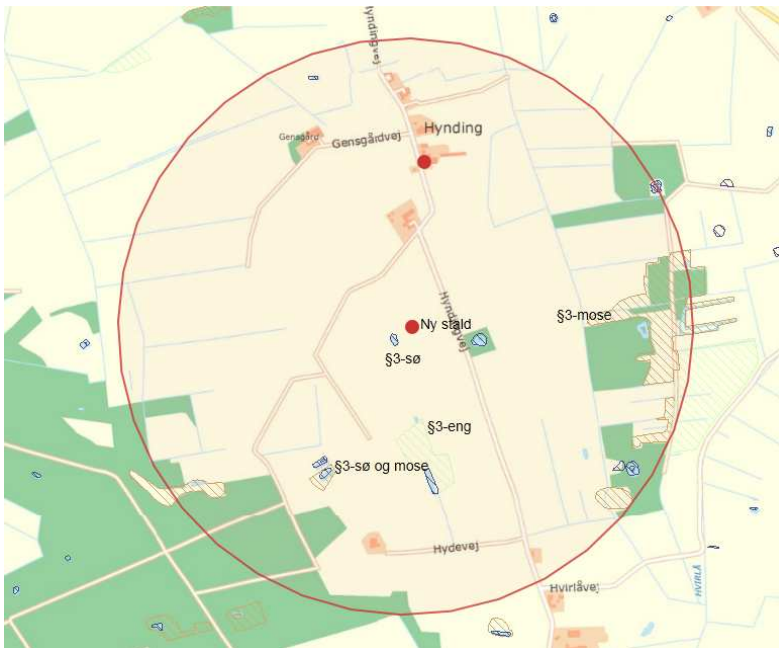
Staldanlægget kan placeres på begge sider af Hyndingvej, med mulighed for hønsegårde til alle sider.

Alternativ 1

Hvis stalden placeres øst for Hyndingvej, som vist nedenfor, vil det give øget N-deposition til S-mose øst for ejendommen (se figur 2) – og denne placering, tættere på det eksisterende staldanlæg med slagtesvin - vil også give øget risiko for smitteoverførsel mellem de to produktioner. Dette alternativ er derfor fravalgt.

Figur 1. Placering af ny stald, alternativ 1

Figur 2. Situationsplan, natur.

Alternativ 2

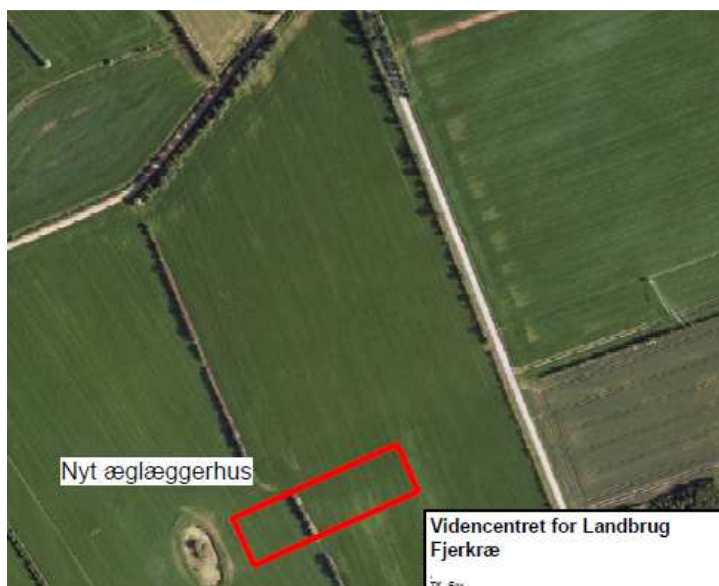
Placering som skitseret nedenfor er overvejet som alternativ 2. Den byder på udfordringer for både natur (§3-eng mod syd) og i forhold til læbælter. Dette alternativ er derfor fravalgt.

Figur 3. Placering af ny stald, alternativ 2

Alternativ 3

Den bedste placering er som skitseret i figur 4. Det giver den mest optimale udnyttelse af arealet – ligesom der ikke er sammenfald mellem natur og hønsegård.

Figur 4. Placering af ny stald, alternativ 3

Konklusion:

Den ønskede udvidelse vil give en sikker produktion og en fornuftig placering som beskrevet i alternativ 3.

Den planlagte placering imødekommer ønskerne til produktionen på følgende områder:

- Behovet for at holde alle hønsegårde samlet og udnytte arealet optimalt
  - Lille risiko for smitteoverførsel mellem svine- og æglæggerproduktion
- Hensyntagen til nærliggende § 3-beskyttede naturområder

Vurdering

Ansøger har redegjort for mulige placeringer af den nye hønsestald, og begrundet fravalget. Ansøger har i dialog med Aabenraa Kommune fundet, at den ansøgte placering er den mest optimale under hensyntagen til produktionsforhold, miljøet og de omkringboende.

12 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil gødning og foderrester blive fjernet, og blive tilført harmoniareal eller leveret til gødningsaftager. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Aabenraa Kommune. Restindholdet i olietank fjernes og tanke renses. Overjordiske olietanke fjernes, medens nedgravede anlæg enten afblændes eller fjernes.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved ophør af driften skal sikres, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage til tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Det skal derfor foruden hvad der fremgår af ansøgers redegørelse sikres at kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Aabenraa Kommune samt at restindholdet i olietanke fjernes og tanke renses.

13 Klagevejledning

Miljøgodkendelsen er meddelt i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig, og den skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune skal, hvis Kommunen vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt tirsdag den 28. januar 2014 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest tirsdag den 25. februar 2014, der er dagen for klagefristens udløb, og inden for normal kontortids ophør kl. 15:00.

Miljøministeriet har anmodet Aabenraa Kommune om at oplyse, at *"for behandling af klagesager, der indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, skal klager betale et gebyr på 500 kr. [2012-niveau]."*

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Aabenraa Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,*
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller*
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.*

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller*
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.*

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring."

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Aabenraa kommune kan oplyse, at det af husdyrbruglovens § 81, stk. 3 fremgår, at en klage over en § 11 miljøgodkendelse har opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede har ifølge Forvaltningslovens § 9 ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Udkast til miljøgodkendelsen eller orienteringsbrev om udkast til miljøgodkendelse er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående. Beboelser beliggende inden for det beregnede konsekvensområde fremgår af bilag 4.

- Ansøger, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 5, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 7, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 9, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 11, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 12, 6372 Bylderup- Bov
- Part, Frifeltvej 6, 6240 Løgumkloster
- Part, Løgumklostervej 23, 6261 Bredebro
- Part, Gensgårdvej 2, 6372 Bylderup- Bov
- Miljørådgiver, Videntcenter for Landbrug, jne@vfl.dk

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående. Beboelser beliggende inden for det beregnede konsekvensområde fremgår af bilag 4.

- Ansøger, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 5, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 7, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 9, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 11, 6372 Bylderup- Bov
- Nabo, Hyndingvej 12, 6372 Bylderup- Bov
- Part, Frifeltvej 6, 6240 Løgumkloster
- Part, Løgumklostervej 23, 6261 Bredebro
- Part, Gensgårdvej 2, 6372 Bylderup- Bov
- Miljørådgiver, Videntcenter for Landbrug, jne@vfl.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, sesyd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnaabenraa-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk

14 Bilag

Bilag 1 Ansøgningskema 34538, version 5

Bilag 1.1 Ansøgers miljøtekniske beskrivelse

Bilag 1.2 BAT-beregning for ammoniakemission

Bilag 1.3 Situationsplan, eksisterende anlæg

Bilag 1.4 Situationsplan, nyt anlæg

Bilag 1.5 Afløbsplan, eksisterende anlæg

Bilag 1.6 Afløbsplan, nyt anlæg

Bilag 1.7 Udbringningsarealer

Bilag 1.8 Fuldmagt

Bilag 2 Oversigtskort

Bilag 3 Visualiseringer af nyt anlæg

Bilag 4 Konsekvensområde for lugt

Bilag 5 Kommentarer til udkast af miljøgodkendelse af husdyrbruget på Hyndingvej 13

Bilag 6 Aabenraa Kommunes svarbrev til kommentarerne til udkastet

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	34538
Version	5
Dato	10-12-2013 00:00:00

Navn	Hans Christian Thomsen
Adresse	Hyndingvej 13
Telefon	74647474
Mobil	40358635
E-Mail	hct@ofir.dk

Kort beskrivelse

Hans Christian Thomsen, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup Bov. Udvidelse med 24.000 stk. økohøns.

1.1 Ejer- og driftsforhold	3
1.2 Godkendelsespligt	3
1.3 Godkendelsens omfang	4
1.3.1 Projektets omfang	4
1.3.2 Tidligere godkendelser	4
1.3.3. Biaktiviteter	4
1.3.4 Husdyrbrugets ophør	4
1.4.1 Offentlighed og høring	5
1.4.2 Ikke-teknisk resumé	5
2.1. Dyrehold og management	5
2.2. Lokalisering	6
2.2.1 Faste afstandskrav	7
2.2.2 Landskabet og planforhold	7
2.3.1 Energiforbrug	7
2.3.2 Vandforbrug	7
2.4.1 Lugt	7
2.4.2 Støj	8
2.4.3 Lys	9
2.4.4 Fluer og skadedyr	9
2.4.5 Støv	9
2.4.6 Transport	9
2.5.1 Restvand	9
2.5.2 Husdyrgødning og foder	10
2.5.3 Affald og kemikalier	10
2.5.4.1 Ammoniaktab	11
2.5.4.2 Påvirkning af natur	12
3.1 Markoplysninger	13
3.2 Gødningsregnskab	14
3.3 Nitrat (overfladevand)	15
3.4 Nitrat (grundvand)	16
3.5 Fosfor	16
3.6 Ammoniak fra udbringning	17
3.7 Gener fra udbringning	17
Bilag Arealer	
Bilag Staldafsnit	
Bilag Opbevaringslager	

1.1 Ejer- og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til Identifikation af husdyrbruget.

Ansøger tekst:**Kommunikations-e-mail**

Email adresse der bliver brugt til kommunikation mellem ansøger og sagsbehandler:
jne@vfl.dk

Ejendomme og ejendomsnumre

Navn	Ejendomsnummer	CVR/P nummer
Hynding	5800013238	61729011
Adresse	Postnummer	By

Matrikler på ejendom Hynding

Ejerlav	Matrikel nummer
Hynding, Ravsted	45
Hynding, Ravsted	62
Hynding, Ravsted	60
Hynding, Ravsted	97
Hynding, Ravsted	98
Hynding, Ravsted	1
Hynding, Ravsted	99
Hynding, Ravsted	100

CHR på ejendom Hynding

CHR
50586

Ansøger

Hans Christian Thomsen
Hyndingvej 13
6372 Bylderup-Bov

Tlf.nr.: 74647474 Mobil: 40358635

hct@ofir.dk

Konsulent

Jens Eivstrøm
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

Tlf.nr.: 87405000 Mobil: 40285535

jne@vfl.dk

Kontaktperson på bedriften

Hans Christian Thomsen
Hyndingvej 13
6372 Bylderup-Bov

Tlf.nr.: 74647474 Mobil: 40358635

hct@ofir.dk

Bedriftsoplysninger

Ny økologisk æglæggestald
Hyndingvej 13
6372 Bylderup-Bov
CVR nummer: 61729011

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.2 Godkendelsespligt

Herunder gøres der rede for, hvorfor projektet kræver godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.1 Projektets omfang**Ansøger tekst:****Beskrivelse af projektets omfang:****Beskrivelse af projektets datoer:**

Starttidspunkt for byggeriet:

Sluttidspunkt for byggeriet:

Starttidspunkt for driften:

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.2 Tidligere godkendelser**Ansøger tekst:****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.3. Biaktiviteter**Ansøger tekst:****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.4 Husdyrbrugets ophør**Ansøger tekst:****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpålagte høringer.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.2 Ikke-teknisk resumé

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.1. Dyrehold og management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

I tabellerne vises oversigter af staldafsnit, dyr og staldsystemer, og der bruges korte koder for staldafsnit samt for kombinationer af dyretype og staldsystem.

Ansøger tekst:

Beskrivelse af anlægget:

Hyndingvej 13

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-112059	Svinestald
ST-113320	Ny hønsestald

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI03	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv	Nudrift	3998	111,06
		Ansøgt	3998	111,06
FjHø08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høne	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	22135	133,34

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-112059	Nej	SvSI03	Nudrift	3998	1200	32,00	107,00	111,06	
			Ansøgt	3998	1200	32,00	107,00	111,06	
ST-113320	Ja	FjHø08	Nudrift	0	0			0,00	
			Ansøgt	22135	24000			133,34	
Sum			Nudrift					111,06	
			Ansøgt					244,40	
Ændring alle produktioner									133,34

* Ændret fravænningsvægt i alt per årso er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årso = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årso). Hvor antal fravænnede smågrise per årso enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
ST-113320	FjH008	Nudrift	0	0
		Ansøgt	0	1

Oplysninger om mink

Der er ingen mink på ejendommen.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravænnning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE / dyr eller foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-112059	SvSI03	Nudrift	2,85	147,40	4,70			
		Ansøgt	2,85	147,40	4,55			
ST-113320	FjH008	Nudrift	44,90	16,30	0,17	18,70		
		Ansøgt	46,70	18,00	0,57	18,20		

Management**Rengøring og desinficering****Overbrusning i svinestalde****Bedste tilgængelige staldteknologi****Bedste tilgængelige foderteknologi**

StaldID	ProduktionsID	Staldsystem kode	Bedste tilgængelige foderteknologi
ST-112059	PR-212529	SvSI03	
ST-113320	PR-214837	FjH008	

Produktioner fordelt på dyrekategorier

Dyrekategorier	Nudrift/ansøgt drft	Antal Dyreenheder
Kvæg	Nudrift	0,00
	Ansøgt	0,00
Ændring - Kvæg		0,00
Fjerkræ og andre dyr	Nudrift	0,00
	Ansøgt	133,34
Ændring - Fjerkræ og andre dyr		133,34
Svin	Nudrift	111,06
	Ansøgt	111,06
Ændring - Svin		0,00
Sum	Nudrift	111,06
	Ansøgt	244,40
Ændring - I alt		133,34

Kort over staldafsnit**General vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
	Ingen vilkår

2.2. Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:**

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §5 6 og 8.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøger tekst:

Energiforbrug på anlæg

Energiteknologi på anlæg

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøger tekst:

Vandforbrug på anlæg

Vandteknologi på anlæg

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.1 Lugt

I dette afsnit gøres der rede for lugtemissionen fra husdyrbruget og geneafstandene for lugt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt. I tabellen "Samlet resultat af lugtberegning" vises de beregnede geneafstande for lugt til naboer og områder, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau, og det oplyses om genekriterierne er overholdt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet. I de efterfølgende tabeller vises der detaljer om lugtberegningerne. Der oplyses om de enkelte staldafsnits afstand og placering i forhold til naboer og områder omfattet af beskyttelsesniveauet, den beregnede lugtemission fra hvert staldafsnit, samt forudsætninger for beregningerne af emissionen, herunder effekten af eventuel lugtbegrænsende teknologi. Hvis der står "Ingen data" i en tabel betyder det, at der ikke er relevante data at vise om emnet i dette tilfælde. Det kan f.eks. være, hvis der ikke indgår særlig miljøteknologi til begrænsning af lugten.

Ansøger tekst:

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnit	Genekriterie overholdt

	med mere end 75 DE(antal)			(ansøgt drift)	(nudrift)	afstand	
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	418,93	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	256,96	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	132,48	116,74	116,74	147,38	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægтет gennemsnitsafstand.

Lugtgeneberegninger – Detaljer om staldafsnit**Byzone**

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	6159,87	Ja	Nej
ST-113320	5536,15	Ja	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	1699,77	Nej	Nej
ST-113320	1884,86	Nej	Nej

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-112059	147,38	Nej	Ja
ST-113320	596,46	Nej	Nej

Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emmission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emmission fra produktion (OU)
ST-112059	SvSl03	3998,00	1200,00	83,40	0,00	12510,00	25020,00	0,00%	12510,00	25020,00
ST-113320	FjHø08	22135,00	24000,00	42,00	1,00	5040,00	6720,00	0,00%	5040,00	6720,00

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
ST-112059	Ingen data				
ST-113320	Ingen data				

Oplysninger om ventilation (ansøgt drift)

StaldID	Naturlig ventilation	Drifts effekt (%)	Driftstimer pr. år	Højde på afkast
ST-112059	Ja	0,00%	0,00	0,00
ST-113320	Ja	0,00%	0,00	0,00

Afkasttype og øvrige bemærkninger

StaldID	Afkast type	Type og øvrige bemærkninger
ST-112059		
ST-113320		

Relevante oplysninger**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.2 Støj

I dette afsnit gøres der rede for hvilke støjkloder, der er på husdyrbruget, hvilke tidspunkter de er i drift og hvilke tiltag, der skal begrænse eller forhindre støjgener for naboerne.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af støjkloder****Beskrivelse af driftsperiode**

Beskrivelse af støjildetiltag

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.3 Lys

I dette afsnit beskrives mulige gener fra belysning på anlægget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.4 Fluer og skadedyr

I dette afsnit beskrives bekæmpelse og forebyggelse af fluer og skadedyr.

Ansøger tekst:

Generel beskrivelse skadedyr

Beskrivelse af gener fra fluer

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.5 Støv

I dette afsnit beskrives mulige støvgener fra husdyrbruget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.6 Transport

I dette afsnit gøres der rede for til- og frakørselsforhold til husdyrbruget, mulige gener fra transport samt eventuelle genebegrænsende tiltag

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.1 Restvand

Ansøger tekst:

Beskrivelse af mængde af restvand

Beskrivelse af tilledning af restvand

Beskrivelse af afledning af restvand

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.2 Husdyrgødning og foder

I dette afsnit gøres der rede for mængden af produceret husdyrgødning og opbevaringen af husdyrgødningen. Der gøres desuden rede for eventuel forurening fra foderoplæg samt tiltag til begrænsning af forureningen.

I tabellerne vises oplysninger om anlæggene til opbevaring af husdyrgødning. Der bruges en kort kode for hvert opbevaringslager.

Den første tabel viser en oversigt af de anlæg til opbevaring af husdyrgødning, der indgår i ansøgningen. Ud for betegnelsen for hvert opbevaringslager er der angivet en kode, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på opbevaringslageret. De følgende tabeller viser detaljerede oplysninger om opbevaringslagrene i henholdsvis nudrift og ansøgt drift.

Ansøger tekst:

Oversigt over opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
LA-76225	Muleby gyllebeholder 720 m3	
LA-76226	Perstrup gyllebeholder 1530 m3	
LA-76227	Containere	

Detaljer om opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
LA-76225	Eksisterende	Nudrift	Gyllekanal/Fortank		720,00
		Ansøgt drift	Gyllekanal/Fortank		720,00
LA-76226	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
LA-76227	Eksisterende	Nudrift	Markstak		0,00
		Ansøgt drift	Møddingsplads		0,00

Detaljer om fast lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og plojes ned
LA-76225	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-76226	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-76227	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	100,00	5

Detaljer om flydende lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
LA-76225	Nudrift	32,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	32,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-76226	Nudrift	68,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	68,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-76227	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

Beskrivelse af risici

Beskrivelse af mulige uheld

Beskrivelse af risikominimering

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

Beskrivelse af opbevaring af ensilage og foder

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.3 Affald og kemikalier

I dette afsnit gøres der rede for opbevaring og bortskaffelse af affald, miljøfarlige stoffer og døde dyr på husdyrbruget.

Ansøger tekst:

Beskrivelse af døde dyr

Beskrivelse af fast affald

Beskrivelse af kemikalier generelt

Beskrivelse af pesticider

Beskrivelse af oliekemikalier

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Beskrivelse af egenkontrol

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.1 Ammoniaktab

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionen fra husdyrbruget, samt hvordan emissionen begrænses. I den første tabel vises, på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, om det lovpligtige krav om ammoniakreduktion er overholdt. I den anden tabel vises det beregnede tab af ammoniak fordelt på forskellige typer af kilder på husdyrbruget. I de følgende tabeller vises der oplysninger om ammoniakemission og begrænsning af emissionen for de enkelte staldfafsnit. Det er bl.a. vist, hvor meget forskellige tiltag bidrager til at begrænse ammoniakemissionen i forhold til emissionen fra referencesystemet.

Ansøger tekst:

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2188,29 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. Ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldfafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	966,72
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1951,42
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	161,73
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	991,36

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m. m (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stalde og lager (kgN/år)
ST-112059	SvSl03	1722,59	1128,45	594,13	34,49%	0,00	0,00	0,00	1128,45
		1722,59	1128,45	594,13	34,49%	0,00	0,00	0,00	1128,45
ST-113320	FjHo08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		6481,34	2990,65	3490,69	53,86%	821,58	-773,72	0,00	2942,78
Sum	Nudrift	1722,59	1128,45	594,13		0,00	0,00	0,00	1128,45
		Ansøgt	8203,93	4119,10	4084,82		821,58	-773,72	0,00

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr produktionsenhed (kgN/år)	Ammoniaktab pr DE (kgN/år)
ST-112059	SvSl03	0,28	10,16
		0,28	10,16
ST-113320	FjHo08	0,00	0,00
		0,13	22,07

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-112059	Ingen data				0,00
ST-113320	Ansøgt	Kemisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
		Kemisk luftvasker	36,00%	8760,00	822,00

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænningsvægt	Effekt foderoptimering
ST-112059	SvSl03	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,55	0,00	0,00	0,00
ST-113320	FjHo08	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	46,70	18,00	0,57	0,00	0,00	-773,72

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emmissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-76225	Gylletank/fortank	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Gylletank/fortank	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-76226	Flydende husdyrgødning/lager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødning/lager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-76227	Marksstak	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Møddingeplads	Ansøgt	Ingen	0,00%	5,00	0,00

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.2 Påvirkning af natur

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionens påvirkning af naturområder. Udgangspunktet for vurderingen af påvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder er bl.a. størrelsen af ammoniakdepositionen på områderne. Indledende oplyses der derfor om en række faktorer, som har betydning for beregningen af ammoniakdepositionen.

Ansøger tekst:**Nøgletal emission**

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	4071,24
Meremission fra stald og lager	2942,78

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning**Beskrivelse af ammoniakdeposition i naturområderne****Oversigt over beregninger på ammoniakpåvirkning af natur**

Naturpunkt (nævngivet efter nærmeste stald/lager)	Kilde for ammoniak- fordampning (stald/lager)	Kildes andel af merdeposition i naturpunktet	Kildes andel af totaldeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Total merdeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Totaldeposition i naturpunkt (kildes andel + de andre kilders andele)
LA-76225	ST-113320	0,1	0,1	0,1	0,1
LA-76225	LA-76227	0,0	0,0		
LA-76225	ST-112059	0	0,0		
LA-76225	LA-76226	0	0,0		
LA-76225	LA-76225	0	0,0		
LA-76226	ST-113320	0,1	0,1	0,1	0,1
LA-76226	LA-76227	0,0	0,0		
LA-76226	ST-112059	0	0,0		
LA-76226	LA-76226	0	0,0		
LA-76226	LA-76225	0	0,0		
LA-76227	ST-113320	0,1	0,1	0,1	0,1
LA-76227	LA-76227	0,0	0,0		
LA-76227	ST-112059	0	0,0		
LA-76227	LA-76226	0	0,0		
LA-76227	LA-76225	0	0,0		
ST-112059	ST-113320	0,1	0,1	0,1	0,1
ST-112059	LA-76227	0,0	0,0		
ST-112059	ST-112059	0	0,0		
ST-112059	LA-76226	0	0,0		
ST-112059	LA-76225	0	0,0		
ST-113320	ST-113320	0,1	0,1	0,1	0,1
ST-113320	LA-76227	0,0	0,0		
ST-113320	ST-112059	0	0,0		
ST-113320	LA-76226	0	0,0		
ST-113320	LA-76225	0	0,0		

Maksimaldepositioner

	kgN
Højeste merdeposition i naturområdet	0,1
Højeste totaldeposition i naturområdet	0,1

Naturlinje oversigt

Kilde for ammoniakfordampning (stald/lager)	Naturpunkt (navngivet efter nærmeste stald/lager)	Kildehøjde meter	Retning fra naturpunkt til kilde (grader)	Afstand fra stald/lager til naturpunkt (meter)	Ruhed opland	Ruhed natur
LA-76225	LA-76225	3	17,24	1367,33	Rv	Mk
LA-76225	LA-76226	3	17,24	1367,33	Rv	Mk
LA-76225	LA-76227	3	17,24	1367,33	Rv	Mk
LA-76225	ST-112059	3	17,24	1367,33	Rv	Mk
LA-76225	ST-113320	3	17,24	1367,33	Rv	Mk
LA-76226	LA-76225	3	18,39	1379,95	Rv	Mk
LA-76226	LA-76226	3	18,39	1379,95	Rv	Mk
LA-76226	LA-76227	3	18,39	1379,95	Rv	Mk
LA-76226	ST-112059	3	18,39	1379,95	Rv	Mk
LA-76226	ST-113320	3	18,39	1379,95	Rv	Mk
LA-76227	LA-76225	3	25,86	758,05	Rv	Mk
LA-76227	LA-76226	3	25,86	758,05	Rv	Mk
LA-76227	LA-76227	3	25,86	758,05	Rv	Mk
LA-76227	ST-112059	3	25,86	758,05	Rv	Mk
LA-76227	ST-113320	3	25,86	758,05	Rv	Mk
ST-112059	LA-76225	3	18,11	1357,25	Rv	Mk
ST-112059	LA-76226	3	18,11	1357,25	Rv	Mk
ST-112059	LA-76227	3	18,11	1357,25	Rv	Mk
ST-112059	ST-112059	3	18,11	1357,25	Rv	Mk
ST-112059	ST-113320	3	18,11	1357,25	Rv	Mk
ST-113320	LA-76225	3	24,40	664,23	Rv	Mk
ST-113320	LA-76226	3	24,40	664,23	Rv	Mk
ST-113320	LA-76227	3	24,40	664,23	Rv	Mk
ST-113320	ST-112059	3	24,40	664,23	Rv	Mk
ST-113320	ST-113320	3	24,40	664,23	Rv	Mk

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Nej**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **6,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Arealoplysninger

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref Sæd-skifte	N-kl 0(ha)	N-kl 1(ha)	N-kl 2(ha)	N-kl 3(ha)	G vand (ha)	P-kl 0(ha)	P-kl 1(ha)	P-kl 2(ha)	P-kl 3(ha)

Total															

Navn	Ha	Drænet	Jb Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl 0 (ha)	N-kl 1 (ha)	N-kl 2 (ha)	N-kl 3 (ha)	G vand (ha)	P-kl 0 (ha)	P-kl 1 (ha)	P-kl 2 (ha)	P-kl 3 (ha)
1-0	# 1,98	Nej	JB1	Ja	K2	K2	1,98	0,00	0,00	0,00	0,00	1,98	0,00	0,00	0,00
2-0	# 9,97	Nej	JB1	Ja	K2	K2	9,97	0,00	0,00	0,00	0,00	9,97	0,00	0,00	0,00
3-0	# 6,62	Nej	JB1	Ja	K2	K2	6,62	0,00	0,00	0,00	0,00	6,62	0,00	0,00	0,00
3-1	# 3,87	Nej	JB11	Ja	K2	K2	3,87	0,00	0,00	0,00	0,00	3,87	0,00	0,00	0,00
4-0	# 10,22	Nej	JB11	Ja	K2	K2	10,22	0,00	0,00	0,00	0,00	10,22	0,00	0,00	0,00
5-0	# 7,45	Nej	JB11	Ja	K2	K2	7,45	0,00	0,00	0,00	0,00	7,45	0,00	0,00	0,00
6-0	# 5,15	Nej	JB1	Ja	K2	K2	5,15	0,00	0,00	0,00	0,00	5,15	0,00	0,00	0,00
7-0	# 6,16	Nej	JB1	Ja	K2	K2	6,16	0,00	0,00	0,00	0,00	6,16	0,00	0,00	0,00
8-0	# 6,19	Nej	JB1	Ja	K2	K2	6,19	0,00	0,00	0,00	0,00	6,19	0,00	0,00	0,00
13-0	# 2,43	Nej	JB1	Ja	K2	K2	2,43	0,00	0,00	0,00	0,00	2,43	0,00	0,00	0,00
9-0	# 4,83	Nej	JB1	Ja	K2	K2	4,83	0,00	0,00	0,00	0,00	4,83	0,00	0,00	0,00
11-0	# 13,71	Nej	JB1	Ja	K2	K2	13,71	0,00	0,00	0,00	0,00	13,71	0,00	0,00	0,00
10-0	# 1,11	Nej	JB1	Nej	K2	K2	1,11	0,00	0,00	0,00	0,00	1,11	0,00	0,00	0,00
12-0	# 6,71	Nej	JB1	Ja	K2	K2	6,71	0,00	0,00	0,00	0,00	6,71	0,00	0,00	0,00
9-1	# 2,56	Nej	JB1	Ja	K2	K2	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00
Total	88,98						88,98	0,00	0,00	0,00	0,00	88,98	0,00	0,00	0,00

Marker markeret med # er manuelt udpeget til at indgå i beregning af overfladeudvaskning svarende til et plantebrug.

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk.

Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Aftalearealer

Navn	ha	Områder omfattet af N- eller P-klasse 1- 3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
Ingen data			
Total	0		

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:

Nudrift:

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Hyndingvej 13	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Svinegylle	10197,87	2365,88	0,00	111,05
Hyndingvej 13	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Dybstroelse	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg kår, geder	DE - svin og andre dyr
Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE	
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data					

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	10197,87	2365,88	0	111,05
Total	10197,87	2365,88	0	111,05

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Ansøgt drift**Produceret husdyrgødning**

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg kår, geder	DE - svin og andre dyr
Hyndingvej 13	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Svinegylle	10197,87	2238,63	0,00	111,05
Hyndingvej 13	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Dybstrøelse	3585,24	1148,69	0,00	30,55
Hyndingvej 13	Fast gødning	11981,86	3441,87	0,00	91,67
Hyndingvej 13	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Hyndingvej 13	Afsat ved græsning	1435,44	417,19	0,00	11,11

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE	
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Dybstrøelse	3585,24	1148,69	0,00	30,55
Ingen adresse	Fast gødning	11671,00	3352,00	0,00	89,27

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	10197,87	2238,63	0	111,05
Fast gødning	310,86	89,87	0	2,40
Afsat ved græsning	1435,44	417,19	0	11,11
Total	11944,17	2745,69	0	124,56

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Udbringningsteknologi**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøger tekst:

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent 100,00 %	140	78,0
DE_{reel}	140	74,6

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{reel} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	74,6
Merudvaskning fra husdyrbrug	0,0

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægtingen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug DE reduktionsprocent 0,00 % Omfatter 0,00 % af arealet	0,00	0,0
Udvaskning svarende til et plantebrug 100 % af arealet		74,6
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug DE reduktionsprocent 100,00 % Omfatter 100,00 % af arealet	1,40	78,0
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		74,6

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.4 Nitrat (grundvand)

Ansøger tekst:

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Der er ikke nitratfølsomme områder.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Klasser vedførende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000 der ikke er overbelastet med fosfor	88,98 ha	5,7 kg P/ha/år	12,4 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	9,7 kg P/ha/år
Lavbundsørdje og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	5,7 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja
 Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-219,1 kg P**.
 Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år for hele bedriften (ifølge tabel): **12,4 kg P/ha/år**.
 P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **30,9 kg P/ha/år**.

P-fraførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 20,9 kg P/ha/år.
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 9,9 kg P/ha/år.

Kommentar fosfor**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

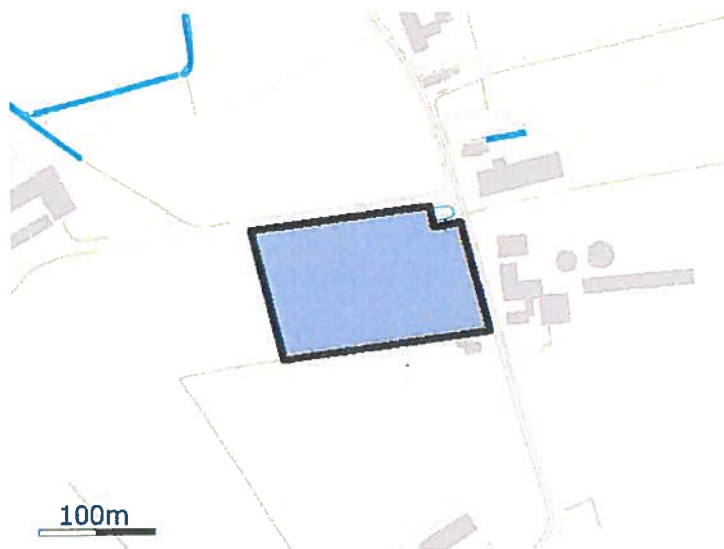
Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.7 Gener fra udbringning**Ansøger tekst:****Generel vurdering:****Vilkår:**

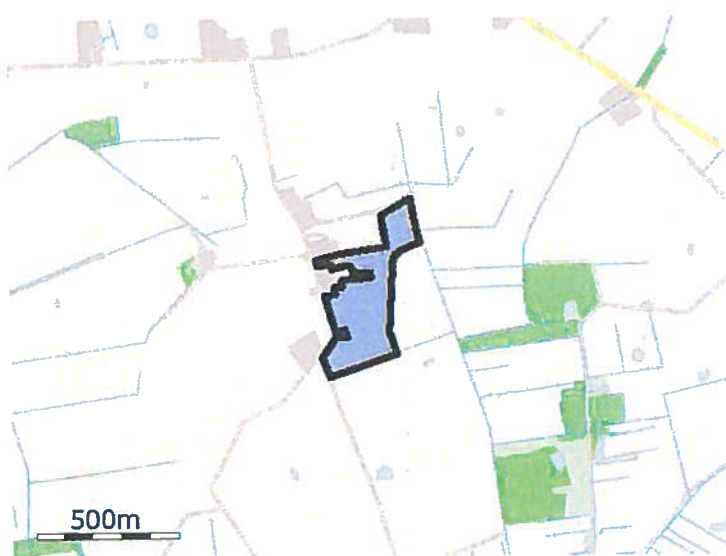
Id	Vilkår
Ingen vilkår	

Arealer

Udbringingsarealer

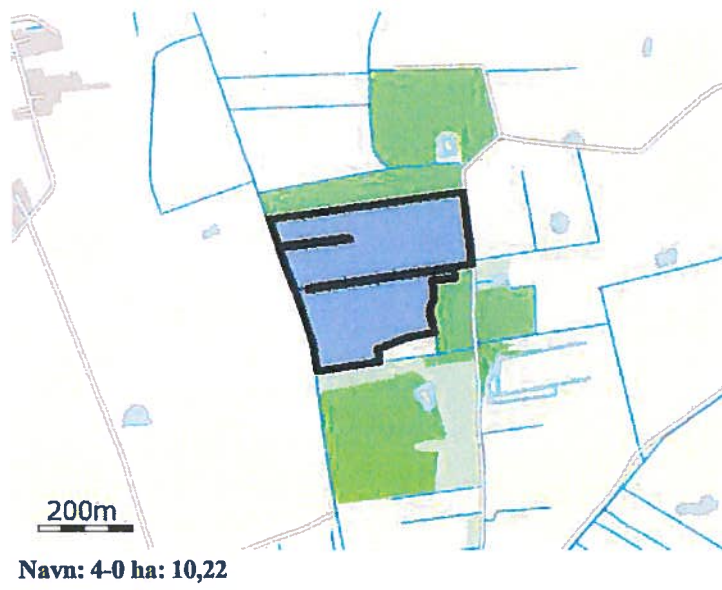
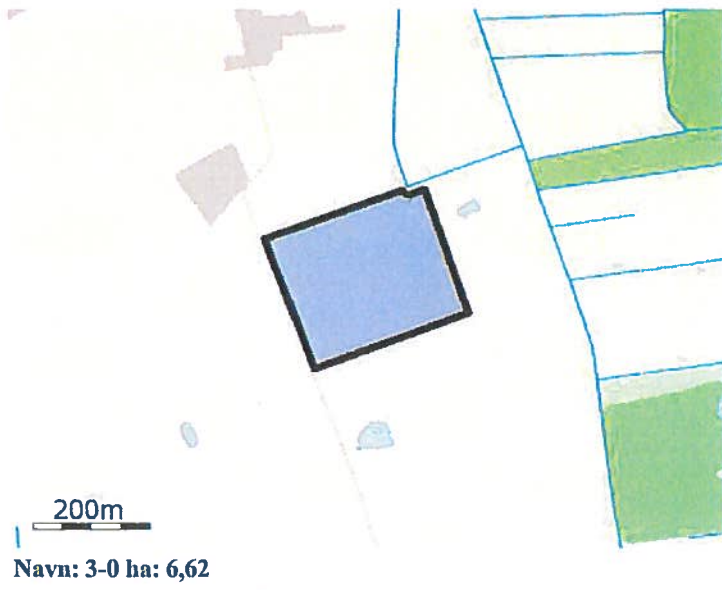

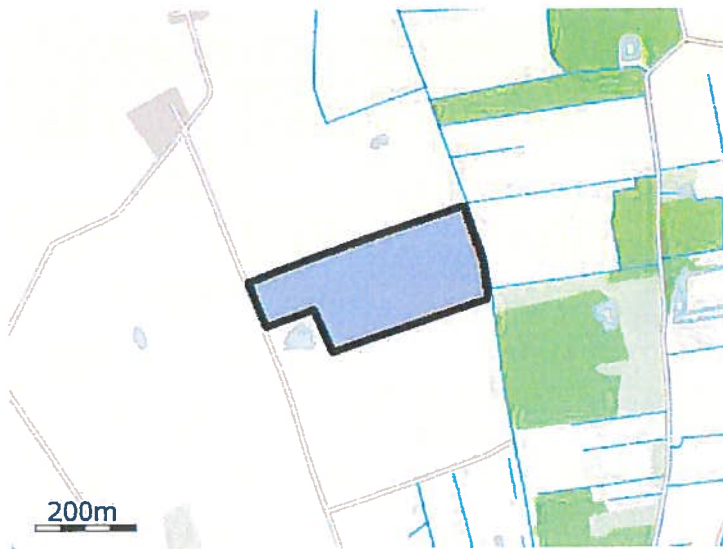
Navn: 1-0 ha: 1,98

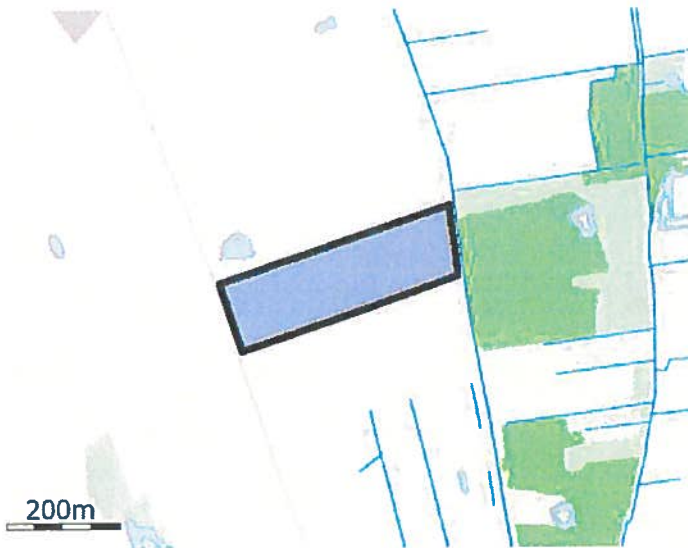
Navn: 2-0 ha: 9,97

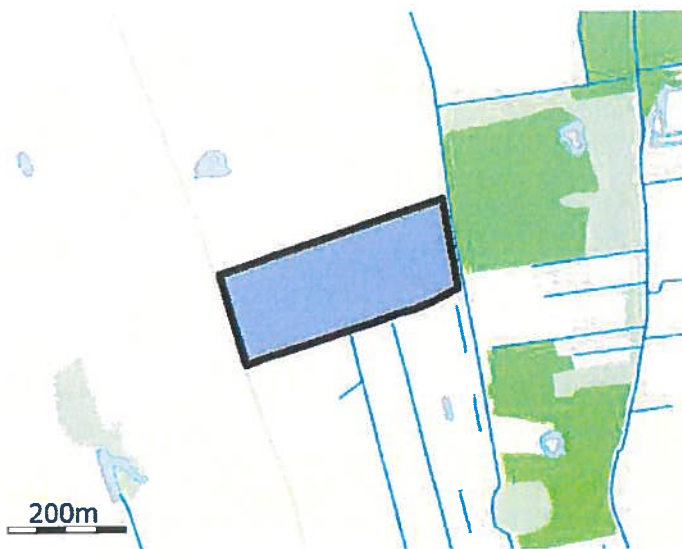

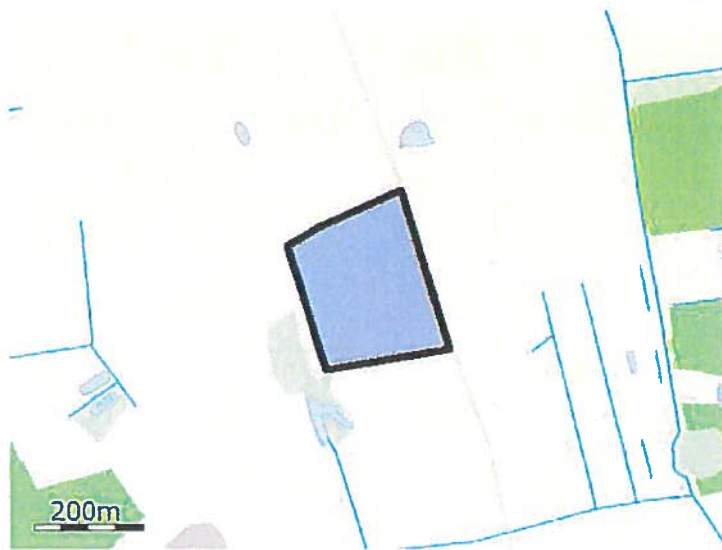
Navn: 5-0 ha: 7,45

Navn: 6-0 ha: 5,15

Navn: 7-0 ha: 6,16

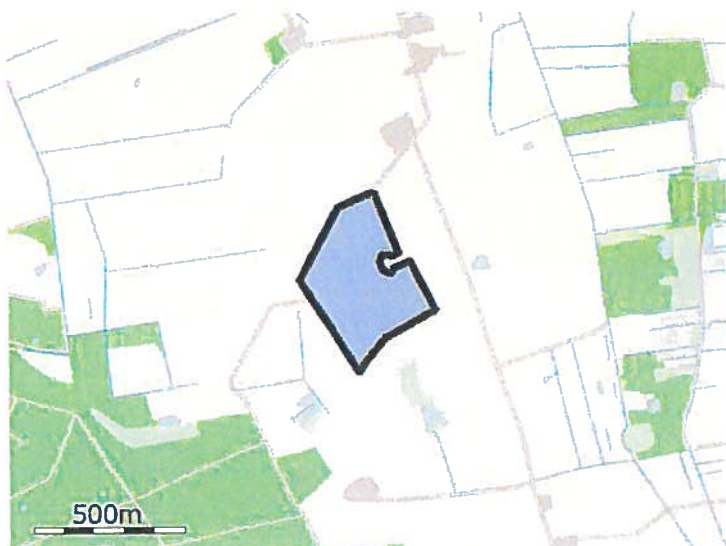
Navn: 8-0 ha: 6,19

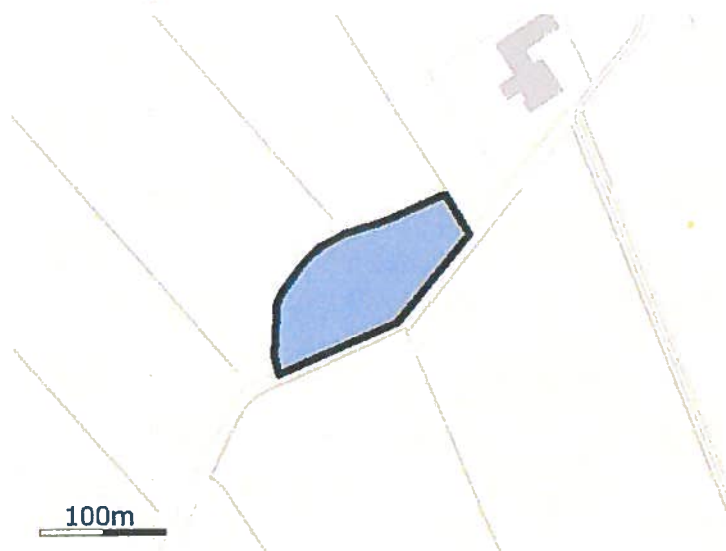
Navn: 13-0 ha: 2,43

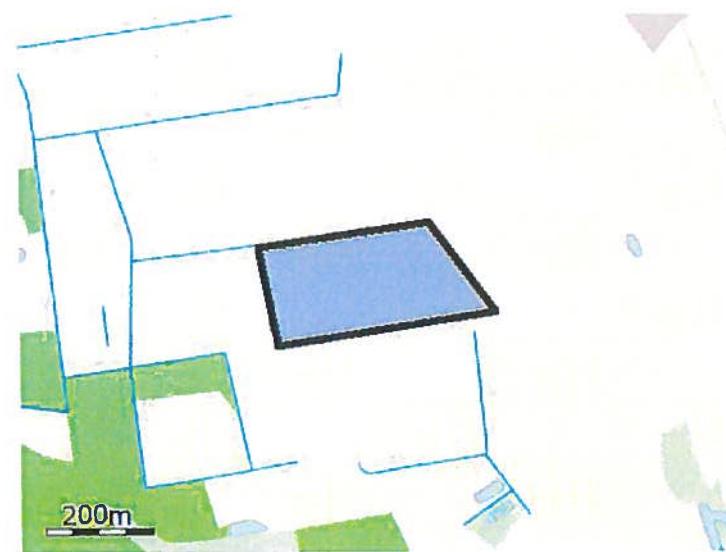
Navn: 9-0 ha: 4,83

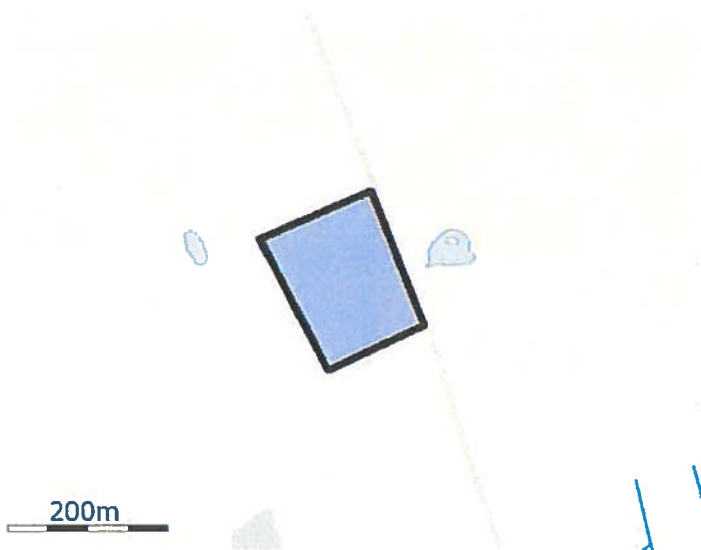
Navn: 11-0 ha: 13,71

Navn: 10-0 ha: 1,11

Navn: 12-0 ha: 6,71

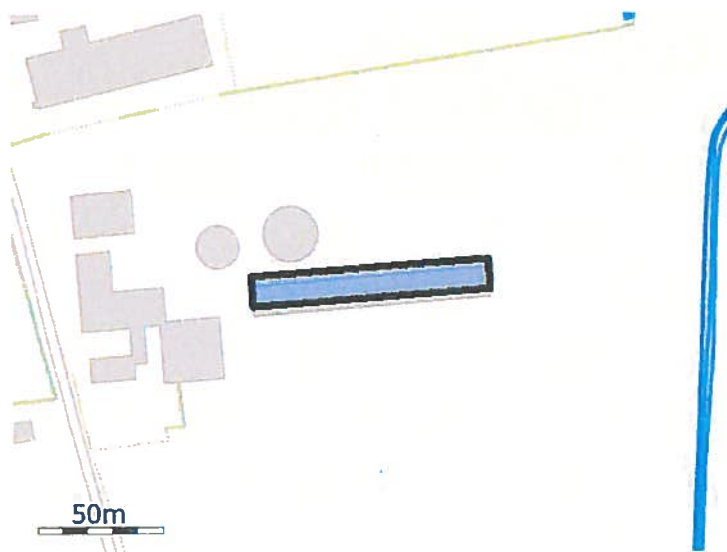

Navn: 9-1 ha: 2,56

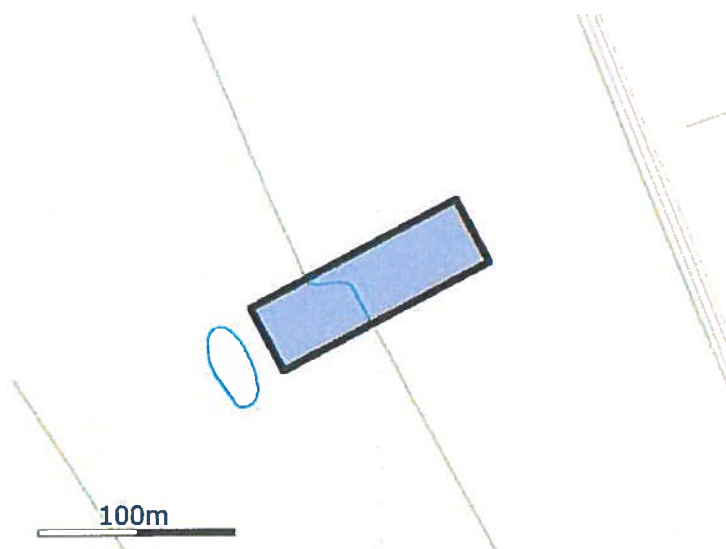
De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

Aftalcarealer

Staldafsnit

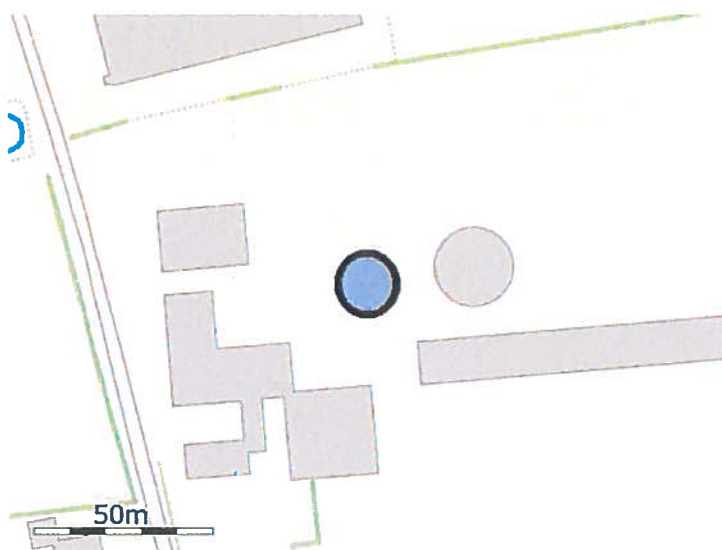

Navn: Svinestald

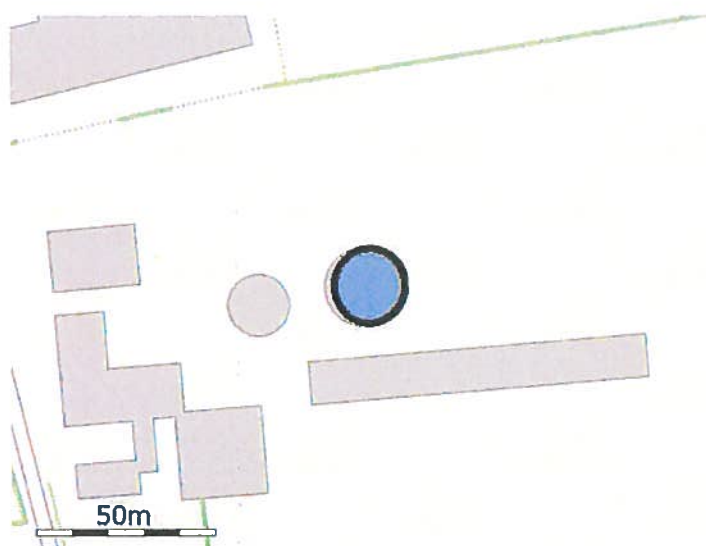

Navn: Ny hønsestald

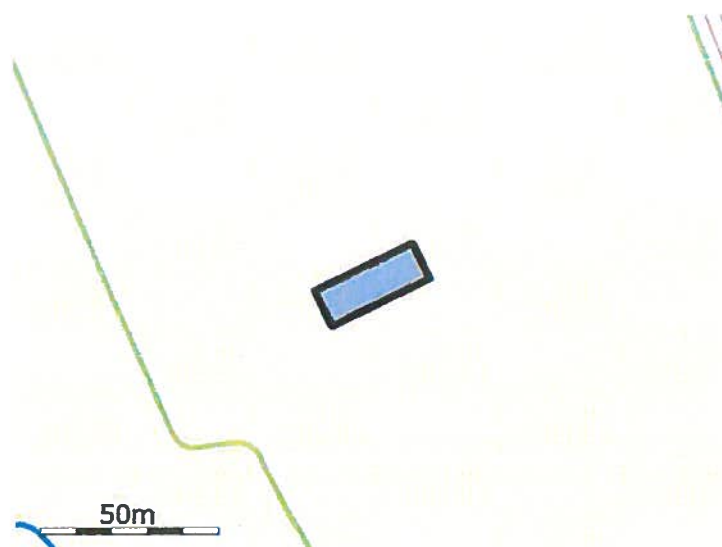
Opbevaringslager

Navn: Muleby gyllebeholder 720 m³

Navn: Perstrup gyllebeholder 1530 m³

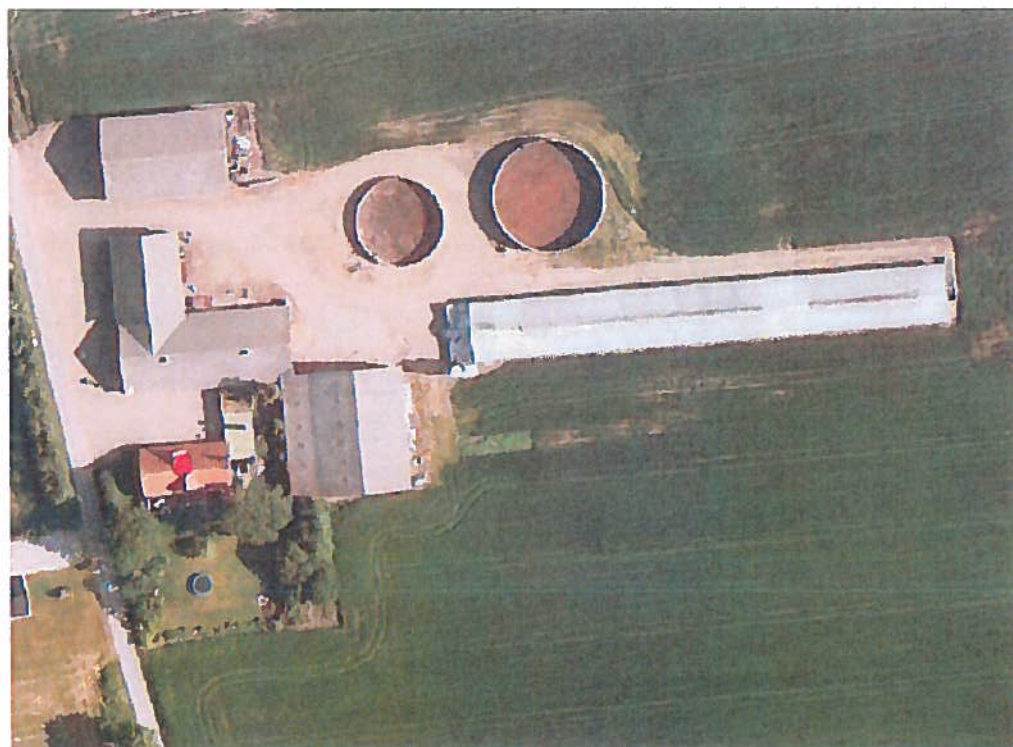

Navn: Containere

Ansøgers miljøtekniske beskrivelse

Ansøger:	Hans Christian Thomsen
Adresse:	Hyndingvej 13, 6373 Bylderup Bov
Ejendomsnummer:	5800013238
CVR-nummer:	61729011
CHR nummer:	50586
Kontaktperson:	Hans Christian Thomsen
e-mail adresse:	hct@ofir.dk
Telefon:	74647474/40358635
Skema-id:	34538 (husdyrgodkendelse.dk)

Ikke teknisk resume

På ejendommen Hyndingvej 13 er der i dag et godkendt husdyrhold på **3.998** slagtesvin (**32-107** kg) svarende til **111,06** dyrenheder. Til gården hører 110 ha, hvoraf cirka 90 ha er udspretningsarealer.

I ansøgt drift ønskes husdyrholdet udvidet med 22.135 økologiske årshøner (24.000 hønepladser), svarende til en produktion på 133,34 dyrenheder. Samlet set udvides produktionen fra **11,06** DE i slagtesvin til **222,4** DE i slagtesvin og økologiske høner.

I forbindelse med udvidelse af produktionen ønskes opført en ny hønsestald på 4.220 m² (med etageanlæg). Til hønsestalden bygges verandaer på begge sider og udgang til hønsegårde på i alt 14,6 hektar (krav er 6 m² pr. høne). Der opføres også to fodersiloer og en kornsilo i tilknytning til den nye stald.

Den nye stald ønskes opført i det åbne land, cirka 570 meter fra eksisterende bygninger, for at sikre plads til hønsegårde hele vejen rundt om den nye stald.

Etageanlægget, som indsættes i den nye æglæggestald, vil ved hyppig udmugning (3 gange pr. uge) reducere ammoniakfordampningen med 36 procent i forhold til det indtastede gulvsystem "Voliere med gødningsbånd". Da det elektroniske ansøgningsystem ikke kan håndtere ammoniakberegningen ved hyppig udmugning, er effekten derfor sat ind som kemisk luftvasker. Det understreges, at der ikke er tale om kemisk luftvaskning, men effekten af hyppig udmugning.

Normtal (2012) for foderforbrug, protein- og fosforprocenter i foder samt ægproduktion og tilvækst pr. årshøne er indtastet i det elektroniske ansøgningsystem. Indtastningen er foretaget for at sikre korrekte beregninger i ansøgningssystemet, hvormed der ikke er foretaget projektilpasninger på hverken foder eller produktion.

Gødning fra svineproduktion udbringes i nuværende og ansøgt drift på ejede arealer hørende til ejendommen. Al gødning fra de æglæggende høner afsættes i ansøgt drift til godkendt aftager (tysk biogasanlæg).

Det ansøgte projekt overholder alle afstandskrav samt krav til lugt, ammoniak og udledning af fosfor og kvælstof.

Afstandsforhold

Ejendommen er placeret i landzone. Den nærmeste naboejendom uden landbrugspligt for svineproduktionen er Hyndingvej 12, beliggende ca. 99 meter vest for den eksisterende slagtesvinestald. Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt for ægproduktionen er Hyndingvej 14, cirka 340 meter nord for den nye æglæggestald. Nærmeste samlede bebyggelse er Ravsted by, beliggende cirka 1.770 meter øst for ejendommen og nærmeste byzone er Bylderup Bov, som ligger cirka 5.800 meter syd for ejendommen. Den nye æglæggestald overholder de generelle afstandskrav nævnt i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 8:

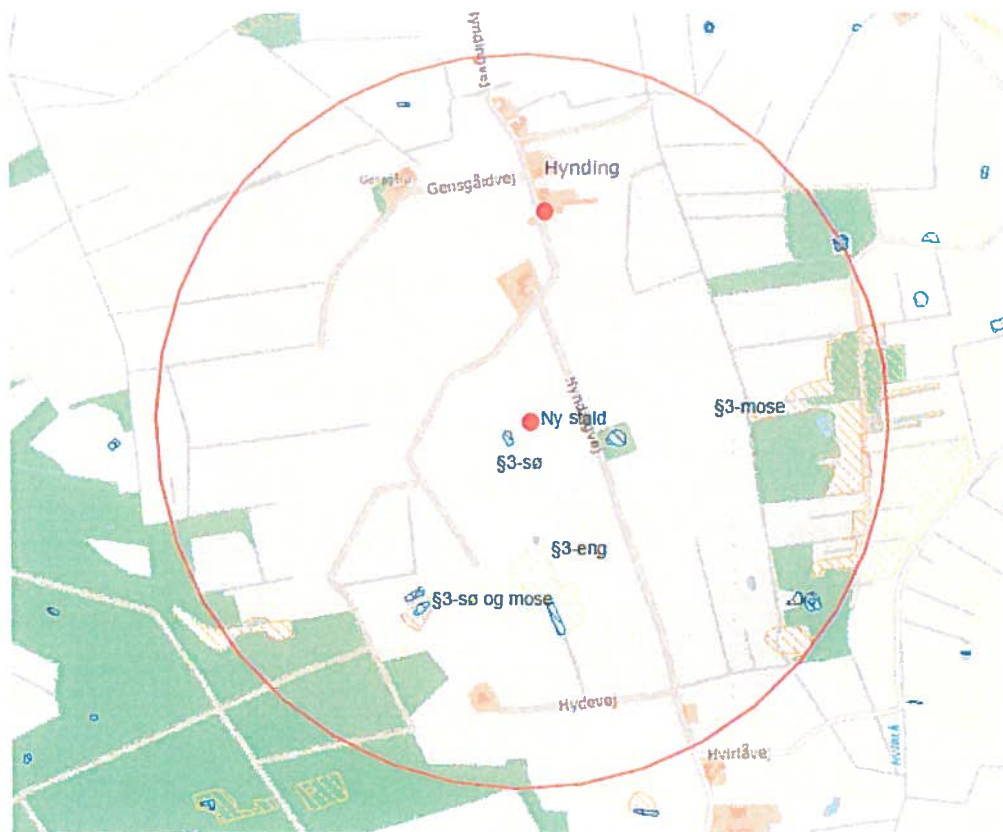
Generelle afstandskrav	Afstandskrav	Aktuelle afstande
Til enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	> 4,7 km
Til fælles vandindvindingsanlæg	50 m	> 1,9 km
Til vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	15 m (§3-sø vest for ny stald)
Til offentlig vej og privat fællesvej	15 m	70 m
Til levnedsmiddelvirksomheder	25 m	> 25 m
Til beboelse på samme ejendom	15 m	570 m
Til naboskel (nabomatrikel mod nord)	30 m	250 m

Natur og landskab

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt. Dette er opfyldt ved indsættelse af etagesystem i den nye stald til økologiske æglæggere, hvor der fjernes gødning fra stalden 3 gang om ugen.

Der ligger ingen Natura 2000 områder nær ejendommen. Nærmeste Natura 2000-område er Kongens Mose og Draved Skov (habitatområde nr. H88 og fuglebeskyttelsesområde nr. F61), beliggende ca. 6,6 km vest for ejendommen.

Indenfor en radius af 1000 meter fra det nye hønsehus ligger der følgende naturtyper som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3: Beskyttede vandløb (mod øst og syd), sø (mod vest), eng (mod syd og sydøst), mose (mod øst), mose og søer (mod sydvest). Der ligger endvidere fredskov øst og sydvest for ejendommen.

Figur 1. Paragraf 3-beskyttede naturområder indenfor 1000 meter fra den nye hønsestald.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til **1.128,45** kg N/år i nudrift og **4071,24** kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 2.943 kg N/år.

Der er beregnet N-depositioner til tre naturpunkter i nærheden af anlægget i husdyrgodkendelse.dk.

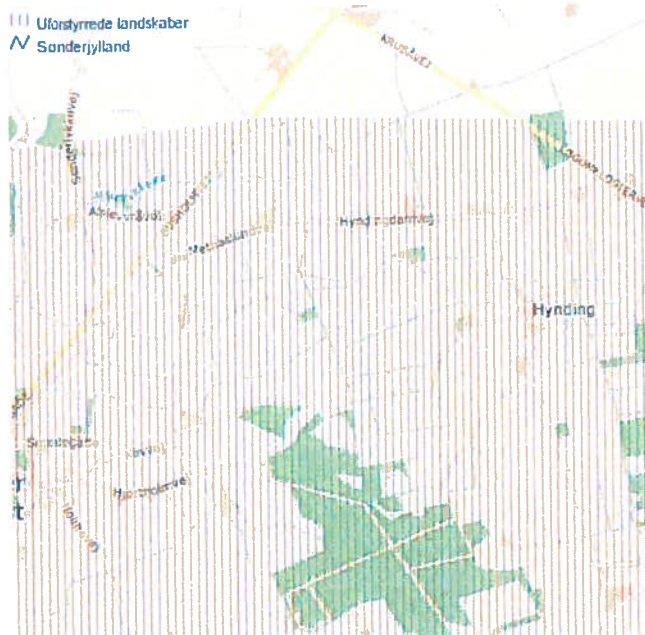

Merdeposition til §3-mose øst for det nye hønsehus er beregnet til 0,6 kg N/ha per år og totaldepositionen til 0,7 kg N/ha per år (ruhed opland= Rv, ruhed natur=mk).

Tilsvarende er merdepositionen til mose og søer sydvest for det nye hønsehus blevet beregnet i IT-systemet, merdepositionen til dette punkt er 0,2 kg N/ha per år og totaldepositionen til 0,2 kg N/ha per år (ruhed opland= Rv, ruhed natur=mk).

Merdepositionen til eng syd for det nye hus til økologiske høner er 0,6 kg N/ha per år og totaldepositionen er beregnet til 0,6 kg N/ha per år (ruhed opland= Rv, ruhed natur=mk).

Husdyrbrugets nye anlæg til økologisk hønseproduktion ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer. Ejendommen er ikke beliggende i værdifuldt kulturmiljø, særligt bevaringsværdigt landskab mm., men ligger i område udpeget som uforstyrret landskab ifølge regionplanen for det tidligere Sønderjyllands Amt.

Figur 2. Udpegningen "Uforstyrret landskab"

Bygningsoversigt:

Bygning		Grundplan ca.	Opførselsår	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1	Stuehus	177 m ²	1970	Røde mursten, gråt eternittag	Beboelse
2	Svinestald	1.024 m ²	2001	Grå beton-elementer, stålpladetag	Slagtesvin
3	Maskinhus	372 m ²	1986	Brune stålplader, gråt eternittag	Maskiner
4	Lade	204 m ²	-	Brune stålplader, Gråt eternittag	Lager
5	Gl. kostald	448 m ²	1943	Røde mursten, gråt eternittag	Lager
6	Garage	93 m ²	-	Røde mursten, gråt tegltag	Garage
7	Halmlade	558 m ²	-	Brune stålplader, gråt eternittag	Opbevaring af halm
8	Gylletank	720 m ³	-	Grå betonelementer	Gylleopbevaring
9	Gylletank	1.530 m ³	-	Grå betonelementer	Gylleopbevaring
10	Nyt æglæggerhus inkl. veranda	4.220 m ²		Elementer, stålplader	Ægproduktion

Fodersiloer:

1. Type	2. Dimensioner	3. byggematerialer	4. Placering	5. årgang
Fodersilo	13 tons (20 m ³). H: 7,5 m	Glasfiber	Se situationsplan	2000
Fodersilo	13 tons (20 m ³) H: 7,5 m	Glasfiber	Se situationsplan	2000
2 nye fodersiloer	2 x 25 m ³ H: 8,1 m	Glasfiber	Ved æglæggerhus	-
Amerikanersilo	551 tons H: 10,9 m	Stål	Ved æglæggerhus	-

Ventilation:

Stald	1. Type	2. Styring	3. Placering og antal luftindtag	4. Placering og antal afkast
Stald 1	naturlig	computerstyret	gardiner	åben kip
Nyt æglæg-gerhus	natur- lig/undertryk	computerstyret	Udgangshul- ler/vægventiler	9 afkast i tag

Gødningshus/container:

I tilknytning til det nye æglæggerhus opstilles en gødningscontainer. Containeren afhentes cirka hver 12. dag, hvor gødningen køres til biogasanlæg.

Dyrehold og staldtype

Ejendommens dyrehold udvides fra 3.998 slagtesvin på gulvtypen "Delvis spaltegulv, 50-75 procent fast gulv (111,06 DE) til 3.998 slagtesvin på uændret gulvtype og 22.135 økologiske årshøner i etagesystem (133,34 DE), i alt 244,4 DE.

Antal årshøns og DE i ansøgt drift er beregnet ud fra en produktionsperiode på 58 uger, en rotation på 61 uger og en dødelighed på 6 %. Med disse forudsætninger giver 24.000 høneplasser 22.135 årshøner.

Variation:

Producenten er underlagt opdrætters og pakkeriets planlægning for indsætning af høner og ægproduktions længde. Der kan derfor forekomme variationer i antal producerede dyr/år. Antal DE og gødningsmængde varierer derfor også fra år til år. Gennemsnits produktionen tilstræbes at komme til at ligge på det ansøgte. Der kan opstå situationer hvor tomgangsperiode eller dødelighed forøges og dermed vil den årlige totalproduktion blive reduceret. Der kan forekomme mindre forskydninger i produktionen, så et års dyrehold overstiger andre års.

Lugt

Lugtgeneafstande er beregnet i IT-ansøgningssystemet. Både eksisterende stald og ny stald til æglæggende økologiske høner indgår i beregningen. Som det fremgår af tabellerne nedenfor overholder den ansøgte produktion alle lugtgeneafstande til nærmeste nabo, nærmeste samlede bebyggelse (Ravsted) og nærmeste byzone (Bylderup-Bov).

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	418,93	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	256,96	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	132,48	116,74	116,74	147,38	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Figur 3. Resultat af lugtberegninger i husdyrgodkendelse.dk – med Hyndingvej 12 udpeget som nærmeste nabo (svineproduktionen).

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	418,93	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	256,96	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	132,48	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Figur 3a. Resultat af lugtberegninger i husdyrgodkendelse.dk – med Hyndingvej 14 udpeget som nærmeste nabo (æglæggerproduktionen).

Ammoniak

Ifølge ansøgningssystemet er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab (30 %) fra stald og lager opfyldt, se afsnit 2.5.4.1 i ansøgningen.

Ejendommens ansøgte produktion giver et faktisk ammoniaktab fra stald og lager på **1.128,45** kg N/år i nudrift og **4.071,24** kg N/år i ansøgt drift.

Husdyrgødning

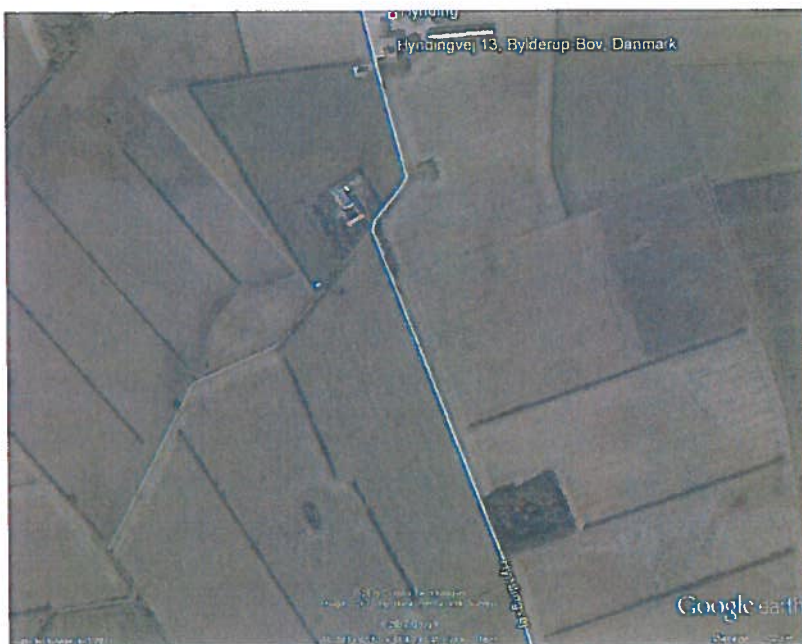
Fra æglæggerproduktionen er der en årlig gødningsproduktion på 2,82 tons pr. 100 årshøner/år (normtal 2012), i alt ca. 967 tons fjerkrægødning i ansøgt drift. Heraf er fordelingen 80 % fast gødning og 20 % dybstrøelse. 10 % af den totale gødningsmængde afsættes på udearealet. Den faste gødning under etager og slats fjernes 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til lukket container ved æglæggerstalden. Når containeren er fyldt transporteres denne til modtager. Dybstrøelsen fjernes ved hvert holdskifte, typisk efter 12-14 måneder, hvorefter den køres til markstak eller direkte til biogasanlæg.

Slagtesvinene på ejendommen producerer årligt 0,51 tons gylle pr. produceret svin, svarende til 2.040 m³ gylle. Der er opbevaringskapacitet på 2.250 m³ (720 m³

+ 1530 m³) i gylletankene, hvormed der er plads til godt et års gylleproduktion i tankene.

Transporter til og fra ejendommen

Til- og frakørsel til ejendommen sker fra Hyndingvej. Der er kun to muligheder for transport til eller fra ejendommen. Den nordlige eller sydlige tilkørsel. Den nordlige vej vil blive benyttet mest til Løgumklostervej og videre til rute 435.

Vare	Type	Antal/år nudrift	Antal/år ansøgt drift
Smågrise til ejendommen	Lastbil	12	12
Hønniker til ejendommen	Lastbil	-	2
Afhentning af slagtesvin	Lastbil	52	52
Afhentning af høner	Lastbil	-	2
Døde dyr	Lastbil	26	26
Foder	Lastbil	52	52
Æg-afhentning	Lastbil	-	121
Brændstof	Lastbil	10	10
Markarbejde	Traktor	100	120
Udbringning af gylle	Traktor	93	93
Afhentning, fjerkrægødning	Lastbil	-	32
Samlet antal transporter		345	522

Der sættes dyr ind i æglæggestalden ca. 1-2 gange årligt, det samme antal gange som staldene tømmes. Der kan være tale om at aflive dyrene på stald inden bortkørsel fra ejendom.

Døde dyr afhentes ca. hver anden uge. Foder leveres ugentlig til både slagtesvin og æglæggende høner. Æg afhentes hver 3. hverdag.

Hjemmeavlet korn leveres direkte til foderfabrik, eller lagring i eget siloanlæg. Af-sætning af fast gødning foregår en gang hver anden uge ca. 30 – 35 tons pr læs. Gylle udbringes med gyllevogn, cirka 22 m³ pr. vogn.

Transport vil så vidt muligt foregå indenfor tidsrummet 06.00 til 18.00, på hverdage. I travle perioder vil der forekomme transport udenfor dette tidsrum. Transport til og fra ejendommen på Hyndingvej kan foregå uden at komme gennem større byer i området. Der er dog enkelte byer på ruten til E45.

Transport af gødning til ejendommens harmoniarealer foregår af Hyndingvej og markveje, Der er ingen byer på ruterne til markerne, kun andre ejendomme og enkelte beboelser.

Affald

Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser i mindre mængder

	EAK-kode	Mængder pr år
Lysstofrør & elspare-pærer	20 01 21	10-60 stk.
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk.
Spildolie	13 02 08	0-50 l
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-50 kg

Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser

	EAK-kode	Mængder pr år
Pap	15 01 01	10-50 kg
Papir	15 01 01	100-200 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling

	EAK-kode	Mængder pr år
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg

Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0-1 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	0-300 kg
Paller	15 01 03	0-30 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-25 kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket		
	EAK-kode	Mængder pr år
Kanyler i særlig be- holder	18 02 02	0-1 kg
Medicinrester	18 02 08	0-1 kg

Døde dyr – skal til DAKA		
	EAK-kode	Mængder pr år
Døde dyr	02 01 02	3.000-6.000 kg

Affald – til deponi		
	EAK-kode	Mængder pr år
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0-50 kg

Affald – skal til forbrænding på kraftvarmeværk eller afleveres på containerplads		
	EAK-kode	Mængder pr år
Nylonsnor fra halm- baller	17 02 03	0-200 kg
Tomme sække af pa- pir fra foder o.l.	15 01 01	0-10 kg
Tomme, skyllede pe- sticiddunke	15 01 02	10-30 kg
Tomme medicinglas	15 01 07	0-2 kg
Gamle, rådne		

personvognsdæk fra afdækning	16 01 03	0 kg
---------------------------------	----------	------

Affaldshåndtering

Døde dyr:

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes efter behov – ca. hver anden uge. Opbevarings- og afhentningsplads for døde dyr fremgår af situationsplanen.

Fast affald:

Al fast affald opbevares i en container og afhentes efter behov af Henning Sejer Pedersen, cirka hver 14. dag.

Olie og kemikalieaffald:

Rengjorte dunke fra markkemikalier afleveres som fast affald.

Farligt affald, brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads. Kemikalier/kemikalieaffald er opbevaret i aflåst kemikalie- rum.

Oplag af olier og kemikalier

Olietanke:

1. Type	2. Over- /underjordisk	3. størrelse	4. Placering	5. Årgang
Dieselolie	Overjordisk	1.800 liter	Se situationsplan	1997
Dieselolie	Overjordisk	1.800 liter	Se situationsplan	2002
Fyringsolie	Overjordisk	1.200 liter	Se situationsplan	2002

Kemikalier:

Markkemikalier på ejendommen opbevares i aflåst boks i kemikalie- rum, se situationsplan.

Spildevand og afløbsvand

Stalde med etagedrift tørrengøres hovedsageligt. Der forventes brugt cirka 0,1 m³ vaskevand pr. 100 årshøner, svarende til 22,1 m³ om året til rengøring af æglæggestald. Til vask af svinestald anvendes cirka 50 m³ vand om året og til vask af maskiner cirka 5 m³. Æglæggerhuset har betongulv, med afløb til vaskevand i 2 stk. 20 m³ opsamlingstanke. Vaskevand udbringes på mark. Tagvand fra eksisterende bygninger afledes via drænrør til åben grøft syd for ejendommen. Sanitært spildevand fra stuehus ledes til dobbelt bundfældningstank, som er tilmeldt kommunal tømningssordning.

Spildevandstype	Nudrift	Ansøgt	Afledes til
Vaskevand, svinestald	50 m ³	50 m ³	Gylletank
Vaskevand, æglæggestald	-	22 m ³	Opsamlingstank
Vask af maskiner	5 m ³	5 m ³	Gylletank
Sanitært spildevand	170 m ³	170 m ³	Dobbelt bundfældningstank
Daglig vask, pakkerum	-	5 m ³	Opsamlingstank
I alt	225 m ³	252 m ³	

Støj og støv

De væsentligste stationære støjkluder fra husdyrbruget er aflæsning og indblæsning af foder samt ventilation fra staldanlægget. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene.

De væsentligste periodiske støjgener vil være fra landbrugsmaskiner i forbindelse med levering af foder og dyr. Leverance af foder samt afhentning af dyr og æg foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid på hverdage.

Markarbejde vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde.

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med håndtering af strøelse og ved levering og indblæsning af foder.

Lysforhold

Længden af lysperioden reguleres efter en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktionstrin. Der er ikke tændt lys i staldene om natten. Der er ingen lysplader i taget. Der forventes dermed ikke en fjerneffekt af belysningen i den nye æglæggestald.

Vand og energi

Vandforbrug:

	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)
Drikkevand, slagtesvin	1.200	1.200
Drikkevand, høner	-	1.860
Vaskevand, svinestald	50	50
Vaskevand, æglæggestald	-	22
Vaskevand, pakkerum	-	5
Vask af maskiner	5	5
Stuehus	170	170
I alt	1.425	3.312

Bedriften er tilsluttet offentlig vandboring til drikke- og vaskevand og har egen boring til markvanding.

Vandforbruget til hønsenes drikkevand er anslået til 1,8 gange foderindtaget pr høne. Da foderforbruget i produktionen er lig normen, svarende til 46,7 kg foder, er vandforbruget anslået til 84,06 liter per årshøne, i alt 1.860 m³ i ansøgt drift.

I det nye æglæggerhus rengøres ikke konsekvent med vand, staldanlæg kan tørrengøres med trykluft. Evt. vil gødningsbånd og tværkanal blive vasket med koldt vand og det øvrige inventar tørrengjort. Der er regnet med et forbrug på 0,1 m³ vaskevand pr. 100 årshøner.

Energi:

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med indsætning af nye høns i meget kolde vinter perioder.

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen. Strømforbruget er oplyst til 12.000 kWh i nuværende drift. Normen for strømforbrug i en æglæggerproduktion er 1030 kWh/167 årshøner, hvilket svarer til 136.521 kWh. Dermed bliver det samlede forventede elforbrug på 148.512 kWh i ansøgt drift.

	Nudrift	Ansøgt drift
Elforbrug	12.000 kWh	148.512 kWh
Dieselolie	10.000 liter	10.000 liter
Fyringsolie	1.200 liter	1.200 liter

Skadedyr

Af hensyn til sundheden er det vigtigt, at skadedyr bekæmpes. Der vil blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skadedyr herunder fluer på ejendommen. Dette sker bl.a. gennem kontrolsystem for HACCP godkendelse af fødevarer virksomheder. Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Derfor fjernes vegetation omkring bygningerne.

gerne og der opstilles rottefælder. Der holdes god orden i og omkring staldanlægget for at opnå et højt hygiejneniveau.

Fluer: Høns elsker fluer, så der er ingen fluer i hønsestalden. I gødningslageret reduceres udklækningen af fluelaver og dermed fluer ved at minimere lysindfaldet.

Risici

Redegørelse for mulige uheld: Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport eller læsning af husdyrgødning til container.

Minimering af risiko for uheld:

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Gylletank bliver løbende kontrolleret vha. inspektionsbrønde og tanken er underlagt kommunens 10 års beholderkontrol.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlliverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes. Ved større uheld alarmeres 112 og myndighederne kontaktes.

Ved ophør af drift

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil gødning og foderrester blive fjernet, og blive tilført harmoniareal eller leveret til gødningsaftager. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Aabenraa Kommune. Restindholdet i olietank fjernes og tanke renses. Overjordiske olietanke fjernes, medens nedgravede anlæg enten afblændes eller fjernes.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Alternativer muligheder

0-alternativ

Såfremt ansøgningen ikke resulterer i en miljøgodkendelse af ejendommen med tilhørende husdyrhold, vil konsekvensen være, at husdyrbruget på sigt ikke længe lever op til de krav, der stilles mht. miljøpåvirkning af omgivelserne og BAT. På

længere sigt vil husdyrbruget desuden størrelsesmæssigt få svært ved at bevare konkurrencedygtigheden i forhold til andre svineproducenter.

Alternativ 1

Dette er en ansøgning om en udvidelse af produktionen. I første omgang for at starte den økologiske ægproduktion, og den økologiske driftsform forventes at omfatte hele ejendommen på sigt. Udvidelsen skal sikre den produktion som familien ønsker, samtidig med at enheden får en attraktiv størrelse for pakkeriet.

Alternativ 2

Den eksisterende svineproduktion kunne fortsætte uændret. Dette vil være muligt, men familien har et ønske om at starte en produktion, som der er efterspørgsel efter, i forbindelse med generationsskiftet. Kravene til produktionsstørrelserne har ændret sig, derfor er den økonomiske fremtid for de mindre svineproducenter usikker. Udviklingen indenfor æg markedet er fortrinsvis indenfor økologi.

Derfor kan produktionen alternativ 2 bruges en vis tid, men er valgt fra, på grund af usikker økonomisk fremtid.

Alternativ 3

Den eksisterende produktion afvikles. Det vil medføre at ejendommen kommer til at stå tom og forfalde.

Derfor er dette alternativ valgt fra.

De tre alternativer er spørgsmål om produktion eller afvikling. Der er tale om en udvidelse af produktionssystemet som vil resultere i en rationel og konkurrencedygtig enhed. Produktionen er ikke særlig arbejdskrafttung, men der er behov for både faglært og ufaglært arbejdskraft.

Konklusion, alternativer:

Den ønskede udvidelse vil skabe en enhed, som kan håndteres og give sikker produktion. Størrelsen af hønseholdet giver desuden mulighed for at investere i mekanisering af ægindsamlingen til gavn for arbejdsmiljøet. Start af endnu en produktionsgren vil gøre ejendommen mere robust overfor konjunkturer i de forskellige driftsgrene.

Arealer

Nitrat i forhold til overfladevand

Alle bedriftens udbringningsarealer er beliggende i et område, der i forhold til overfladevand er udpeget som nitratklasse 0.

Alle krav for nitratudvaskning til overfladevand er overholdt i det ansøgte projekt:

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{real} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,40	88,5
DE_{real}	1,37	81,1

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{real} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	81,3
Merudvaskning fra husdyrbrug	-0,2

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægningen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 0,00 % Omfatter: 0,00 % af arealet	0,00	0,0
Udvaskning svarende til et plantebrug: 100 % af arealet		81,3
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 100,00 % Omfatter: 100,00 % af arealet	1,40	88,5
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		81,3

Fosfor

Arealerne afvander ikke til Natura 2000-vandområde, der er overbelastet af fosfor:

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	88,98 ha	7,9 kg P/ha/år	16,4 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	7,9 kg P/ha/år	11,9 kg P/ha/år
Lavbundsjarde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	7,9 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	7,9 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-341,5 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **16,4 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **31,3 kg P/ha/år.**

P-afrørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **18,7 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **12,6 kg P/ha/år.**

Nitrat i forhold til grundvand

Der er ingen af bedriftens udbringningsarealer, der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde.

Udbringningsteknik

Al gødning fra slagtesvineproduktionen udbringes på ejendommens eget jordtilligende. Al hønsegødning afsættes til godkendt modtager (biogasanlæg i Tyskland)

BAT- eksisterende svineproduktion

Management		
1	GLP (God Landmands Praksis):	Stald: Datalogning af foderforbrug, vandforbrug, dødelighed og ventilation.
		Mark: Markplan, gødningsplan, sprøjteplan.
Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:		
2	Foder:	BREF: Der anvendes fasefodring afhængig af dyrenes udvikling. Fasefodring er indregnet i normtallene i www.husdyrgodkendelse.dk .
3	Staldindretning:	Den eksisterende slagtesvinestald er indrettet med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.
4	Forbrug af vand og energi:	Vand: Den primære kilde til vandspild er utætte vandnipler. Disse efterses dagligt, så vandspild minimeres.
		Energi: Lysstyring samt naturlig ventilation gør at strømforbruget holdes på et minimum. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen for at sikre optimal drift.
5	Lager:	Bund og vægge på begge gyllebeholdere er tætte og beskyttede mod tæring.
6	Udbringning:	Der tilføres ikke gødning til arealer, som grænser op til vandløb og der tilføres ikke gødning til jorden, når marken er vandmættet, frossen eller snedækket.

Miljøstyrelsens vejledende emissionsniveau for slagtesvin i gyllesystemer er beregnet for slagtesvineproduktionen på ejendommen:

Beregnet BAT-niveau for den eksisterende produktion af slagtesvin på 111,06 DE:

0,31 kg NH₃-N x 3.998 slagtesvin (32-107 kg) = 1.239 kg NH₃-N

Den samlede emission fra slagtesvinene er i IT-ansøgningssystemet beregnet til **1128,45 kg N/år**. Da den faktiske emission fra produktionen dermed er lavere end Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi anses det ansøgte for at leve op til BAT.

Der er ikke foretaget beregning af BAT-niveauet for den økologiske ægproduktion, idet der ikke findes vejledende emissionsgrænser for denne produktion. Se bilag vedrørende BAT i den økologiske ægproduktion.

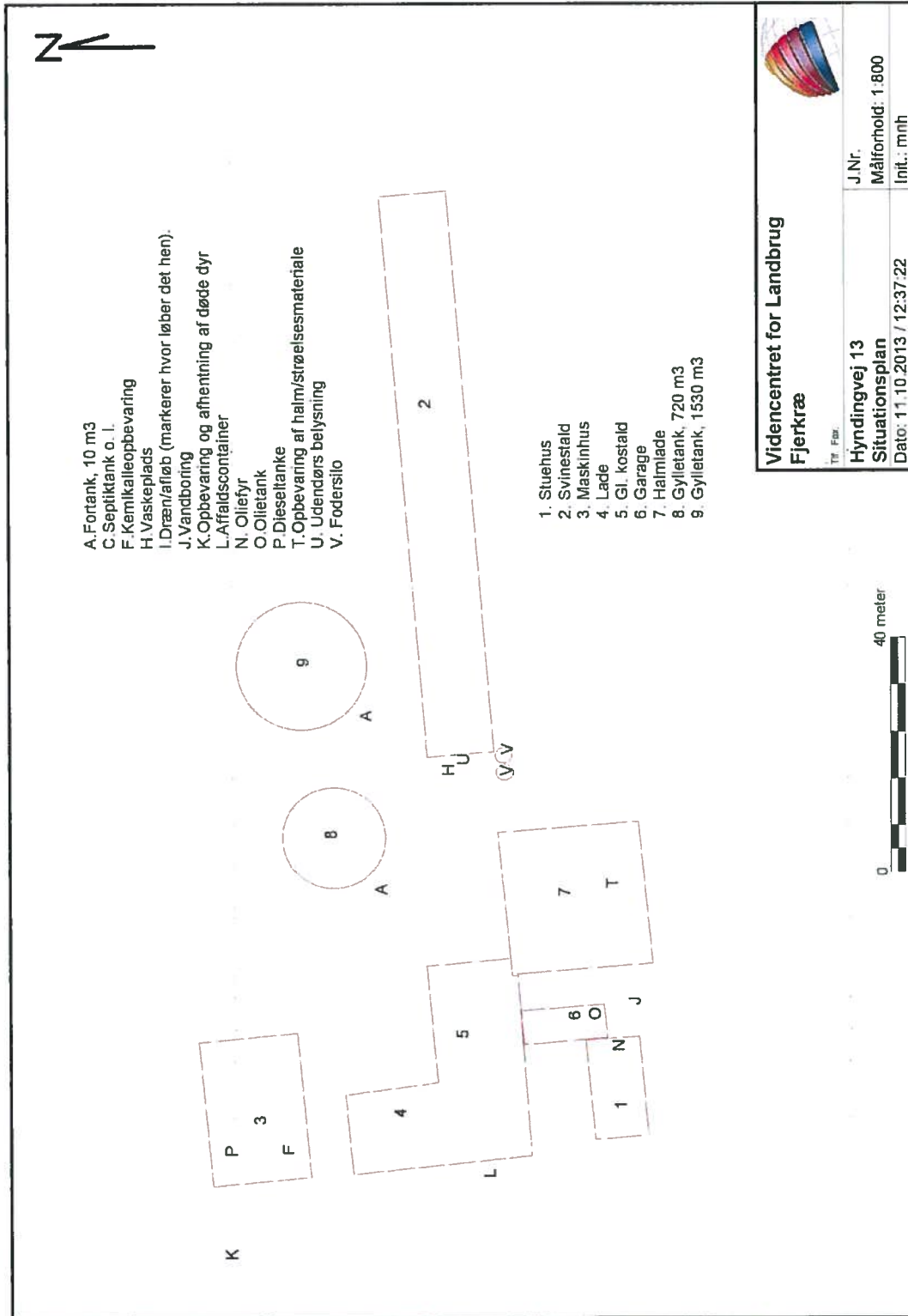
Bilag 1.2 BAT beregning NH₃- N emission fra det samlede anlæg

BAT - beregning. Ammoniakemission fra eksisterende og nye staldafsnit og fra det samlede anlæg
 Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov, Hans Chr. Thomsen
 Skema 34538, ver. 2

Ansejning modtaget af Aabenraa Kommune efter den 12. september 2011.

StaldID	Afsnit Navn	Ny Eks.	Art/type	Antal	Tab	Standard	Ind	Vægt/valder		Faktor	Indenfor	Afgørelsen		Faktor	NH ₃ emission Kg N/år
								Ud	107			Udenfor	I alt		
113320	Ny		økohøns	22,135	323		32			1,0000		0	0	1,0000	7.149,61
112059	eksiste.		sl svin	3998	0,31			107		1,0000					1.239,38
BAT-krav															8.388,99
Samlede emission fra anlæg, jf. skema 34538															
BAT-krav overholdt med:															
BAT-kravet er opfyldt															
															4.398,76
															4.050,23

Bilag 1.3 Situationsplan, eksisterende anlæg

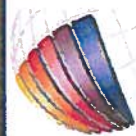

Videncentret for Landbrug	
Fjerkræ	
<small>Til: Får</small>	<small>J. Nr.</small>
Hydingvej 13	Målforhold: 1:800
Situationsplan	Int.: mnh
Dato: 11.10.2013 / 12:37:22	

- A. Fortank, 10 m³
- C. Septiktank o.l.
- F. Kemiopbevaring
- H. Vaskeplads
- I. Dreneringsfløb (markører hvor løber det hen)
- J. Vandboring
- K. Opbevaring og afhentning af døde dyr
- L. Affaldscontainer
- N. Oliefyrt
- O. Olie tank
- P. Dieseltank
- T. Opbevaring af halm/stroelsesmateriale
- U. Udenørs belysning

- 1. Stuehus
- 2. Svineslald
- 3. Maskinhus
- 4. Lade
- 5. Gt. kostald
- 6. Garage
- 7. Halmilade
- 8. Gylletank, 720 m³
- 9. Gylletank, 1530 m³

Videncentret for Landbrug
Fjerkræ

Tlf. Fax

Hyndingvej 13

Situationsplan

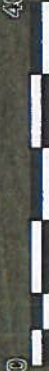
Dato: 12.11.2012 / 13:43:08

J.Nr.

Målforhold: 1:800

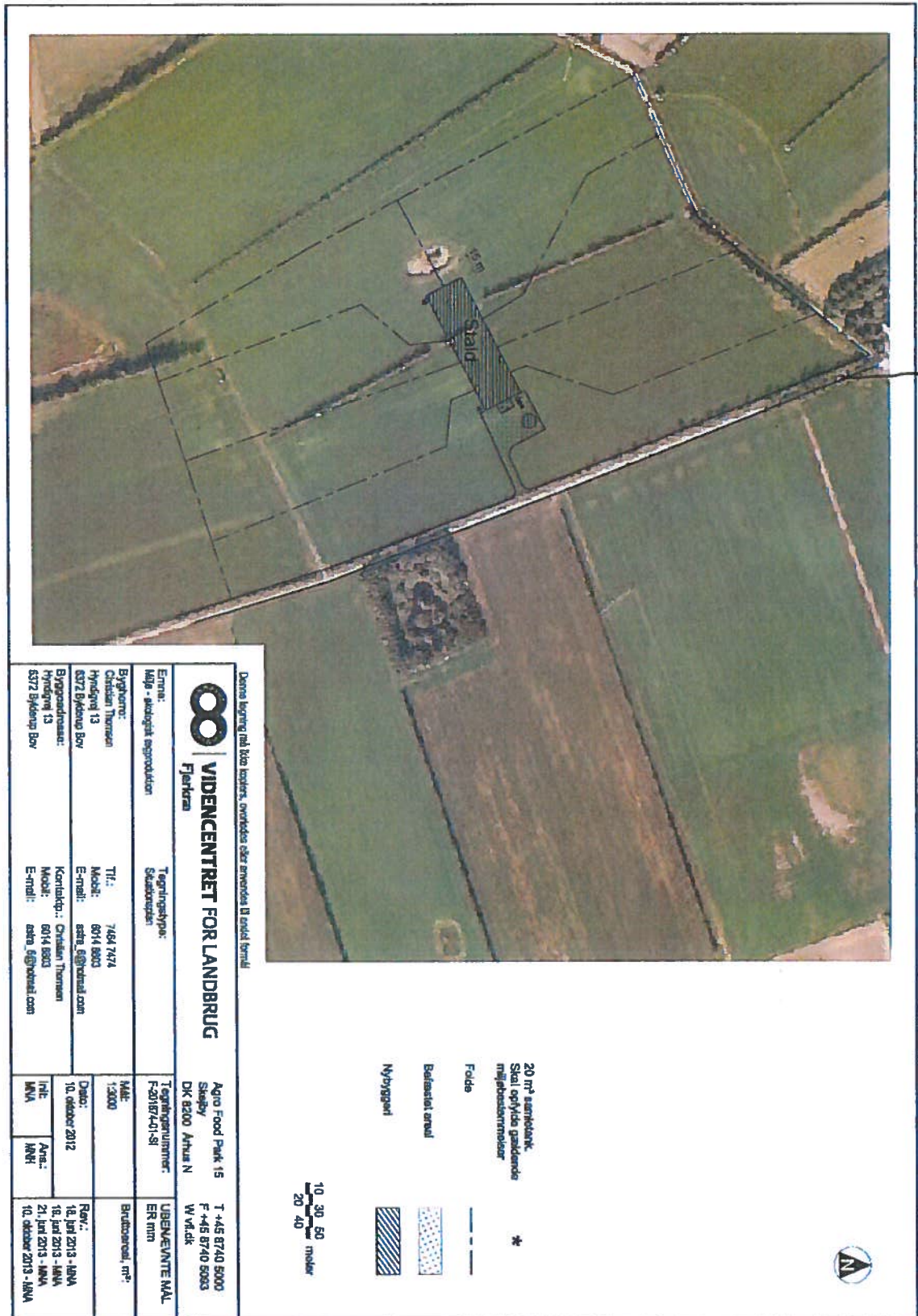
Init.: mnh

40 meter

Bilag 1.4 Situationsplan, nyt anlæg

Hyndingvej

Dette layout må kun bruges, overføres eller anvendes til andet formål

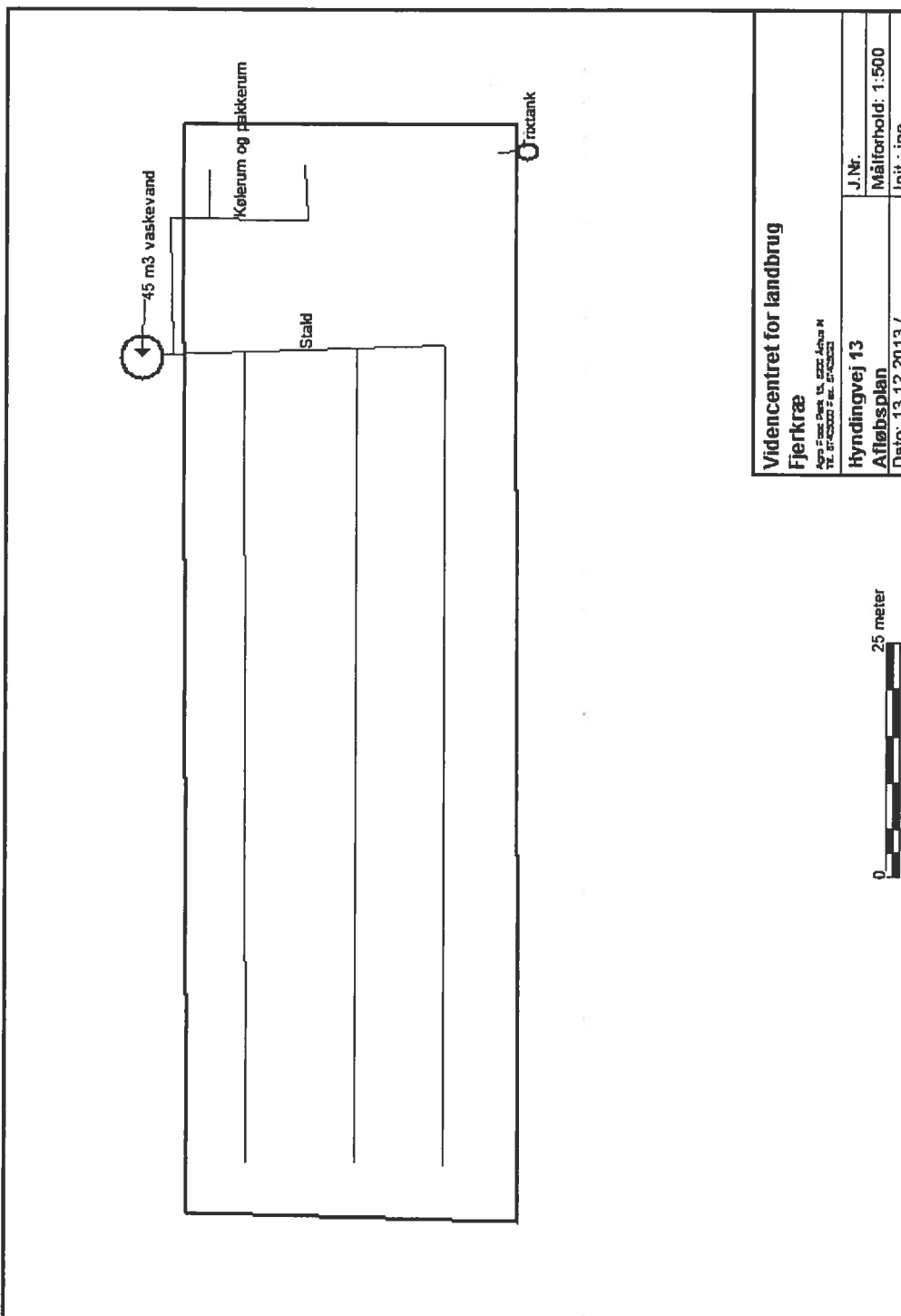
VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Fjertum

Emne: Måle - statistisk registrering Tegningstype: Situationen		Adresse: Agro Food Park 15 Skøjby DK 8200 Århus N		Telefon: T +45 8740 8000 F +45 8740 5533 Web: www.vl.dk	
Bygherre: Christian Thomsen Hyndingvej 13 8372 Bådevej Bov		Tlf.: 7464 7474 Mobil: 6014 8603 E-mail: astn_s@vidul.com		Tegningens nummer: ER 1111 F: 2018/24151	
Byggesagsnr.: Hyndingvej 13 6372 Bådevej Bov		Kontaktperson: Christian Thomsen Mobil: 6014 8603 E-mail: astn_s@vidul.com		UDBEVENNET MÅL ER 1111 Bruttoareal, m²:	
Måle: 13000		Dato: 10. oktober 2012		Rev.: 18. juni 2013 - ANA 16. juni 2013 - ANA 21. juni 2013 - ANA 10. oktober 2013 - ANA	
Inlæ: ANA		Ans.: ANH		Inlæ: ANA	

Bilag 1.5 Afløbsplan, eksisterende anlæg

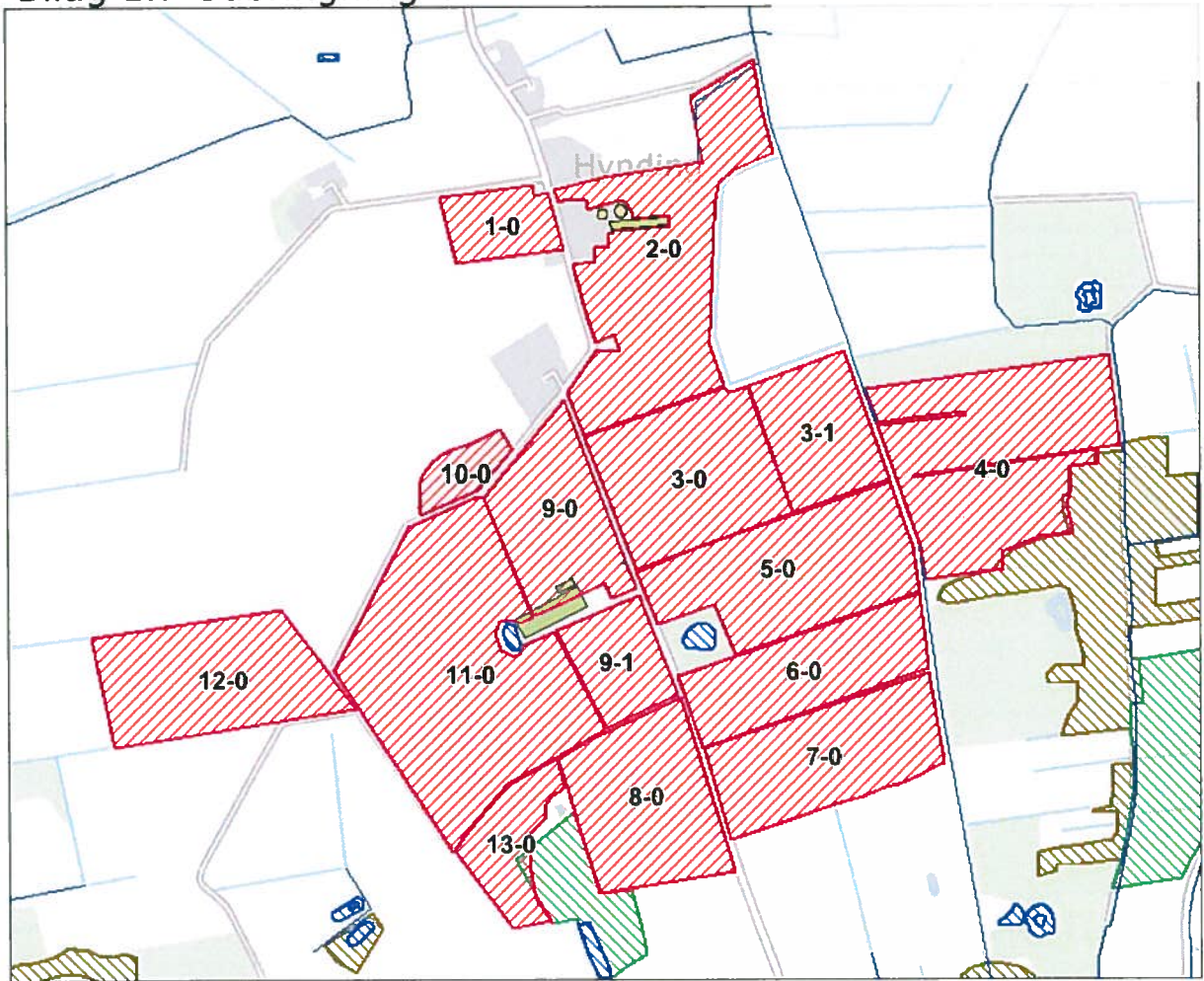

Bilag 1.6 Afløbsplan, nyt anlæg

Bilag 1.7 Udbringningsarealer

Bilag 1.8

Fuldmagt

SKANNET

Undertegnende giver hermed fuld til at nedenstående konsulent, på mine vegne kan indsende ansøgning om husdyrgodkendelse på nævnte adresse via www.husdyrgodkendelse.dk

Konsulent:
Videncentret for Landbrug, Fjerkræ
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

Jens Elvstrøm

13/12 - 2013

Landmand:

Hans Christian Thomsen
Hyndingvej 13
6372 Bylderup-Bov

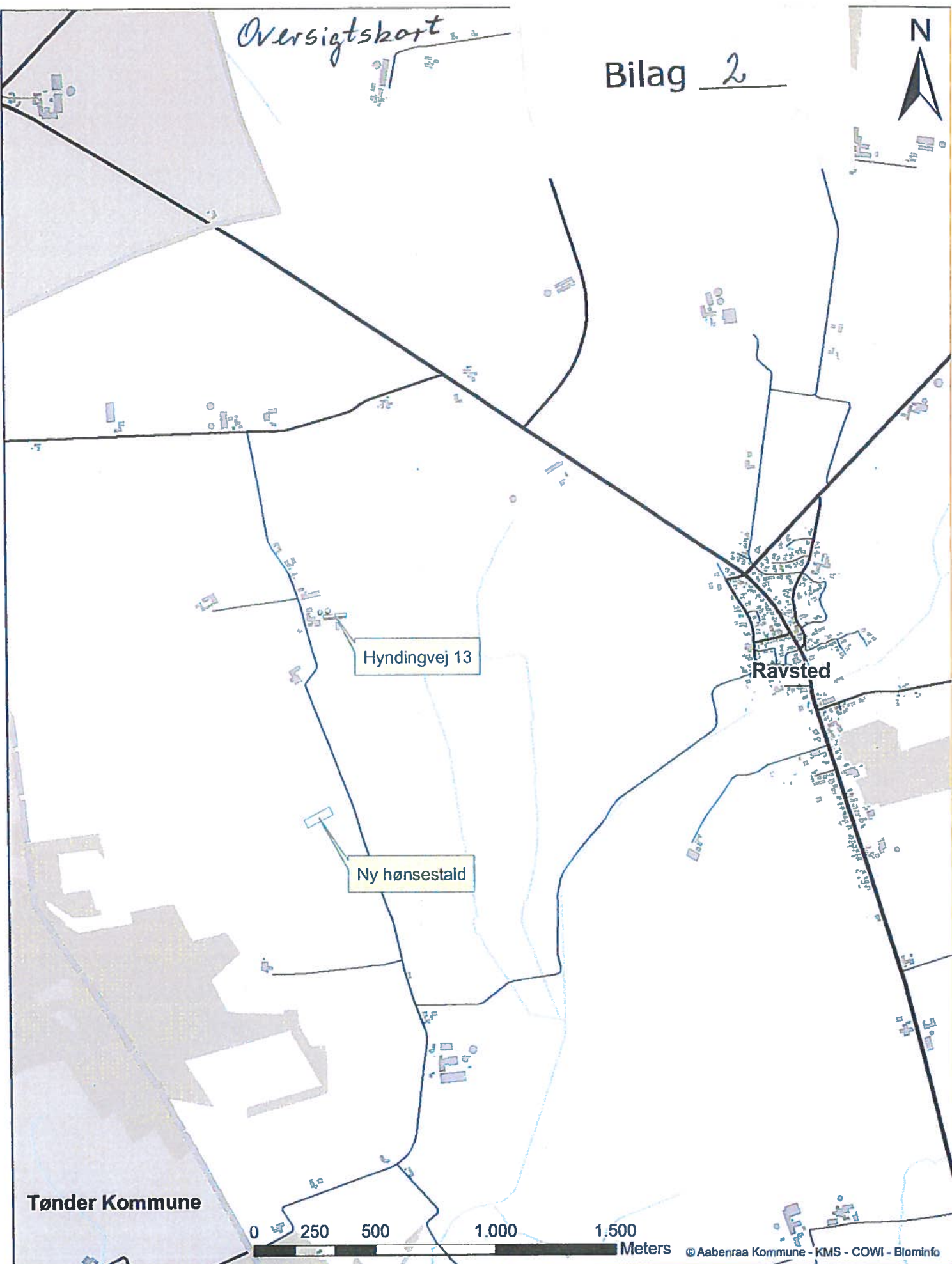
Hans Christian Thomsen

OverSIGTSKORT

Bilag 2

N

Tønder Kommune

0 250 500 1.000 1.500 Meters

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov
OverSIGTSKORT

Dato: 17-05-2013

Mål: 1:20.000

Intitaller: tket

Aabenraa
Kommune

Kultur, Miljø & Erhverv
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

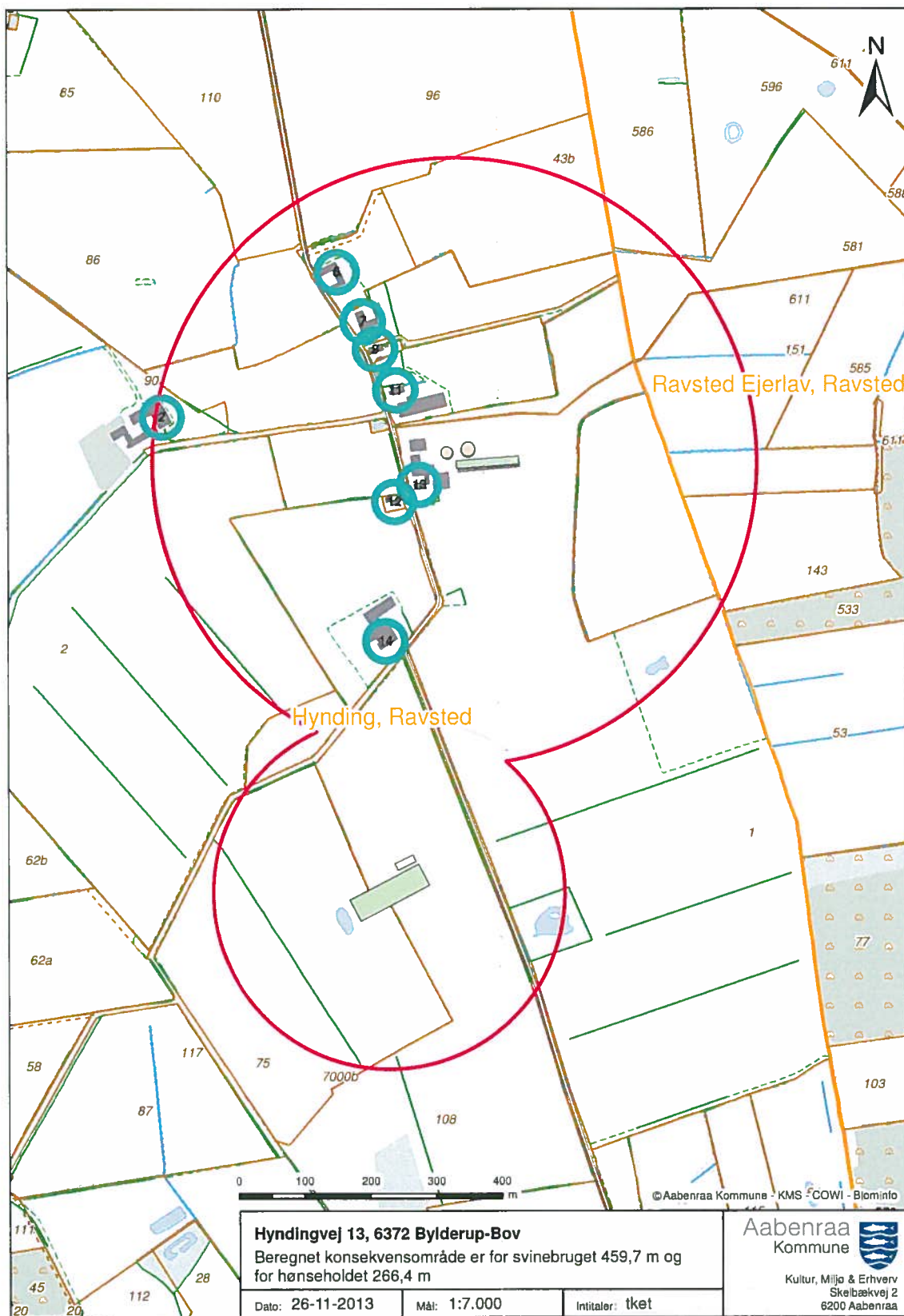

Bilag 3 Visualisering

Vedr. udkast til miljøgodkendelse af **Hyndingvej 13.** (sagsnr.12/54450)

Vi (underskrivende naboer) har følgende punkter til udkastet

1. Kan de ansøgte 133 dyrenheder æghøner konverteres til 133 de slagtesvin hvis der opnås tilsagn.
2. Transport: Det er ikke kun de ca 522 tunge transportere, dertil kommer en stigende transport af industrikartofler og biomajs, og gylle den anden vej. Vi kunne ønske os en fartbegrænsning forbi husene da der er en del små og større skolesøgende børn.
3. Den eksisterende slagtesvine stald er en **åben gardinstald** som giver os en hel del lugt problemer om sommeren når vinden er i syd og sydøst, problemet har været rettet til daværende Tinglev kommune uden at der er sket nogen bedring, derfor ikke flere svin i den produktion.

Vi ser frem til byrådets målsætning om størst mulig hensyn til naboer ved fremtidig placering af sådanne produktioner.

Hyndingvej 5: *Clavs Christensen*
Mari Christensen *Anja Christensen*

Hyndingvej 7: *Mai Bøll B. Kuskjens* *J. Birn Eshildsen*

Hyndingvej 9:

Hyndingvej 11:

Til naboerne der kommenterede
udkast til miljøgodkendelse
af husdyrbruget
Hyndingvej 13,
6372 Bylderup-Bov

Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 73767676

Dato: 15-01-2014
Sagsnr.: 12/54450
Dok.løbenr.: 11600/14

Kontakt: Susanne Niman Jensen
Direkte tlf.: 73767480
E-mail: snj@aabenraa.dk

Aabenraa Kommunes kommentarer til naboernes kommentarer til udkast til miljøgodkendelse på Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov**Generelt**

Når der indkommer en ansøgning om etablering/udvidelse/ændring af et husdyrbrug skal kommunen sikre, at husdyrbrugloven og den generelle regulering af husdyrbrug bliver overholdt. I fortolkningen af husdyrbrugloven bruger vi loven, bemærkninger til loven, bekendtgørelser, vejledninger og klagenævnsafgørelser. På områder hvor der ligger en klagenævnsafgørelse, lægges den til grund i sagsbehandlingen. Kommunen skal således sikre, at den lovgivning, der gælder på afgørelsestidspunktet, bliver overholdt.

Kommentarer og spørgsmål fra naboerne

1. Kan de ansøgte 133 dyreenheder æghøner konverteres til 133 de slagtesvin hvis der opnås tilsagn?
2. Transport. Det er ikke kun de ca. 522 tunge transportere, dertil kommer en stigende transport af industrikartofler og biomajs, og gylle den anden vej. Vi kunne ønske os en fartbegrænsning forbi husene da der er en del små og større skolesøgende børn.

Aabenraa Kommunes svar

Nej, en ændring i dyretypen vil kræve en ny anmeldelse og en ny godkendelses-procedure. Det er skrevet ind i afsnit 1.4 i miljøgodkendelsen: *"Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune"*.

Team miljø har videresendt jeres ønske om fartbegrænsning til Aabenraa Kommunes myndighed for trafik og anlæg. Team miljø har korrigeret antallet af transportere fra 522 til 626, da transportere af døde slagtesvin ikke var talt med i udkastet.

Der ligger klagenævnsafgørelser på transport fra miljøgodkendte landbrug bl.a. NMK-132-00393, hvor klagenævnet skriver: *Hvad angår Deres klagepunkt om trafikale forhold, bemærker nævnet, at*

der i en miljøgodkendelsessag skal indgå vurdering af, om til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Og senere: Nævnet bemærker endvidere, at færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

Aabenraa kommune har vurderet, at til- og frakørsel til Hyndingvej 13's anlæg ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

I miljøgodkendelsen af Hyndingvej 13, kan Kommunen kun vurdere de transporter vedrører denne ejendom. Ansøger oplyser, at han ikke har planer om at dyrke industrikartofler og biomajs. På lang sigt er der planer om, at hele ejendommen skal omlægges til økologi, så selvforsyningsgraden mht. foder til hønsene bliver højere. Derved vil antallet af transporter blive mindre, da der så ikke vil komme så mange transporter med indkøbt foder, og fjerkrægødningen vil blive anvendt på egne arealer og skal dermed ikke transporteres til biogasanlæg.

3. Den eksisterende slagtesvinestald er en **åben gardinstald** som giver os en hel del lugtproblemer om sommeren når vinden er i syd og sydøst, problemet har været rettet til daværende Tinglev Kommune uden at der er sket nogen bedring, derfor **ikke** flere svin i den produktion.

Denne miljøgodkendelse omfatter ikke produktion af flere slagtesvin. Ansøger oplyser, at de langsigtede planer for ejendommen er at udfase slagtesvinene og omlægge hele ejendommen til økologi med økologisk ægproduktion.

I afsnit 7 i miljøgodkendelsen er der redegjort for lugt. Beregningerne i det digitale ansøgningssystem viser, at lugtgenekriterierne er overholdt for såvel slagtesvineproduktionen som for hønsesestalden. Reglerne er sådan, at afstandskravet til en nabo der har landbrugspligt, er 50 m. Det er et ultimativt krav, som der ikke kan dispenseres fra. Derudover er der ingen krav om at beregne lugten til en nabobeboelse, hvor der er landbrugspligt. Den nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt i denne ansøgning er Hyndingvej 11. Afstanden er ca. 140 m fra beboelsen på Hyndingvej 11 til slagtesvinestalden og ca. 108 m til den nærmeste gyllebeholder. Afstandskravet er således

overholdt.

Den nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Hyndingvej 12. Der er opmålt en afstand på 147,38 m fra lugtcentrum (slagtesvinestaldens centrum) til beboelsen. Den beregnede maksimale tilladte geneafstand er udregnet til 116,74 m. Lugtgenekriteriet er således overholdt.

Der kan også forekomme lugt fra gyllebeholderne. Der er krav om et tæt flydelag, der vil mindske lugtbidraget. Der vil være størst lugtafgivelse i forbindelse med omrøring, pumpning og afhentning af gylle. Ansøger oplyser, at der bliver taget hensyn til vindretningen, når der arbejdes med gyllen. Udbringningen af gylle koncentrerer om få dage i en kortere periode, hvilket vil begrænse lugtgenerne ved udbringning af gylle. Ansøger bor selv vest for stalden og gyllebeholderne, og ansøger og hans familie er heller ikke interesseret i mere svinelugt end højst nødvendigt.

Klimaet i stalden er computerstyret, sådan at gardinerne kører op ved en given temperatur og luftfugtighed. Der er etableret et overbrusningsanlæg, der ligeledes er computerstyret efter klimaet i stalden. Det skal bl.a. sikre, at slagtesvinene gøder på spaltearealet og ikke på det faste gulv. Det skulle også mindske lugtbidraget fra slagtesvinestalden om sommeren.

Aabenraa Kommune vurderer, at da lovens krav til afstande til nærmeste beboelser er overholdt, vil der ikke forekomme væsentlige lugtgener fra produktionen for omkringboende. For at sikre de omkringboende bedst muligt har Aabenraa Kommune stillet vilkår 42: *"Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gen-*

nemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften".

Venlig hilsen

Susanne Niman Jensen

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Team Miljø
Kultur, Miljø & Erhverv
Dir.tlf.. 73 76 74 80

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk

Kopi sendt til ansøger Hans Christian Thomsen, Hyndingvej 13, 6372 Bylderup-Bov